

EL DESPERTAR
DE LA FESTA
L'ANY 1940

BARRACA I NO VOLÍEM 2021

EL DESPERTAR DE LA FESTA L'ANY 1940

BARRACA I NO VOLÍEM 2021

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2021.

1940

“El despertar de la Festa” és un treball d’investigació, en el qual s’arreglen anècdotes, curiositats i esdeveniments succeïts en Alacant i en les Fogueres de Sant Joan en l’any 1940.

EL DESPERTAR DE LA FESTA L’ANY 1940

Edita
Barraca I No Volíem

Treball d’investigació i direcció
David Gerona Llopis

Disseny i maquetació
David Hernández Chamorro

Fotografies
Arxiu Municipal d’Alacant (AMA)
i col·laboradors i col·laboradores

Fotografies Belleses i Dames d’Honor
Vigueras fotografía

Traducció
M. Josep Mira Roig, Oficina Municipal
de Promoció del valencià i Paula
Tomás Lloret

Impressió i enquadernació
INGRA impresores, Espanya

Dipòsit Legal
A-464-2011

Portada
“El despertar”
David Hernández Chamorro

Col·labora la Conselleria d’Educació,
Cultura i Esport de la Generalitat
Valenciana.

Gràcies a les persones que han
col·laborat en aquest Llibret.

El llibre s'ha imprès en paper Offset
reciclat i amb una sola tinta, de color
blau, simulant la impressió dels
llibrets de 1940.

SUMARI

7 EL DESPERTAR

8	Introducció
13	1940
14	Faç Divina
16	Labor i projectes de la secció femenina a Alacant
17	Mals temps per a la lírica
18	Sanció a un Lleter
18	Un guàrdia exemplar
18	La mort d'un heroi
19	“iSi me queréis, irse!”
20	18 de juliol, dia de l'alçament i festa de l'exaltació del treball
21	La causa general
22	Endeutats, però la deixarem guapa
23	Serà per festius en la nova Espanya
24	“Tanto monta, monta tanto... o no”
26	Pa marcat
27	La venda de carn
28	Una nova Creu dels Caiguts. Serà per diners!
30	Es va armar el 2 de maig
31	Mai plou a gust de tots
31	“iTengo una vaca lechera...!” Bé en tinc vint!
32	Reobrin les escoles salesianes
34	Fa un any. Adoptem el Cabdill
36	Hi haurà temps per a la diversió, no?
39	Salvament de naufragi. Així es construeix la nova Espanya
40	Açò no és una cavalcada, és una marató
42	Torna la Setmana Santa als carrers alacantins
46	Bateig de carrers
47	“La Gota de Leche”
47	Una visita al barri
48	El Japó, mira que està lluny el Japó
50	“Acción Católica”
51	Va arribar la tisora
51	Exposició de l'Art
52	Un escut reial
52	Un mapa per a Alacant, amb dollet
54	No va matar Alacant a José Antonio
54	Aquest cos
55	Amics del Tercer Reich
56	Els xiquets de la nova Espanya comencen el curs 1940-1941
58	Incendi en la farinera
59	Atapeïdes les files
60	Tenim Títol
60	La cosa no està per a romanços
61	Gran l'Hèrcules i altres esports
62	La dona i l'esport
64	Jo et diré el que és llibertat
65	Tornem als passos a nivell. La cançó de l'enfadós
66	Recuperant tradicions perdudes: la revetlla de Sant Pere i la de fogueres

67 FOGUERES

81 BARRAQUES

85 HI HA MÉS

86	Fogueres i Barraques
87	Açò si que són fogueres i no les d'abans
88	El guanyador és ...
90	De com la foguera Trafalgar, Villacampa, Horta i adjacents va burlar la censura
92	Visita a València
92	Nombres
93	Un programa imperial
96	La Gestora
100	Les presentacions i les eleccions
104	L'elecció
108	Matilde, aqueixa Bellea
110	Els fonaments de la Casa de la Festa
111	Un bell gest
111	Ens n'hem vingut amunt. Ara la festa de l'art. No volies caldo, doncs pren, dues tasses!
112	El senyor Tomás. Aqueix home
114	“Conejete se casa”
115	Aqueixos bombers
116	Lletres a cabassos. Els llibrets
119	L'exposició de Ninots. El deixem que vote! No perda l'ocasió.
120	Una festa homenatge per a la Bellea i les seues dames
121	Bellea o Bellesa?
121	Destituït
122	Invitacions per a la cremà
122	Coets i petards
123	Les festes dels treballadors
124	Alegria alimentària per fogueres
124	Morós! Mal pagador! Sé on vius i on treballes!
125	Llums per a festes dos dies abans
125	Constitució de la Comissió Gestora i de les comissions per a l'exercici 1940-41
126	Despatxant el carrer
127	Contracteu artistes alacantins!

131 I NO VOLÍEM

135 LA FOGUERA

EL DESPERTAR

EL DESPERTAR

EL DESPERTAR

INTRODUCCIÓ

*“Franco trajo la libertad de este pueblo oprimido.
Por Franco, se ha recuperado esta fiesta del pueblo.
Nuestra lealtad -reiterada hoy- a quien todo lo hizo por Dios y España”*

Així acabava la salutació de la revista oficial de fogueres 1940 “Fogueres”, il·lustrada amb una fotografia en la pàgina de la dreta del cap de l'Estat. El 2 de gener *Gaceta de Alicante*, únic periòdic que es publicava a la ciutat, es feia ressò en la seua capçalera del discurs de cap d'any de Francisco Franco. Hi assenyalava els nombrosos enemics coneguts antiespanyols: els que davall el regnat de Carles III, van introduir la maçoneria a cavall de l'enciclopèdia, els afrancesats de la invasió napoleònica, els que amb Riego van donar el colp de gràcia a l'Imperi d'Ultramar, els que rodejaven la reina quan va decretar l'extinció dels ordres religiosos i l'espoliació dels seus béns davall la inspiració del jueu Mendizábal; els que van firmar en el 98 el tractat de París i van perdre Cuba i Filipines i la monarquia liberal i parlamentària : “...*Un imperatiu de justícia imposa, d'altra banda, no deixar sense sanció els horribles assassinats comesos, el número dels quals depassa al de cent mil com sense correcció als qui, sense ser executors materials, van armar els braços i van instigar al crim, creant-se'ns així el deure d'enfrontar-nos amb el problema d'una elevada població penal, lligada amb vincles familiars a un gran sector de la nostra nació*”.

Vista general en 1940.
Foto Sánchez. AMA

L'alcalde va sol·licitar al Govern Civil que, al més aviat possible, tornaren a les seues localitats respectives els evacuats durant la Guerra Civil.

El 23 d'octubre de 1940, Franco s'entrevistava a Hendaia amb Adolf Hitler. El führer va tornar a Berlín sense el compromís del cap de l'Estat espanyol de l'entrada del país en la II Guerra Mundial i a Espanya se li escapava la possibilitat d'annexar-se el Marroc francès. La guerra havia deixat un país exhaust, famolenc, paralitzat per la por en plena eliminació sagnant de qualsevol oposició. Amb la fam i la misèria van aparéixer les cartilles de racionament, amb racions diferents segons sexe i edat. Els xiquets rebien un seixanta per cent de la ració dels hòmens i les dones, un huitanta. Una nova paraula apareix en el nostre llenguatge: *estraperlo*. El primer d'abril, Francisco Franco Bahamonde, firmava el decret de construcció del Valle de los Caídos. Mentrestant, *Gaceta de Alicante* informava, el 13 d'agost, de la presència de la seua dona, la senyora Carmen Polo de Franco, a la platja de Bastiagueiro durant la seua estada a la casa pairal de Meirás a Galícia.

Al maig, eren multats amb mil pessetes dos hòmens a la localitat alcantina de Banyeres de Mariola mentre es trobaven jugant una partida en un bar quan la banda de fletxes de la F.E.T i de les JONS interpretava l'himne nacional: “*Aquests subjectes ni es van alçar ni van saludar com està ordenat, demostrant amb això la seua falta de patriotisme i respecte*”. (*Gaceta de Alicante*, 28 de maig).

La ciutat comptava, el primer de gener, amb 84.623 habitants de dret i 103.391 de fet, segons les últimes estadístiques que s'hi van realitzar, (39.749 hòmens, 44.745 dones; transeünts hòmens 10.259 i dones 8.638). L'alcalde va sol·licitar al Govern Civil que, al més aviat possible, tornaren a les seues localitats respectives els evacuats durant la Guerra Civil, atés que les cartilles de racionament arribaven a 105.000 la qual cosa aguditzava els problemes de vivendes i de subsistències. Amb motiu de la recent formació del padró de pobres, s'havia observat que eren més dels que podien suportar-se (*Gaceta de Alicante*, 30 de gener). El nombre total de naixements, durant l'any 1939, va ser de 1.254, i el de les defuncions, 1.973. *Gaceta de Alicante*, diari pertanyent a la premsa del Movimiento i únic periòdic local, dirigit pel periodista Fernando Ors, informava el 10 de gener, que una vegada ultimada la depuració dels funcionaris municipals, s'havia donat compte del seu resultat a l'excel·lentíssim senyor governador civil, en compliment de les disposicions vigents. S'estaria confeccionant un estat-resum demostratiu de la labor realitzada per l'Ajuntament en aquest aspecte.

José María Marco Cecilia era nomenat, el 15 de febrer, cap provincial del Sindicato Español Universitario. *Gaceta de Alicante* va publicar durant tot l'any llistats d'alacantins que havien demanat ingressar en Falange, sol·licitant que passaren per la secretaria local al carrer de Sevilla, número 2.

El general de brigada i exalcalde d'Alacant, el senyor Julio Suárez Llanos, va morir a València als 85 anys a finals del mes de març. Suárez Llanos va ser designat alcalde d'Alacant al desembre de 1924 i va ocupar el càrrec fins al febrer de 1930. Va ser un dels impulsors de la

El concurs anunciador de cartells de fogueres es va convocar al febrer, encara amb l'obligatorietat d'incloure la inscripció de “Fogueres de San Chuan”

creació de la festa de fogueres i en el seu mandat es va acabar el Mercat Central o la Casa de Socors. El general Aranda, cap de la III Regió Militar, va canviar de destinació a mitat de juliol en ser nomenat cap de l'Escola Superior de l'Exèrcit, abans de caure en desgràcia amb Franco. El 29 de setembre va quedar constituïda la nova Comissió Gestora Municipal en què seguia al capdavant com a alcalde el senyor Ambrosio Luciáñez i tornava a repetir com a tinent d'alcalde el senyor Ramón Guilabert. En el torn de discursos, el governador civil i cap provincial del Movimiento, Miguel Rivilla, va lloar les accions desenvolupades per l'anterior consistori demanant que es construïra un barri de cases modestes, barates i higièniques que arreplegaren els desemparats, prenent com a model les realitzades al barri d'Usera de Madrid. El 13 d'octubre es va fer un acte homenatge al casino al governador militar, el coronel Siro Alonso, que deixava el càrrec. Segons dades de la tesi doctoral de Miguel Orts Montenegro, 141 persones van ser afusellades durant l'any a la província d'Alacant.

Un decret de 15 de maig prohibia col·locar en rètols i denominacions comercials noms i vocables que no pertanyien al castellà. “*Por la pureza del idioma*”, així advertia l'alcaldia d'Alacant els propietaris i gerents de qualsevol classe d'establiments, l'obligació que els rètols i inscripcions estigueren redactats exclusivament en correcte “español”. Els “*contraventores*” serien sancionats severament. Les sancions van començar a practicar-se el 18 de juny amb l'excepció de denominacions exòtiques en marques comercials, rètols, propietat industrial o establiments que van tindre dos mesos més de termini per a adaptar-se a la nova legislació. El concurs anunciador de cartells de fogueres es va convocar al febrer, encara amb l'obligatorietat d'incloure la inscripció de “Fogueres de San Chuan”, inserint l'escut imperial d'Espanya. I així van ser impresos. A pesar de les lleis de la nova Espanya, la majoria de les explicacions de les fogueres aparegudes al juny en els llibrets es van escriure en valencià, així com els lemes de les fogueres.

El llibret de la foguera de Méndez Núñez incloïa una entrevista a l'alcalde d'Alacant, el senyor Ambrosio Luciáñez, president d'honor de la foguera. A la pregunta de quan i per què es va concebre la reforma de la Rambla, el senyor Ambrosio contestava que la prolongació sud fins a l'Esplanada era un antic anhel dels alacantins i que en alliberar-se Alacant i fer-se càrrec de l'alcaldia, va pensar que era el moment adequat per a fer realitat aquesta aspiració, aprofitant que l'aviació nacional havia danyat alguns edificis de la zona. Com que no tenia una eixida d'importància a la part nord, el carrer de López Torregrosa era molt estret, també es va aprovar un projecte amb l'eliminació de carrers pocs higiènics en ple centre d'Alacant (carrers de León, Pizarro, etc...). L'alcalde tenia el propòsit de finalitzar l'any amb l'expropiació de la part nord. En l'entrevista també atlludia a l'etern desmunte de la Muntanyeta, la demolició del quarter de Sant Francesc i la construcció de l'edifici destinat a Govern Civil de la província, desapareixent diversos carrers com el del Molí. Amb motiu de la urbanització de la zona i la demolició d'un magatzem al carrer de Jerusalem, van

Es van acabar les obres d'urbanització de la plaça del Carme, practicant-se desmunes i anivellacions del terreny on estava ubicada l'església del mateix nom.

aparèixer els vestigis de la primera plaça de bous que va tindre la ciutat. A principis d'any, la Comissió Gestora de l'Ajuntament d'Alacant acordava que el projecte tècnic per a la conversió en parc del passeig de Canalejas, passara per a un detingut estudi a les comissions de Foment i Hisenda per un valor de 43.000 pessetes.

L'Ajuntament, dins de les limitacions pressupostàries de l'època, desenvolupava intervencions de menor calat. Es van acabar les obres d'urbanització de la plaça del Carme, practicant-se desmunes i anivellacions del terreny on estava ubicada l'església del mateix nom, l'ampliació del carrer del General Elizaicin al Pla, la desviació cap al collecter dels desaigües que abocaven aigües residuals a la platja del Postiguet, l'alineació del carrer de Castaños en la part que dona a la plaça de Gabriel Miró, la plantació d'arbres en tota la ciutat i la reforestació del Benacantil, Sant Ferran, la serra del Molinet o de Sant Julià i el clavegueram de la zona sud de Méndez Núñez i Altamira per a evitar inundacions. Com pregonava el règim “*no se ofrece, sino que se hace...*”

A principis d'any, la Comissió Gestora de l'Ajuntament d'Alacant acordava que el projecte tècnic per a la conversió en parc del passeig de Canalejas, passara per a un detingut estudi a les comissions de Foment i Hisenda per un valor de 43.000 pessetes.

Ambrosio Luciáñez Riesgo, Alcalde d'Alacant.

1940

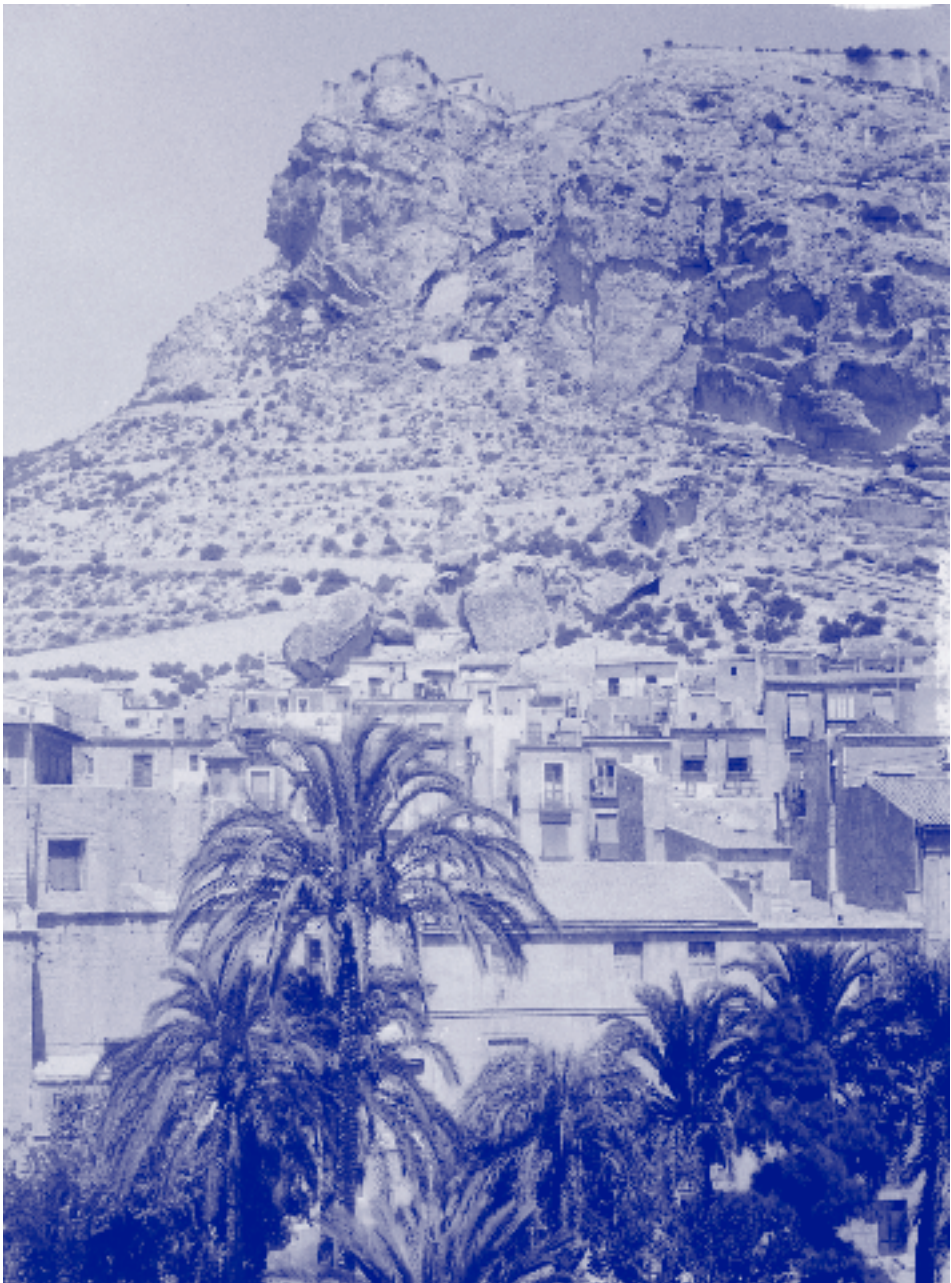
1940
0761

FAÇ DIVINA!

En la seua primera sessió, es va acordar designar un pintor i un escultor per a l'assessorament, a més d'aprovar collectes per a la restauració, sol·licitar donatius de canelobres, llums i ornaments, redacció del projecte d'obres i disposar el trasllat de la relíquia amb la màxima solemnitat.

La relíquia es trobava a l'altar de la col·legiata de Sant Nicolau, donat l'estat en què havia quedat el monestir després de la guerra. El patronat de la Santa Faç treballava en la restauració de l'edifici per al restabliment del culte. L'il·lustríssim senyor bisbe de la diòcesi va aprovar la Junta del Patronat designada per a portar a efecte les obres necessàries, autoritzant-se també que poguera postular-se entre els fidels alacantins a fi de recaptar fons, realitzant una collecta extraordinària en totes les parròquies de la ciutat. La Junta del Patronat de la Santíssima Faç es va constituir oficialment la vesprada del 29 de gener amb la composició següent: president, l'alcalde d'Alacant, Ambrosio Lucíañez; vicepresident primer, el canonge de la col·legiata, Manuel Hernández; vicepresident segon, Francisco Alberola Such; vicepresidenta tercera, Maria Bendito de Papin; comptador, Manuel Rovira Rizo; tesorera, Elisa Alberola de Lacy; secretari, Joaquín Ballester Herrerías; assessor tècnic, Miguel López González, arquitecte. Com a membres d'honor es van nomenar el bisbe de la diòcesi, Francisco Javier de Irastorza; el governador civil, Francisco de Gueza; el governador militar, Siro Alonso i el president de la Diputació Provincial, José Martínez Alejos. Les dues últimes incorporacions al patronat es van produir al final de març amb l'entrada d'Antonio Núñez de Cela, en la seua qualitat de terratinent i de Gonzalo Vidal Tur, sacerdot, com a cronista d'assumptes religiosos. Al març es van unir al patronat com a vocals, Enrique Ferré Bernabeu, Carmelo Simón, Francisco Marina, Eduardo Lorenzo Barrera, Rosario Pérez Más i Concha Pinet de Luciañez. En la seua primera sessió, es va acordar designar un pintor i un escultor per a l'assessorament, a més d'aprovar collectes per a la restauració, sol·licitar donatius de canelobres, llums i ornaments, redacció del projecte d'obres i disposar el trasllat de la relíquia amb la màxima solemnitat. Les obres de restauració van començar a mitjan febrer. Al març, el Patronat va comunicar la intenció de col·locar una làpida en memòria dels que van ser assassinats i soterrats al monestir durant la guerra. Convé recordar que el monestir va servir de txeca i s'hi van trobar vint-i-tres cadàvers, dels quals set havien sigut identificats fins a aqueix moment. El senyor Manuel Prytz Ampome va cobrir la totalitat de pressupost corresponent a la restauració del monestir, per la qual cosa la subscripció popular oberta es va destinar al culte de la relíquia. El trasllat del llenç estava previst per al 4 d'abril, festivitat de la Santa Faç, però aquesta donació va obligar a posposar-lo, ja que va permetre la terminació de les obres. El 4 d'abril, el poble alacantí es va reunir a l'església col·legial de Sant Nicolau en la solemne missa pontifical oficiada pel bisbe de la diòcesi. Acabada la missa, es va llegir la concessió d'indulgència plenària i, tot seguit, l'il·lustríssim doctor Francisco Javier de Irastorza i Loinaz, prelat de la diòcesi d'Oriola, va donar la benedicció papal. A la vesprada, es va exposar la Santa Faç a l'altar major de Sant Nicolau, fet que va atraure molts fidels a l'església. La Junta es va tornar a reunir per a estudiar els projectes presentats per a l'altar major: un de Juan Vidal i l'altre de l'artista decorador Bernardo Carratalá. El primer el va presentar el mecenes senyor Pryz, (va donar 150.000 pessetes a la causa) i l'altre va ser presentat espontàniament. També es van aprovar les obres de reformes i reparacions del convent per 7.000 pessetes, es van encarregar dues campanes idèntiques a les desaparegudes durant la guerra,

Castell de Santa Bàrbara, 1940.
Foto Sánchez. AMA

d'acord amb els dibuixos conservats. La major pesava 300 quilograms, portant per nom Maria de la Santíssima Faç i la menor, amb 100 quilograms, Maria-Francesca-Clara. També es va aprovar la reconstrucció de la creu que hi havia a la plaça per un import de 525 pessetes, la construcció de cinc altars i encomanar a l'arquitecte de la Junta l'estudi de restauració del cambril i del sagrari els treballs del qual implicarien més de 10.000 pessetes. Les dues campanes i la creu de pedra van ser beneïdes el 6 de desembre. La senyora Margarita Domaňski de Pillet va demanar a l'alcalde restablir, pel seu compte, la típica “*Creu de fusta*”, dedicada a la Santa Faç a la carretera de València que l'anterior règim va arrancar del lloc, sense que el senyor alcalde posara cap inconvenient. La reconstrucció obeïa a una promesa feta durant la guerra. El caseriu no gaudia d'aigua corrent a mitjan setembre de 1940 i Ambrosio Luciañez va sol·licitar a la societat concessionària que amb tota urgència ultimara l'abastiment al caseriu aprofitant que la canonada conductora que arribava fins a Sant Joan passava molt prop de la pedania (*Gaceta de Alicante, 15 de setembre*). El diumenge 10 de novembre, es va celebrar a la plaça de bous d'Alacant una correguda de jònecs a benefici de la reconstrucció del monestir en què van actuar els mestres Fuentes Bejarano, Florentino Ballesteros, Rayito i Chaves.

La reconstrucció del monestir obeïa a una promesa feta durant la guerra.

LABOR I PROJECTES DE LA SECCIÓ FEMENINA A ALACANT

“Anys on nomenar l'amor, era cursi; anys en què acaparaven l'èxit frases tan buides com aquella de “viure la vida”. L'esport no va poder aconseguir l'alegria i la salut d'aquelles xiques, perquè el desordre i la falta d'idees dins dels seus bufons caparrons van contrarestar amb escreix aquell primer afany. La solució semblava pèrdua entre aquests dos mons tan distants i diferents, i en va el tipus caricaturesc de virago, de la sufragista anglesa, va voler resoldre la qüestió pels llits d'un feminisme pedant, que no va aconseguir produir més que un tipus de dona fart conegut per desgràcia, dels espanyols...”. La principal labor de la regidoria provincial de cultura era la impartició de les classes nocturnes per a obreres que en aqueixos moments havia superat les 3.000 matrícules, havent sigut inaugurades vint escoles més a la província a principi d'abril. Totes les setmanes, els cors cantaven per la ràdio aprofitant els instruments de corda que van pertànyer a “La Wagneriana”. La rondalla de la secció va debutar per primera vegada el dia de la cremà en la festa prèvia que es va realitzar als salons de l'Ajuntament. L'hoquei complementava l'activitat, estant tres membres de l'equip a Barcelona amb la selecció nacional: “Totes les altres xiques estan contentíssimes amb la designació i segueixen, a través de les cartes, les incidències dels entrenaments, encara que l'equip no serà veritablement feliç fins que no aconseguisca trobar la fórmula desconeguda que els permeta fer punt de ganxo entre el fragor de les trobades. Oh, l'amor a les coses de la llar de la dona espanyola! ...”

La rondalla de la secció va debutar per primera vegada el dia de la cremà en la festa prèvia que es va realitzar als salons de l'Ajuntament.

MALS TEMPS PER A LA LÍRICA

José Martínez Alejos, President de la Diputació d'Alacant.

El 1940, la ració setmanal d'una persona era de 300 grams de sucre, un quart de litre d'oli, 400 grams de cigrons i un ou.

La Direcció dels Serveis Provincials d'Abastiments i Transports d'Alacant va dictar, el 26 d'abril, les normes per als sol·licitants de sucre de grans indústries. Aquestes havien de ser fàbriques de xocolates, torrons, caramels, galetes, conserves, productes alimentaris, vins destinats a l'exportació, vins de consum nacional, xarops, vermouths, gasoses, aigües carbòniques i torrefactores de malta. La quota d'aquestes indústries se sol·licitava mitjançant presentació d'una declaració jurada del sucre consumit en el mateix mes de l'any 1935 i la quantitat que actualment considerara necessària per a l'elaboració dels seus productes. El preu del sucre en magatzem es va fixar en 2,05 pessetes el quilo, no havent d'abonar cap sobrepreu per cap concepte. Els detallistes de tota la província haurien de comunicar al públic la quantitat que rebien i les racions que tenia l'establiment, comptant amb un termini de vint dies per a retirar els articles racionats i a partir d'aqueixa data donarien compte a aqueixa direcció de les racions que no hagueren distribuït. Per a l'entrega dels pots de llet condensada es presentaria en els establiments la recepta del xiquet lactant expedida pel metge i visada pel Col·legi Oficial, havent d'entregar els pots completament oberts i mitjançant entrega del cupó del dia de la data.

A partir d'aqueix dia, es procediria a la distribució en tots els comerços de la ciutat d'un racionament d'oli a mig litre per ració i mitjançant entrega del cupó número 19 de la cartilla de diversos, al preu de 3,75 pessetes litre. Els detallistes arreplegarien l'oli corresponent al seu racionament als magatzems dels senyors Navarro y Cía, S.L. situats a l'avinguda d'Aguilera, número 1.

El 1940, la ració setmanal d'una persona era de 300 grams de sucre, un quart de litre d'oli, 400 grams de cigrons i un ou. Cada setmana la premsa i la ràdio publiquen la composició del lot que s'anava a repartir. Algunes vegades s'afegia a la ració 100 grams de carn; altres, dos ous. *(Los años del miedo, Juan Eslava Galán).*

SANCIÓ A UN LLETER

A l'expenedor de llet, José Giner Salas, amb parada de venda al carrer d'Argensola, enfront de la casa número 11, se li va llevar la llicència d'exercir la seua indústria dins del terme municipal en ser reincident a adulterar la mercaderia, addicionant-li aigua. Se li van imposar dues multes de 200 pessetes, i una de 50 pessetes, però va arribar a reincidir contumaçment i perillosament per tercera vegada i l'alcaldia va haver de prendre la dràstica decisió (*Gaceta de Alicante*, 11 d'agost).

UN GUÀRDIA EXEMPLAR

El guàrdia urbà Miguel Porras, de servei provisionalment en les oficines municipals, va trobar un bitllet de 1.000 pessetes que es va afanyar a entregar al senyor depositari de Fons Municipals. Més tard, va aparèixer qui l'havia perdut i li va ser tornat. El senyor alcalde ha premiat aqueix acte de compliment del deure, fent a l'esmentat guàrdia un donatiu de 50 pessetes (*Gaceta de Alicante*, 16 de gener).

LA MORT D'UN HEROI

El servei de vigilància va rescatar les dues xiques sense adonar-se que el xic també es trobava en situació angoixosa.

El 6 de juliol es va produir un luctuós accident a la platja del Postiguet. El jove de díhuit anys, Jose Antonio Pérez Cirer, fill del conegut advocat de la localitat Ricardo Pérez Lassaleta, va perir ofegat en ser arrossegat pel corrent. El jove es trobava a les huit i mitja del matí amb diverses xiques de l'O.J. i es va adonar que dos d'aquestes demanaven auxili perquè eren arrossegades per la ressaca. El servei de vigilància va rescatar les dues xiques sense adonar-se que el xic també es trobava en situació angoixosa. La crònica de la *Gaceta* va ressaltar la vida del jove: “Sent encara un xiquet es va afiliar a la Falange, actuant sempre amb la valentia característica en aquells xics. Per aquest motiu, va anar empresonant, en sobrevénir el Gloriós Alçament Nacional patint presó en la presó Model de València, a Alacant, i finalment, en la tristament cèlebre txeca del “Rita Sister”, mostrant durant tot aqueix temps el seu elevat esperit i valor”.

“¡SI ME QUERÉIS, IRSE!”

Si algun delegat local haguera de comunicar algun assumpte a les jerarquies provincials, hauria de sol·licitar-ho al seu cap local.

El 2 de maig, el cap provincial de la Falange va dirigir una circular a tots els caps locals en què limitava les visites als centres de l'organització, ja que havia comprovat que la majoria de visites eren per assumptes d'escàs interès per al Movimiento o de matís particular. Entre les mesures adoptades es destinava als militants, només la vesprada dels dimarts en audiència lliure; els caps locals serien rebuts directament quan hagueren de comunicar algun assumpte de la màxima transcendència per al partit, per a la marxa normal del partit seria per escrit. Si algun delegat local haguera de comunicar algun assumpte a les jerarquies provincials, hauria de sol·licitar-ho al seu cap local. Per a atendre les visites de caràcter particular, el cap provincial dedicaria dues hores la vesprada dels divendres de setze a díhuit hores. Com es veurà, l'engranatge falangista funcionava per la seua estricta disciplina i jerarquia. Només hi havia una excepció: “*Podran alterar aquesta norma i acudir directament al cap provincial, quan es tracte de denunciar algun fet greu contra jerarquia superior a l'interessat i això sota la seua responsabilitat directa*”.

Avinguda José Antonio, 1940.
Foto Sánchez. AMA

18 DE JULIOL, DIA DE L'ALÇAMENT I FESTA DE L'EXALTACIÓ DEL TREBALL

La Gaceta es dedicava a difondre la bonança del festeig, el 19 de juliol, amb un ampli reportatge a la fàbrica de cintes d'Heliodoro Madrona.

Alacant tornava a commemorar per la festivitat del 18 de juliol i la d'exaltació al treball, una festa instituïda per la Falange i que substituïa el primer de maig. La festa pretenia la unitat i la germanat entre empresaris i treballadors. La Gaceta es dedicava a difondre la bonança del festeig, el 19 de juliol, amb un ampli reportatge a la fàbrica de cintes d'Heliodoro Madrona. El reportatge consistia en xicotetes entrevistes tant a l'apoderat de la fàbrica, com a les treballadores: *"Sí, senyor. Com no estar contentes? Gràcies a l'esforç dels patrons, cada dia tenim més treball. A més, veiem com el Govern de Franco s'ocupa dels treballadors per a beneficiar-nos. Els altres prometien. Ací, és el que nosaltres diem, arriben les millores sense paraules com aquesta d'ara, de pagar-nos els diumenges sense treballar... Quan abandonem les naus de la fàbrica d'en Heliodoro Madrona, esclaten uns vítores patriòtics. Contestem a ells amb tota l'ànima. Sí, visca Franco!, que ens va donar la victòria en la guerra i farà gran a la Pàtria, tan gran com mereix la seua Història. "Sí, jarriba España!" Tan a dalt que ja no puguem aconseguir mai aqueixos mals terribles que són el marxisme, la democràcia i també la plutocràcia conservadora".*

A les nou i quart del matí els sindicats, les milícies, els cadets i fletxes de la Falange es van concentrar davant de Creu dels Caiguts per a escoltar els discursos de les autoritats. A continuació, es va celebrar una desfilada i acabat aquesta, l'Ajuntament va complimentar les autoritats amb una gran recepció militar.

Interior del reformatori d'adults.
Foto Sánchez. AMA

LA CAUSA GENERAL

L'alcalde d'Alacant, per última vegada, invitava l'11 de novembre, a quants havien experimentat danys greus en les seues persones i interessos durant el període marxista, que ho comunicaren per escrit expressant si havien hagut de lamentar l'assassinat de parents, donant els noms d'aquests i el lloc on van morir i en què van consistir els perjudis, sempre que es tractara de saquejos, incendis, espoliacions, etcètera. Totes aquestes dades, les reclamava la Fiscalia de la Causa General que estava instruint-se per orde ministerial. El termini expiraria el 4 de novembre, (*Gaceta de Alicante*, 1 de novembre).

Aquarella de Gastón Castelló
realitzat en el reformatori
d'adults d'Alacant.

Dibuix de Gastón Castelló
realitzat en el reformatori
d'adults d'Alacant. Hivern, 1940.

ENDEUTATS, PERÒ LA DEIXAREM GUAPA

Al novembre, ja estava en tràmit d'aprovació el pressupost municipal ordinari per a l'any 1941. Constatant-se impossible atendre, ni tan sols parcialment, les obres i els serveis de reforma i millora que la ciutat demandava, l'Ajuntament sollicitava al Banco de Crédito Local de España una operació de crèdit indispensable per valor de huit milions de pessetes. Entre els projectes a realitzar, es trobaven entre altres: l'obertura, l'eixample i la urbanització de la zona nord de la Rambla; l'alineació del carrer del Duc de Saragossa i l'avinguda de José Antonio; la del carrer del Pintor Aparicio, que havia d'unificar el trànsit entre les estacions ferroviàries de M.Z.A. i Andalusia, per la qual cosa obriria i urbanitzaria el carrer, així com el carrer de Portugal; pavimentació de vies públiques per un milió i mig de pessetes; construcció d'una estació depuradora; millora d'enllumenat públic i la construcció d'un nou escorxador que permetera suprimir el que estava en funcionament, que es trobava en un estat lamentable i la construcció d'escoles.

L'Ajuntament sollicitava al Banco de Crédito Local de España una operació de crèdit indispensable per valor de huit milions de pessetes.

SERÀ PER FESTIUS EN LA NOVA ESPANYA

L'Ajuntament va acordar en sessió celebrada el 23 de març que es declarara festiu el dia 30 de març, data de l'alliberament d'Alacant.

Festes religioses:

- a) Movibles: Dijous Sant, Divendres Sant, Corpus Christi, Ascensió del Senyor.
- b) Fixes: Circumcisió del Senyor, 1r de gener; Epifania, 6 de gener; Sant Pere i Sant Pau, 29 de juny; Assumpció de la Mare de Déu, 15 d'agost; Tots Sants, 1r de novembre; Immaculada Concepció, 8 de desembre; Nativitat del nostre Senyor, 25 de desembre.

Festes locals:

Sant Joan Baptista, 24 de juny; Mare de Déu del Remei, 5 d'agost; segon dia de Nadal, 26 de desembre.

Festes nacionals:

- a) Merament oficials: Festa de la Independència, 2 de maig; Dia de Dol Nacional, 20 de novembre.
- b) Absolutes: Festa de la Unificació, 19 d'abril; Festa del Treball Nacional, 18 de juliol; Festa del Cabdill, 1 d'octubre; Festa de la Raça, 12 d'octubre.

Nota. - La festa del 19 d'abril, als efectes de treball, podrà traslladar-se al diumenge següent, més pròxim, i la del Cabdill, al primer diumenge d'octubre.

Orde de 9 de març 1940. Festes locals acord del Ple de l'Ajuntament de 12 de desembre de 1939.

L'Ajuntament va acordar en sessió celebrada el 23 de març que es declarara festiu el dia 30 de març, data de l'alliberament d'Alacant, en substitució del segon dia de Nadal, que, de fet, ja ho era. El 24 de juny es va considerar com a dia festiu als efectes de treball a Alacant i en els pobles de la província en què per tradició religiosa se celebrava, havent de romandre tancats tots els centres de treball, amb les excepcions dels que estigueren autoritzats per a obrir el diumenge, entre les excepcions dels quals, el mercat d'abastos, els establiments de comerç d'alimentació i les perruqueries, que van poder obrir durant el matí del dia de la cremà. El jornal corresponent a aquest dia seria abonat íntegrament pels empresaris als treballadors, sense dret a recuperació de les hores perdudes.

“TANTO MONTA, MONTA TANTO... O NO”

El butlletí de les organitzacions juvenils alacantines de febrer de 1940 adoctrinava sobre el paper de la dona en la nova Espanya: “L'O.J. és l'encarregada de la preparació nacional-sindicalista de la nostra joventut, mes l'O.J. Femenina ha de fer, a més, de forma principalíssima la formació essencialment femenina de les nostres joves camarades. Per a aconseguir-ho, i d'una manera perfecta, no tenim més que seguir la vida de qui encarrega l'ideal i prototip de les nostres dones i que és el nostre model més acabat: ISABEL LA CATÒLICA. Ella se'ns presenta en dos aspectes ben clars i definits en la vida domèstica i com a element directe d'un Estat que hereta en ruïnes i plens de turbulències. Així la veiem mare i emmanilla model, ja que directament cuida de l'educació dels seus fills, i, segons ens diu la història, era ella la que confeccionava la roba del seu marit. Unides a aquestes tasques la veiem en altres d'enorme responsabilitat històrica. Ella secunda al rei Ferran en la gegantesca labor d'imposar l'ordre i el respecte a tots i en la transcendental guerra de la Reconquesta”.

“L'O.J. és l'encarregada de la preparació nacional-sindicalista de la nostra joventut, mes l'O.J. Femenina ha de fer, a més, de forma principalíssima la formació essencialment femenina de les nostres joves camarades.”

Carrer General Goded, 1940.
Foto Sánchez. AMA

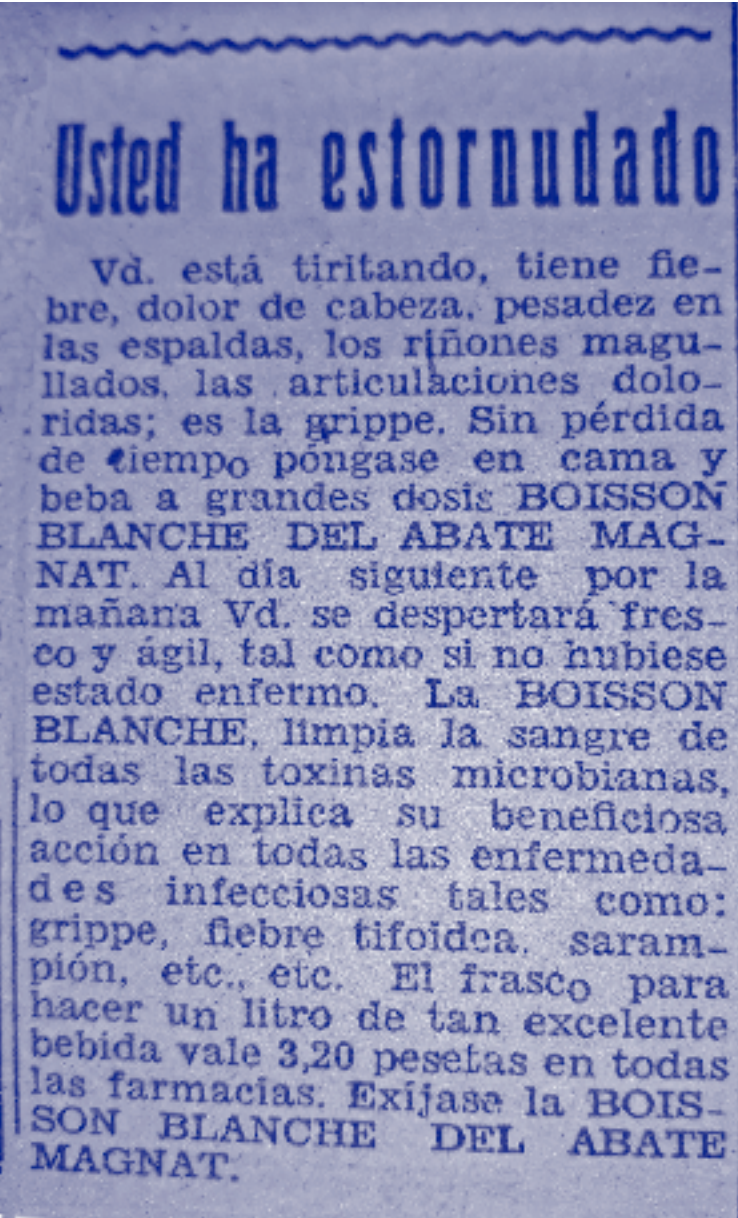

PA MARCAT

El 2 de maig, a proposta de la Junta Provincial Harino-Panadera, el governador civil va imposar a dos forners de la ciutat una multa de 250 pessetes.

Com les marques de pedrapiquer en les pedres de les catedrals o la marca dels ferros en els bous havien d'enfornar el pa els forners alacantins. Així ho disposava l'article 1.030 de les ordenances municipals. L'alcalde d'Alacant per a defensar els interessos dels consumidors, corregint en la mesura que es puga els abusos que pogueren produir-se en elaborar el pa amb minves en el pes, va resoldre el compliment d'aquest article. Tot pa que es venguera, sense excepció de cap classe, hauria de portar la marca, el nom i el número del forn en què s'haguera elaborat. Amb aquesta mesura, figurant en tot el pa la marca del forn en què es va dur a terme l'elaboració, desapareixia la característica d'anònim, podent adoptar-se contra el forner desaprofiteu les mesures a què la seua conducta el fera creditor. El 2 de maig, a proposta de la Junta Provincial Harino-Panadera, el governador civil va imposar a dos forners de la ciutat una multa de 250 pessetes i a un fabricant de farines de la província una de 15.000.

Anunci La Gaceta de Alicante.

LA VENDA DE CARN

Complint disposicions superiors que prescrivien la reducció a quatre dies durant cada setmana de la venda de carn, el regidor delegat de mercats, d'acord i amb l'aquiescència de l'alcaldia, va assenyalar els dilluns, dimarts, dimecres i divendres per a sacrificar i expendre al públic les dites carns; però durant la Quaresma, que va començar el 9 de febrer, aqueix consum es va verificar els dimarts, dimecres dijous i dissabtes. Ambrosio Lucíañez emetia a l'octubre un edicte en què fixava els preus en què havien de ser venudes al públic les carns en el mercat d'abastiment: la de vac de primera a deu pessetes el quilo; el magre i les xulles de porc, a dotze pessetes el quilo i les xulles de corder, a huit pessetes el quilo. S'advertia que aquells que no respectaren els preus serien severament sancionats, fins tot amb el tancament definitiu dels establiments.

El Postiguet vist des del carrer Virgen del Socorro.

UNA NOVA CREU DELS CAIGUTS. SERÀ PER DINERS!

La vesprada del primer de març, va celebrar la reunió ordinària setmanal la Comissió Municipal Permanent, aprovant-se publicar l'anunci de concurs per a la construcció de la creu en memòria dels caiguts per Déu i per la Pàtria, que s'hauria d'eleva en el mateix lloc i amb les mateixes formes i dimensions que la que es va alçar en ocasió del trasllat de les restes del fundador de la Falange a l'Escorial l'any 1939. La Creu dels Caiguts futura seria de marbre negre i es calculava el seu cost en 20.000 pessetes de l'època. Les obres es van adjudicar el 15 de març al contractista el senyor José Espuch Canet.

La Creu dels Caiguts futura seria de marbre negre i es calculava el seu cost en 20.000 pessetes de l'època.

Creu dels Caiguts, 1940.
Foto Sánchez. AMA

ES VA ARMAR EL 2 DE MAIG

|||||
L'acte principal va tindre lloc en el solar de les caputxines a la Rambla.

L'Organització Juvenil femenina. Dia de la Independència. (Gaceta de Alicante, 3 de maig)

Com hem vist, el 2 de maig va ser declarat festa nacional com a dia de la independència. Sospitosament, el primer de maig va deixar de ser festiu. L'acte principal va tindre lloc en el solar de les caputxines a la Rambla. A la nit, les Organitzacions Juvenils van instal·lar les seues tendes de campanya al voltant d'un obelisc. El delegat de premsa i propaganda de les O.J. va acabar la seua allocució a les deu del matí dient: *"La Falange os ordena que no olvidéis ahora ni nunca que el lema de este día es... "No puede esclavo ser pueblo que sabe morir"*. Després de les allocucions pertinents, a les 11.00 es va celebrar una missa solemne en Sant Nicolau. Al terme de la missa, l'empresari Luis Martínez va invitar a totes les organitzacions a la seua sala Monumental perquè gaudiren de la pel·lícula esportiva *"Juventudes Olímpicas"*. Al mateix temps, a les 12.00, en l'Ideal Cinema, el Sindicat d'Estudiants Universitari va organitzar un acte en record dels herois del 2 de maig. Entre les moltes allocucions, l'historiador Manuel Sala va entusiasmar el públic assistent amb les seues cites: *"...existeix un parallelisme existent entre la gesta de Pelayo en Covadonga i la de Franco, el nostre Cabdill. L'un i l'altre no compten més que amb la fe, la raó i l'heroisme. L'enemic, en canvi, és poderós; però quan es lluita amb armes de tan alta qualitat, la victòria s'aconsegueix"*.

MAI PLOU A GUST DE TOTS

|||||
L'arquitecte municipal va visitar algunes vivendes sinistrades, requerint a les famílies perquè les desallotjaren.

A gos flac tot són puces. Si la situació de la població no fóra prou precària, a mitat del mes de gener es van produir pluges intenses en tot el país, que van inundar camps i van causar problemes en les ciutats. A Alacant, la intensitat de les pluges va ser inusitada. La ciutat va patir nombroses apagades de llum, talls en el servei telefònic i es va suprimir el tramvia. El personal de la brigada de sapadors-bombers va dur a terme diversos actes de salvament i desaigüe per la conseqüència d'inundacions de plantes baixes i cases d'alguns barris, prestant més de cinquanta serveis. L'arquitecte municipal va visitar algunes vivendes sinistrades, requerint a les famílies perquè les desallotjaren. Dos vaixells, un espanyol i un altre iugoslau, van haver de refugiar-se en port per a resguardar-se del temporal.

"¡TENGO UNA VACA LECHERA...!" BÉ EN TINC VINT!

A finals del mes de gener va arribar una partida de vint vaques de producció lletera el ramader de la qual va sol·licitar a l'alcaldia autorització per a vendre la mercaderia al preu de taxa, o siga, una pesseta el litre, fins que foren alienades aquestes vaques. La qualitat del gènere era immillorable, segons informe de l'inspector veterinari que va practicar el reconeixement. L'industrial va donar vint-i-cinc litres de tan preat líquid a l'Asil d'Ancians de les Germanetes dels Pobres, a Auxili Social i a altres entitats benèfiques. Evidentment, l'alcalde d'Alacant va autoritzar l'estada provisional del bestiar i la venda de la llet, tenint en compte les excepcionals circumstàncies que en el cas concorrien (fam); però mitjançant el pagament dels corresponents drets i la necessària vigilància tècnica (no t'alliberes de l'impost municipal i no aigualiràs la llet). (Gaceta de Alicante, 30 de gener).

REOBRIN LES ESCOLES SALESIANES

La crònica conta que l'acte va revestir gran senzillesa, ja que la inauguració només va ser la d'una sala que es va convertir en la primera classe amb què els pares salesians començarien a fer classes.

El diumenge 3 de març, amb assistències de les autoritats civils i militars, jerarquies del Movimiento, representacions del cos consular, magisteri, Acció Catòlica Femenina i masculina, etc., es va celebrar l'acte d'inauguració de les classes i entronització del crucifix de les Escoles Salesianes. *Gaceta de Alicante* arrebegava amb tot luxe de detall l'acte. La crònica conta que l'acte va revestir gran senzillesa, ja que la inauguració només va ser la d'una sala que es va convertir en la primera classe amb què els pares salesians començarien a fer classes. Recordarem que la crema de l'església es va produir l'11 de maig de 1931. El primer a prendre la paraula va ser el president de la Unió d'Antics Alumnes Salesians: *"...als nostres enemics podia estranyar el ressorgiment de la vida entre les ruïnes del que va ser bell i ben dotat Col·legi Salesià; tots els seus esforços concentrats van aconseguir tan sols derrocar el material que hi havia en aquesta admirable fundació. Les seues parets actualment nues, les seues sostrades afonades, les seues pedres calcinades pel foc, parlen eloqüentment d'aquell furor de civilització estranya que va intentar envair la nostra pàtria. Per als*

enemics de Déu i de la pàtria, les Escoles Salesianes eren un obstacle que costé el que costé calia apartar... Nou anys han transcorregut, nou anys de lluita tenaç i heroica passats a la història que ens fan tornar precisament a aquells temps que van veure els nostres majors quan es va inaugurar per primera vegada el col·legi l'any 1913". Salvador Escarré, inspector de primera ensenyança de la província, va donar una explicació de l'error dels sense déu en voler educar sense la base religiosa, sense aqueixa pedagogia sana i infal·lible de la religió catòlica que tot ho basa en l'amor a Déu. Finalment, Silverio Maquiera, director de les escoles, va dedicar un record als màrtirs de la congregació caiguts davall la dominació roja, recordant-ne de forma especial dos que tant gran recorde van deixar a Alacant: al senyor Recaredo de los Ríos i al senyor Jaime Marín Buch, treballadors incansables d'aqueixa casa i que van tindre l'amargor de veure cremar el col·legi en aquella fatídica nit de l'11 de maig de 1931. Amb les solemnes notes de l'himne nacional, braç enlaire, i als crits de rigor donats pel representant del senyor governador militar, va acabar la inauguració.

Passeig de Ramiro, 1940.
Foto Sánchez. AMA

FA UN ANY. ADOPTEM EL CABDILL

A Alacant es van programar actes per a la commemoració de l'efemèride. Les autoritats van presidir un solemne Tedèum en una abarrotada col·legiata de Sant Nicolau a les deu del matí.

Commemoració final de la guerra.
Butlletí d'Organitzacions Juvenils,
abril 1940.

“Alacant, la ciutat roja, moria aquell dia. Alacant, la ciutat blava, mediterrània, culta i catòlica, ressuscitava entre les ruïnes materials i morals produïdes per l'horda. I Alacant, avui, i cada dia més, en la seua ànsia de ressorgir i d'esborrar el seu accidental passat, està demostrant la seua fervent catolicitat i la seua indestructible adhesió al Cabdill”. Així, Ambrosio Lucíañez Riesco, alcalde d'Alacant, saludava el poble d'Alacant el dissabte 30 de març des de les pàgines de *Gaceta de Alicante* en el primer aniversari de la fi de la guerra. A Alacant es van programar actes per a la commemoració de l'efemèride. Les autoritats van presidir un solemne Tedèum en una abarrotada col·legiata de Sant Nicolau a les deu del matí. A les sis i mitja de la vesprada, en l'Ideal, va tindre lloc una gran funció de gala homenatge a l'exèrcit *“con la asistencia de lo más selecto de la sociedad”*, concurrent-hi les primeres autoritats de la nostra província. Va començar l'espectacle amb l'escenificació de la *“Danza ritual del fuego”* de Manuel de Falla, interpretada per Elena i Manuel Palacios. Després es va representar l'episodi nacional comico-líricodramàtic en dos actes, dividit en nou quadres, en vers original del senyor Javier de Burgos, i música dels mestres Chueca i Valverde, titulat *“Cádiz”*. Una obra moguda i graciosa amb gran varietat de cors, va donar ocasió *“para presentar un conjunto de bellísimas muchachas”*. Una gran festa en honor a l'exèrcit va tindre lloc al casino d'Alacant el dissabte 30 de març a què va assistir el més lluït de la societat alacantina. El diumenge 31 de març es van torejar bous amb el cartell següent: El Niño de la Palma, Pepe Amorós i Gitanillo de Triana. El dilluns, primer d'abril, es va oficiar una missa de campanya per a la qual cosa es va instal·lar un altar amb una gran creu. A continuació, les autoritats es van dirigir a la tribuna establida en la terrassa del casino,

>>

A la una de la vesprada, es va descobrir a l'escalinata principal de la Diputació d'Alacant, una làpida amb l'últim part de guerra.

General Antonio Aranda.

Commemoració final de la guerra.
Butlletí d'Organitzacions Juvenils,
abril 1940.

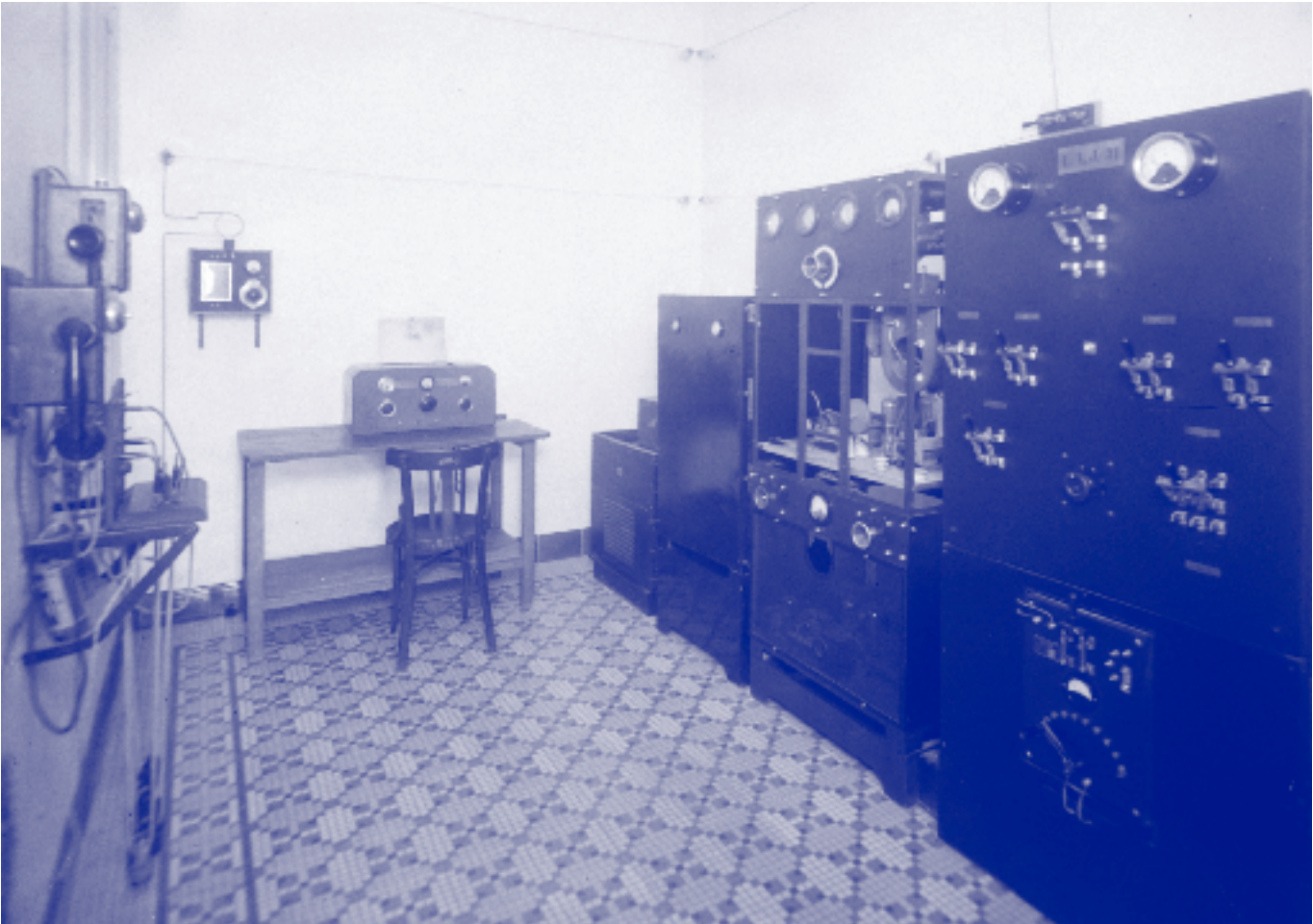

per a començar la desfilada. A les dotze del matí, es va reunir en sessió extraordinària l'excel·lentíssim Ajuntament. Es va llegir la comunicació de la Diputació en què es determinava el primer d'abril perquè tots els ajuntaments adoptaren l'acord de dedicar un homenatge al Cabdill, nomenant-lo fill adoptiu. L'acord, com no podia ser d'una altra manera, es va prendre per aclamació. A la una de la vesprada, es va descobrir a l'escalinata principal de la Diputació d'Alacant, una làpida amb l'últim part de guerra. Acabat l'acte, autoritats i convidats van ser obsequiats amb un vi d'honor. El 22 de desembre es van traslladar les restes del tinent Álvarez Soto al cementiri de la ciutat. El tinent va morir al front de Castelló al juliol de 1938. Al fèretre l'esperava un seguici civil i militar que el va acompanyar fins a la Creu dels Caiguts on se li va imposar la medalla militar concedida pel cap de l'estat.

HI HAURÀ TEMPS PER A LA DIVERSIÓ, NO?

El 17 de febrer, el Govern Civil advertia de l'obligat compliment de l'orde de 25 d'agost de 1939 de la regulació d'entrada dels menors a les sales de cinematògraf.

El cine Central Cinema projectava en les seues pantalles el 2 de gener, la notable producció cinematogràfica espanyola, *“La Tonta del Bote”*, interpretada per Josita Hernán i Rafael Durán. Mentre en Ideal Cinema, en l'acabada d'anomenar avinguda de José Antonio, la jove Diana Durbin protagonitzava la comèdia musical *“Tres diablillos”*. També es realitzaven espectacles en directe i segons el crític d'espectacles de la Gaceta, José Mira, amb el local de gom a gom. L'11 de gener s'inclòia la crítica dels *“Ballets Fluorescentes de Lole Fuller”* que van interpretar selectes obres de Debussy, Ravel, Grieg i Schubert, lamentant-se de la falta de primeres figures, el conjunt tan limitat i l'escàs assaig de la reduïda orquestra. A mitat d'any, s'estrenava en el Central Cinema, la pel·lícula *“Piloto de pruebas”*, interpretada per Clark Gable, Mirna Loy, Spencer Tracy i Lionel Barrymore. El programa el completava la Revista Ufa i el dibuix de Popeye *“Así soy yo”*. El 30 de gener, s'estrenava en l'Ideal, amb set anys de retard, *“Sopa de ganso”* dels germans Marx. Al crític de la Gaceta li va agradar menys que les produccions posteriors dels Marx, *“Una noche en la ópera”* i *“Un día en las carreras”*, obres aquestes més domesticades i menys anarquistes, surrealistes i crítiques amb el poder. Un altre gol que li van ficar en plena repressió a la censura. El 14 de febrer tenia prevista la seua estrena en l'Ideal Cinema, la pel·lícula dirigida per Florián Rey *“La Dolores”*, protagonitzada per Conchita Piquer i Manuel Luna. El 17 de febrer, el Govern Civil advertia de l'obligat compliment de l'orde de 25 d'agost de 1939 de la regulació d'entrada dels menors a les sales de cinematògraf. Si no se seguien les directrius, amenaçava d'imposar sancions tant a les empreses que, per tolerància permeteren anomalies sobre el particular, com als pares, tutors o encarregats de menors a qui afectara. El 4 de març es va estrenar en l'Ideal Cinema la magnífica pel·lícula dirigida per Gregory La Cava *“Al servicio de las damas”*, protagonitzada per Carole Lombard i William Powell. Abans de Setmana Santa es va estrenar en el Central i en el Monumental, *“La última falla”*, dirigida per Benito Perojo, sent Miguel Ligeró l'estrella principal de la pel·lícula. Lolita Benavente, notable intèrpret de danses gitanes, acompanyada per l'orquestra Planas van actuar els dies 17 i 18 d'abril en el Monumental junt amb el tenor Mario Gabarrón. El 8, 9 i 10 de maig, en aquest mateix local, debutava la gran companyia lírica infantil Betty-Popeye, procedent dels teatres Español i Fontalba de Madrid amb un elenc de vint-i-set notables xiquets artistes que van interpretar les sarsueles *“La alegría de la huerta”* i *“Gigantes y cabezudos”*, la comèdia en un acte *“Ganarse la vida”* i l'entremés cervantí *“La habladora”*. Durant tres dies van actuar des del 21 de maig, en l'Ideal, la primera estrella de l'art espanyol, Carmen Flores, junt amb l'humorista Ciriaco, els intèrprets de l'art gitano Julita Oliver i Angel; Ling-Fu, enigmàtic mandarí, Teresita Vargas i Niágara, entre altres atraccions. En plenes fogueres, la nit del 22 de juny, a la plaça de bous, es va celebrar una vetllada pugilística amb les primeres figures del ring. El 13 de juliol s'inaugurava el cine d'estiu *“Gloria Cinema”*, local de l'empresa d'Alfonso Guixot, situat als solars de l'antic parc d'atraccions en els terrenys de la Muntanyeta. L'empresa del senyor Alfonso Guixot Guxot regentava a Alacant aquella època els salons Ideal Cinema, Cinema Carolinas i Teatro de Verano. Una altra empresa exhibidora d'Alacant, la de Luis Martínez

Radio Alicante, 1940.
Foto Sánchez. AMA

En la festivitat de Sant Jaume, en la nova flamant sala, es va celebrar una revetlla ball amb el debut de l'Orquestina Azul en l'amplíssima pista de ball esplèndidament il·luminada que donava cabuda a un centenar de parelles.

Sánchez, no anava a quedar-se arrere. El 19 de juliol, s'inaugurava el Central Azul, un magnífic local d'espectacle a l'avinguda de Méndez Núñez en el que era el vetust casalot de la *“Posada La Unión”*, al costat del Central Cinema, conegut popularment com *“La Bombonera”*. L'empresa ja comptava amb la concessió del Monumental i el Central. Així, el diumenge 21 de juliol, en el cine d'estiu es projectava la pel·lícula *“Horizontes de gloria”*, amb Freddie Bartholomew i Mickey Rooney, el noticiari Fox, número 28 al preu de 1,50 pessetes en pati i 2 en terrassa; i en sessions de sis i set de la vesprada, la companyia italobrasileira de titelles feien les delícies dels més xicotets al preu de 0,50 pessetes l'entrada. En la festivitat de Sant Jaume, en la nova flamant sala, es va celebrar una revetlla ball amb el debut de l'Orquestina Azul en l'amplíssima pista de ball esplèndidament il·luminada que donava cabuda a un centenar de parelles. La revetlla es va allargar fins a primeres hores de la matinada sense que l'animació decaiguera un moment. L'entrada es va fixar en tres pessetes per als cavallers i dos per a les senyores. Les revetles van tindre una gran acceptació, van seguir celebrant-se durant tot l'any, i fins i tot van arribar a celebrar-se vetllades de boxa. La companyia de comèdies còmiques de Milagros Leal estrenava el 25 de setembre al Monumental les obres *“¿Quién me compra un lío?”*, de Pilar Millán Astray i *“La chica de la pensión”*. La primera estrena de la temporada 1940-41 de la productora Cifesa es va projectar a l'Ideal amb *“La gitanilla”*, protagonitzada per Estrellita Castro. La Simfònica

La gran companyia d'art líric espanyol i òpera italiana de Luis Calvo va estar quatre dies al Monumental amb la diva del cant María Espinalt i amb un extens repertori en què destacava “La traviata”, “Rigoletto” o “El dúo de la africana”.

d'Alacant interpretava, el 20 d'octubre, al Monumental, un selecte programa en què figurava la Cinquena Simfonia de Beethoven, Schubert i Wagner. Tot molt germanòfil, sota la batuta del senyor Luis Torregrosa. Luisita Esteso, gran estrella de la cançó espanyola, actuava al Monumental a finals del mes d'octubre junt amb la ballarina Pilar Calvo, el mag Ling-Fu, la ballarina del gènere Celia Ripoll, la cantant Marisa Vico i el guitarrista Luis Maravilla. Durant cinc dies va estar instal·lat el circ Corzana a la plaça de Sèneca a finals del mes de novembre. Circ i feres viatjaven en un tren especial en vint-i-un vagons, huit camions i tres autocars. El dimecres 27 de novembre, va actuar en dues funcions la companyia Wernoff amb les germanes Gómez i Pepita Molina com a estrelles de l'elenc. La gran companyia d'art líric espanyol i òpera italiana de Luis Calvo va estar quatre dies al Monumental amb la diva del cant María Espinalt i amb un extens repertori en què destacava “La traviata”, “Rigoletto” o “El dúo de la africana”. L'elenc el completaven Ricardo Fuster, Julio Cassani i l'alacantí Pablo Gorgé. Per a acabar l'any, el dilluns 23 de desembre, va actuar al Monumental l'estrella de l'espectacle Estrellita Castro junt amb Mariemma i González Marín en dues úniques funcions. El 27 de desembre s'estrenava a l'Ideal Cinema, “Damas del teatro”, una producció RKO amb Adolph Menjou, Katherine Hepburn i Ginger Rogers. Coincidint amb el final de l'any, es va inaugurar als terrenys de la Muntanyeta el «Pabellón Artístico» on s'exhibien interessants figures mecàniques, que van atraure nombrós públic.

Circo Corzana. Plaça Sèneca.

SALVAMENT DE NAUFRAGI. AIXÍ ES CONSTRUEIX LA NOVA ESPANYA

Es trobava pilotant una embarcació de recreació a la platja de Sant Joan el senyor Renato Bardín acompanyat per dos fills, quan el fort onatge regnant va fer sotsobrar la llanxa que es trobava a llarga distància de la costa. Davant de l'angoixa dels ocupants de l'embarcació, el seu conductor va poder arribar fins a la costa per a buscar ajuda. L'escena la van presenciar els banyistes que es trobaven a la platja, entre ells tres xics pertanyents a les Organitzacions Juvenils, Emilio Torregrosa, Ricardo Ugarte i Fermín Reus, que van acudir a auxiliar-los i van aconseguir, no sense grans esforços a conseqüència de l'onatge, traure'ls a la vora. Els estiuejants elogiant “el valent procedir dels tres xics, que amb la seua decisió i llance, van fer honor a les “camisas azules” del seu uniforme” (Gaceta de Alicante, 9 d'agost).

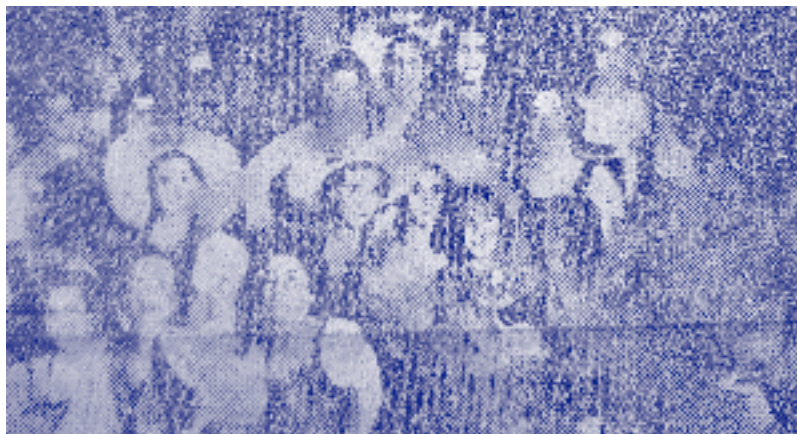
El fort onatge regnant va fer sotsobrar la llanxa que es trobava a llarga distància de la costa.

AÇÒ NO ÉS UNA CAVALCADA, ÉS UNA MARATÓ

L'itinerari fixat omplia les autoritats, els senyors governador civil i militar, el president de l'excel·lentíssima Diputació, l'alcalde de l'excel·lentíssim Ajuntament i cap provincial del Movimiento.

Passeig de Canalejas, Esplanada d'Espanya, Cervantes, plaça del 18 de juliol, Altamira, plaça del Generalíssim, Méndez Núñez, Duc de Saragossa, avinguda de José Antonio, Alfons el Savi, Sant Vicent, plaça d'Espanya, plaça de Santa Teresa, Sevilla, Sant Carles, avinguda de Xixona, passeig de Campoamor, plaça d'Espanya, Calderón de la Barca, Alfons el Savi, plaça dels Estels i General Mola. Aquest era l'itinerari establert per les Organitzacions Juvenils de la Falange, organitzadors de la cavalcada dels Reis d'Orient el 5 de gener. L'itinerari fixat omplia les autoritats, els senyors governador civil i militar, el president de l'excel·lentíssima Diputació, l'alcalde de l'excel·lentíssim Ajuntament i cap provincial del Movimiento. Durant aquest recorregut van visitar els menjadors d'Auxili Social de Méndez Núñez i plaça d'Espanya, Cases de Beneficència del passeig de Campoamor i la Llar de José Antonio. En editorial de 5 de gener, *Gaceta de Alicante* es despatxa d'aquesta manera "...Després de tres anys d'absència d'una part de la terra espanyola, esclavitzada per uns homes que s'havien aliat amb el dimoni, arribaran fins a les vostres llars, amb el perdó i l'ofrena, il·luminats per les resplendors de la felicitat que és de nou trobar-vos, els vells tres Reis Mags. Han patit molt per vosaltres. Us sabien sense pa i sense llepolies. No teníeu joguets perquè molts d'ells havien sigut cremats perquè tinguéreu fred. Tot ho teníeu desfet a les vostres cases". La cavalcada

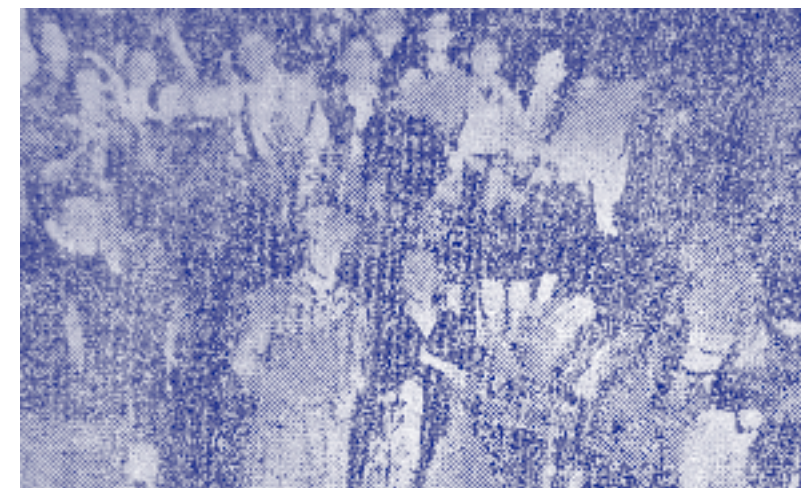

Cavalcada de reis, 1940
(*Gaceta de Alicante*)

>>

Les cartes dels xiquets es van rebre en la delegació de Falange, entre elles algunes de xiquets en què mostraven els seus dubtes a rebre joguets, per trobar-se els seus pares a la presó.

va estar formada per aproximadament mil participants, entre músics, dansaires, reis, patges, esclaus, porta-torxes i banderers. A més, van intervindre-hi carrosses, camions, cavalls i mules. Tres romans a cavall van iniciar a les cinc i mitja de la vesprada, seguits per la banda de clarins i tambors de l'O.J. de Crevillent junt amb la banda de cornetes i tambors de l'O.J. local. A continuació, dos-cents fletxes, amb banderes i cent cadets, portadors de torxes. El rei Baltasar anava acompanyat per seguici femení, tres carros amb pastorets i pastorettes i tancant la comitiva la banda de la Creu Roja. Al rei Melcior i el seu seguici, l'acompanyava la banda del Regiment i una rondalla de fletxes blaves d'Alacant. Finalment, el rei Gaspar i els seus acompanyants eren escortats per una secció de les O.J. amb banda de cornetes, tambors i centenars de torxes. A més, a cada rei el seguien uns quants camions replets de caixes amb joguets i un altre amb escales per a deixar-los als balcons. La comitiva es va detindre en la Direcció General de Propaganda perquè els reis es dirigiren per megafonia als xiquets. Radio Alicante va connectar en directe perquè s'escoltaren les paraules dels reis en la seua emissió. Les cartes dels xiquets es van rebre en la delegació de Falange, entre elles algunes de xiquets en què mostraven els seus dubtes a rebre joguets, per trobar-se els seus pares a la presó. La Delegació d'Organitzacions Juvenils tranquil·litzava els xiquets informant-los que no requeria en els fills la culpa dels seus pares. Acabava la informació exhortant els xiquets a rebre els reis: "*¡Pequeños alicantinos! Los Reyes llegan. Recibidles con el grito de júbilo victorioso: ¡Arriba España!*" (*Gaceta de Alicante*, 5 de gener). L'organització Acción Católica va organitzar un concurs de betlems a la ciutat d'Alacant. El jurat va visitar tots els betlems la vesprada del primer de gener, repartint-se els premis a la sala d'actes de l'ajuntament el diumenge 14 de gener amb l'actuació de la banda municipal i la presidència del senyor alcalde, tenint l'acte com a mantenidor el senyor Adolfo Muñoz Alonso, vocal de Propaganda d'Acción Católica. En acabar, l'alcalde va llançar els crits de ritual, que van ser contestats entusiàsticament. (*Gaceta de Alicante*, 16 de gener).

Cavalcada de reis, 1940
(*Gaceta de Alicante*)

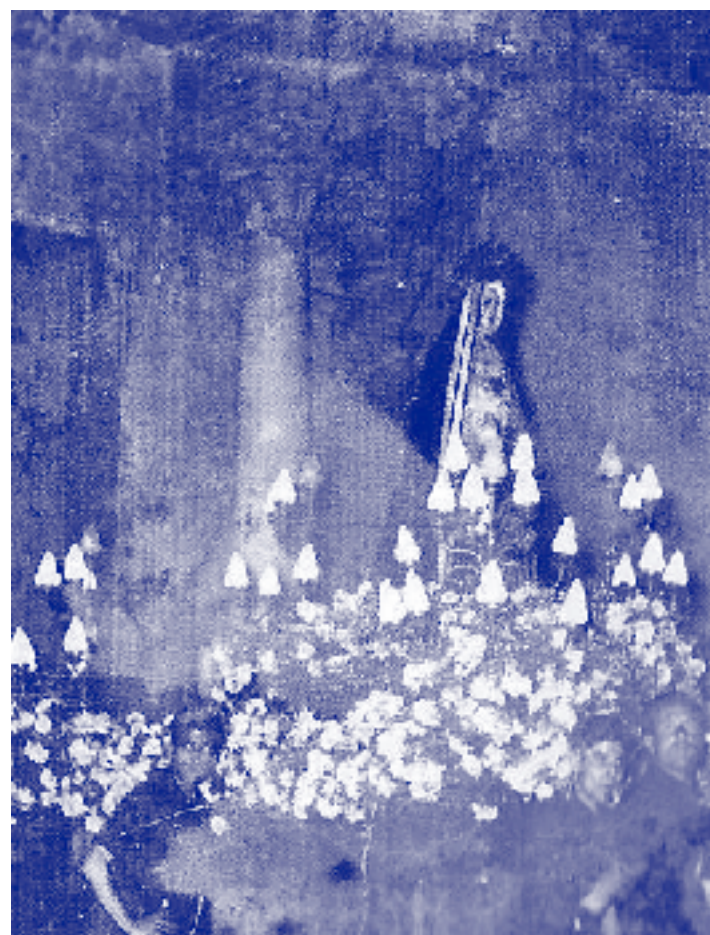
TORNA LA SETMANA SANTA ALS CARRERS ALACANTINS

L'any 1939 no va poder celebrar-se, en coincidir amb el final de la guerra.

Processó Oficial, 1940. La Mare de Déu de la Soledat (La Marinera) Foto R. Llorca. Colecció José Iborra Torregrosa. "Revelando La Pasión".

La Setmana Santa alacantina va tornar als carrers alacantins al març de 1940. L'any 1939 no va poder celebrar-se, en coincidir amb el final de la guerra. Van ser moltes les imatges que van patir desperfectes o que lamentablement es van perdre els últims nou anys. El 8 de març, l'alcalde d'Alacant sollicitava del Govern Civil la represa de les processons de Setmana Santa: *"En aquesta ciutat, fins al canvi de règim que va produir una persecució ininterrompuda de la nostra sacrosanta religió prohibint-se des del primer moment amb sectària tenacitat tota manifestació de culte extern, en les primeres hores de la nit del Divendres Sant recorria els carrers la processó del Sant Enterrament... L'horrible fúria de les hordes marxistes que van ser propietàries d'Alacant, van acabar amb la quasi totalitat d'imatges... Salvats d'aqueixa ona de barbàrie el Sant Sepulcre i la sagrada imatge de la Soledat de Santa María, els catòlics alacantins desitgen portar-les processionalment el Divendres Sant pels carrers de la ciutat, fent amb elles el tradicional recorregut del festeig del Sant Enterrament. A aquest efecte en el seu nom i en el del Rvdo. P. Superior de la Residència de la Companyia de Jesús, Cura Rector de l'Església de Santa María de la qual va eixir sempre aquesta processó, suplique a V.E. es digne autoritzar la celebració d'aquesta".* La resposta

El 8 de març, l'alcalde d'Alacant sol·licitava del Govern Civil la represa de les processons de Setmana Santa.

Església de Sant Nicolau, 1940. Foto Sánchez. AMA

Una imatge de la Mare de Déu de la Soledat, destruïda en la crema d'esglésies, va ser novament esculpida i costejada per un devot amb motiu d'una promesa.

afirmativa va arribar l'endemà de Govern Civil. La nit del Dijous Sant va tornar a eixir el Crist de la Bona Mort i la Mare de Déu de les Anxoïxes, de Salzillo, que d'ara en avant eixiria amb la confraria del Crist. Una de les poques imatges que es van conservar va ser un Crist Jacent que és el que va eixir en la processó del Sant Enterrament el Divendres Sant i que no és la mateixa que processona en l'actualitat, encarregada als Tallers Peris de València el 1943, probablement obra de l'escultor José María Ponsoda. Tancava la comitiva la Mare de Déu de la Soledat (La Marinera). Amb motiu de la Setmana Santa el governador civil va prohibir la celebració d'espectacles de cap classe, des del dimecres fins al migdia del dissabte, havent de romandre tancats els cabarets, *dancings*, balls i semblants, autoritzant-se el Diumenge de Rams, dilluns i dimarts, els apropiats a la festivitat religiosa en espectacles públics. Una imatge de la Mare de Déu de la Soledat, destruïda en la crema d'esglésies, va ser novament esculpida per un escultor valencià i costejada per un devot amb motiu d'una promesa. La imatge es va entregar i va ser beneïda el diumenge 24 de novembre als pares de la Companyia de Jesús custodis de l'església de Santa Maria, ubicant-se en el mateix altar que estava. També la celebració de la festa del Corpus va comptar amb gran nombre d'assistents tant en la catedral com en la processó a què van acudir totes les autoritats civils i militars. La banda municipal dirigida per Luis Torregrosa, que va vindre expressament de Madrid, va actuar en la tradicional Alba a la plaça de l'Ajuntament junt amb la soprano María Teresa León, l'Orfeo i la rondalla de la secció femenina. L'acte va concloure amb l'himne del Movimiento, que va ser corejat per tot el públic braç enlaire, l'himne nacional, els focs artificials llançats des de les torres de les Cases Consistorials i el tir d'una traca. L'alcalde va obsequiar les autoritats i els que van intervindre en l'Alba amb la clàssica orxata, mentre les components de la rondalla continuaven amb les seues alegres cançons. El 5 d'agost es va celebrar la processó a la patrona d'Alacant, la Mare de Déu del Remei, treta a coll per oficials de l'exèrcit i falangistes, congregant al seu pas gran assistència d'alacantins i forans. Una altra celebració religiosa rellevant va ser

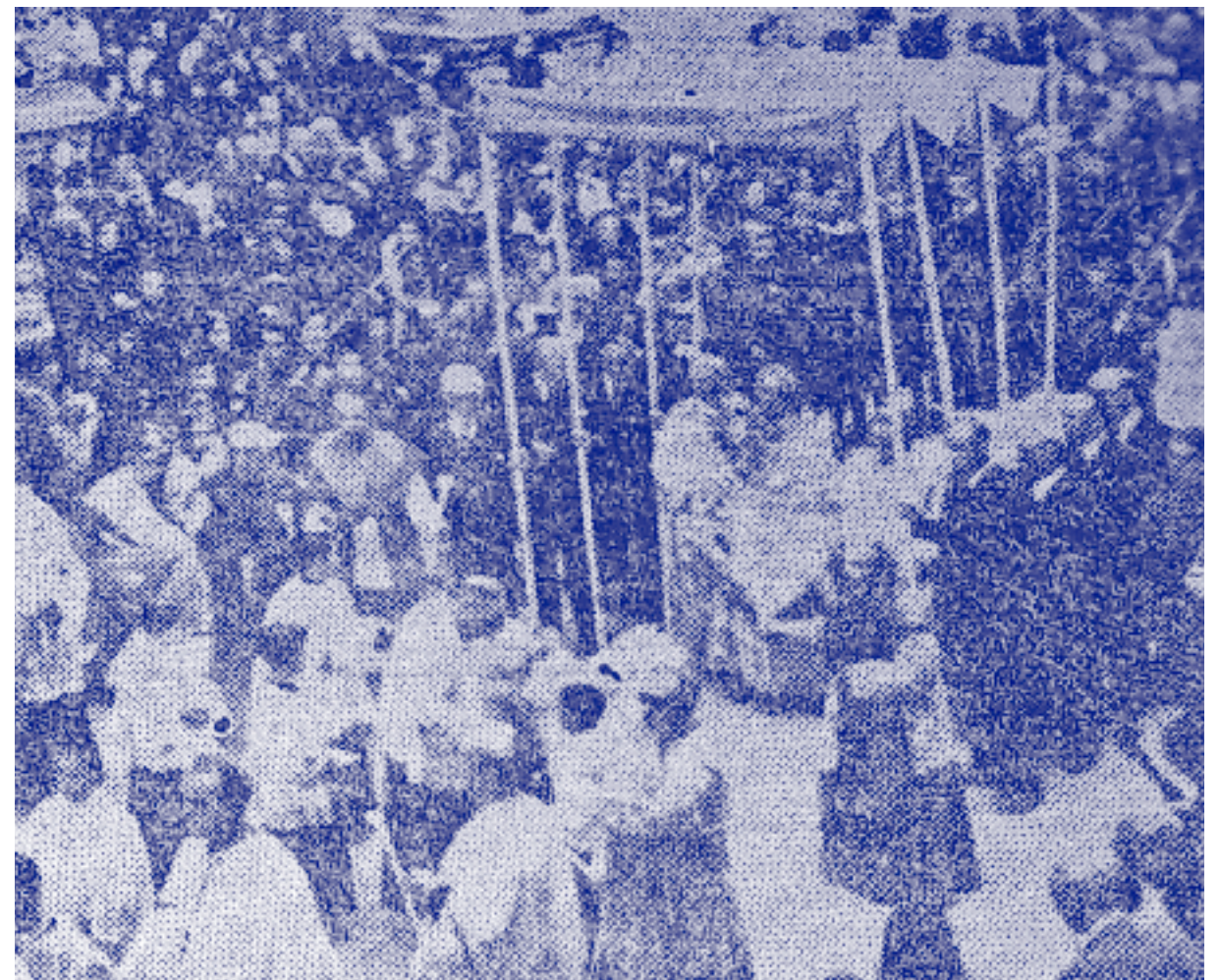
Crist Jacent, 1940.
Foto Sánchez. AMA

La ciutat va entregar una bandera amb el nom de la ciutat al Regiment d'Infanteria número 11.

la festivitat de la Immaculada Concepció, patrona del cos d'infanteria. Una missa de campanya es va celebrar a l'Esplanada d'Espanya on la ciutat va entregar una bandera amb el nom de la ciutat al Regiment d'Infanteria número 11 que va ser adquirida per subscripció popular. La bandera portava brodat en or, en el centre, un gran escut imperial. Com a curiositat, direm que la bandera del Regiment es troba a la sala Felip II – quarter de tropa en el castell, ja que l'exèrcit la va donar a la ciutat quan va desaparèixer el Regiment, sent l'única bandera d'unitats militars desaparegudes que es troba fora del museu de l'exèrcit.

Processó del Corpus Christi, 1940. La Gaceta de Alicante. 24 de maig.

BATEIG DE CARRERS

L'Ajuntament va procedir a revisar la retolació de molts carrers amb ajuda dels alcaldes de barri. Segons pareix, el veïnat es va imposar capritxosament i va rebatejar al lliure albir. L'Ajuntament procediria a restablir o conservar, segons procedira: “els que tinguen raó de ser i suprimir els que a res just obeïsquen”.

“LA GOTA DE LECHE”

Les llistes de donatius que les distintes firmes comercials van donar per a la tómbola, es van publicar durant els dies anteriors a la celebració de la revetla.

Tornava a reprendre's la revetla tómbola a benefici de la “Gota de Leche”, organitzat pel Patronat de la Institució Municipal de Puericultura als jardins del passeig de Ramiro, ara rebatejat caom a plaça del Tinent Luciáñez, la nit del dissabte 17 al diumenge 18 d'agost. L'enginyer municipal, el senyor Mollá, va presentar un projecte d'illuminació molt original i suggestiu que consistia “en garlandes de bombetes de colors, reflectors amb canviants fantàstics i fanals a la veneciana”. (Gaceta de Alicante, 4 d'agost). Les llistes de donatius que les distintes firmes comercials van donar per a la tómbola, es van publicar durant els dies anteriors a la celebració de la revetla. La vetlada va començar a les deu i mitja, esgotant-se els números de la tómbola a les dotze de la nit. El concurs de mantons de Manila se'l va adjudicar la senyora de Mazón; el segon, la senyoreta María del Carmen Galiana. En el concurs de pentinats, els premis van ser adjudicats de la manera següent: el de rosses, senyoreta Carmen Magro; de morenes, senyoreta Nelly Calderón. Els ingressos van ser 16.213 pessetes i les despeses van importar 933,35 pessetes. El dissabte següent, 24 d'agost, la Comissió Gestora de Fogueres, aprofitant la infraestructura de la “Gota de Leche”, va celebrar una revetla en honor de les belles. Es van tornar a celebrar els indispensables concursos de pentinats, xotis i tango. El jurat va estar compost pel senyor José Romeu Zarandiet, el senyor Luis Sánchez Martínez, foguerers i l'imprescindible senyor Tomás Valcárcel Deza.

UNA VISITA AL BARRI

El 8 de maig, l'alcalde de la ciutat va visitar l'edifici i les dependències corresponents als tallers mecànics i casa de màquines de la xarxa tubular de sanejament. El va acompanyar l'enginyer municipal. Van ser examinats els diversos treballs que s'hi realitzaven, entre ells, la reparació i el condicionament dels vehicles automòbils al servei de l'ajuntament, la instal·lació de la sala de bombes elevadores, les seccions de fusteria, ferreria, fargues, soldadures, etcètera, la instal·lació de les quals havia sigut millorada, ampliant-la. Van inspeccionar, a més, els bancs construïts per a completar els que hi havia al passeig d'Esplanada. (Gaceta de Alicante, 10 de maig). A finals de setembre es va instal·lar un grup d'electrobomba per a facilitar els serveis d'elevació i evacuació de les aigües residuals. Aquest aparell contribuiria que el funcionament de la xarxa de sanejament fora complet, evitant l'estancament de les matèries que s'acumulaven a les cambres de descàrrega per insuficiència dels motors que fins a aqueix moment funcionaven (Gaceta de Alicante, a 26 de setembre).

EL JAPÓ, MIRA QUE ESTÀ LLUNY EL JAPÓ

Hospital Provincial, 1940.
Foto Sánchez. AMA

L'ambaixador del Japó a Espanya, el senyor Makoto Yano, es va dirigir al març a l'alcaldia d'Alacant, interessant-se per algunes dades de l'administració local republicana durant la Guerra Civil (segons la crònica de la Gaceta: "*algunes dades característiques de la dominació marxista durant la guerra d'alliberament*"). El senyor Figueras Pacheco, cronista de la ciutat, estava realitzant un estudi sobre els anys de guerra a la

ciutat, encarregat per l'alcalde l'any anterior. Si fem cas de la crònica del periòdic, el senyor Makoto va elogiar aquest treball i en correspondència va obsequiar l'Ajuntament amb una col·lecció de llibres i revistes que al·ludien a l'imperi del sol naixent, entre els quals es trobava un llibre de l'alacantí Gaspar Tato Cumming.

“ACCIÓN CATÓLICA”

L'organització Acción Católica va tindre un pes importantíssim en la vida alacantina. Ja hem fet referència al concurs de betlems com a primera acció visible. A principis de febrer, la societat va invitar el savi científic jesuïta pare reverend Antonio Romañá Pujó, que va dissertar de diversos temes científic en sis conferències, omplint recintes com la catedral o el Monumental Salón Moderno. Les xarrades versaven sobre la fracassada equivocació d'acudir a la ciència i especialment a les ciències matemàtiques i naturals, per a refutar l'existència de Déu i el problema dels evolucionistes. La conferència del Monumental, el pare Romañá, va haver d'interrompre-la pels nodrits i prolongats aplaudiments, que va acabar amb una ovació indescriptible. L'himne nacional, amb els crits del Movimiento, va donar fi a l'acte.

A principis de febrer, la societat va invitar el savi científic jesuïta pare reverend Antonio Romaña Pujó, que va dissertar de diversos temes científic en sis conferències.

Pare reverend
Antonio Romaña.

VA ARRIBAR LA TISORA

Les comèdies musicals necessitaven, a més del full favorable de la censura, l'aprovació de la presentació d'obres.

La Direcció Provincial de Propaganda, davant de l'imminent inici de la nova temporada teatral, recordava a tots els empresaris d'espectacles, fora el que fora el seu caràcter o finalitat, l'obligatorietat de la prèvia exhibició en aqueixa Direcció del corresponent full de censura. La presentació hauria d'efectuar-se amb antelació de 24 hores com a mínim a la representació i el seu incompliment comportaria, d'acord amb l'autoritat governativa, la suspensió de l'espectacle. Les comèdies musicals necessitaven, a més del full favorable de la censura, l'aprovació de la presentació d'obres per aqueixa Direcció, que es donaria, si era procedent, després de presenciat un assaig general. (*Gaceta de Alicante*, 17 de setembre)

EXPOSICIÓ DE L'ART

Es va inaugurar el diumenge 16 de juny una exposició d'art d'artistes alacantins en què va rebre un homenatge pòstum l'il·lustre pintor alacantí Heliodoro Guillén.

Organitzada per l'Ajuntament, gràcies a una iniciativa de Gaceta de Alicante, es va inaugurar el diumenge 16 de juny una exposició d'art d'artistes alacantins en què va rebre un homenatge pòstum l'il·lustre pintor alacantí Heliodoro Guillén. L'homenatjat, difunt el 25 de març d'aquell any, va comptar amb una sala on es van exposar valuosos quadres de la seua producció. L'exposició de dibuix, pintura i escultura es va prorrogar fins al 31 de juliol.

Heliodoro Guillén Pedmonti.

UN ESCUT REIAL

El ple de 5 d'octubre va aprovar la reforma de l'escut heràldic d'Alacant, d'acord amb la proposta del cronista Figueras Pacheco.

El ple de 5 d'octubre va aprovar la reforma de l'escut heràldic d'Alacant, d'acord amb la proposta del cronista Figueras Pacheco, ratificant l'acord adoptat el 25 d'octubre de 1935 i que ja comptava amb el dictamen previ de l'Acadèmia de la Història, adoptant un altre model d'escut *"més en harmonia amb els nostres drets... com correspon al patriòtic Règim d'una Espanya Imperial"*. En aquest havien d'aparèixer les barres d'Aragó nascudes de privilegi atorgat per Jaume II, el castell amb el rostre que mira a l'esquerra, el mar, el camp de gules i les lletres A.L.L.A. «Akra-Leuka-Lucentum-Alicante» en lloc de les que figuraven anteriorment C.I.I.A, per aquesta ja fora de dubtes que corresponen a Elx, el Toisó d'Or concedit per Carles I, un coronel obert, dos lleons i les palmes simbòliques del martiri. El castell tindria la porta tancada, la roca seria de color plata o blanca i no terrós o daurat com fins llavors. L'informe es va aprovar en ple de 16 de novembre.

UN MAPA PER A ALACANT, AMB DOLLET

El 31 d'agost s'informava en ple de l'Ajuntament de la terminació d'un mapa d'Espanya, proveït d'instal·lació de canonades que assortien d'aigua els rius, llacunes, mars, etc. Segons detallava la notícia, el mapa estava estudiat en tots els seus detalls, construint-se sota la direcció del mestre nacional, el senyor Manuel Galán Hernández.

Portal d'Elx, 1940.
Foto Sánchez. AMA

NO VA MATAR ALACANT A JOSÉ ANTONIO

Així començava la crònica de la commemoració de l'aniversari de la mort de José Antonio Primo de Rivera la Gaceta el 21 de novembre. L'article continuava “...Encara que això ho sap Espanya, no volem deixar de repetir-ho. Va matar al gran espanyol que va sembrar una doctrina redemptora...”. L'homenatge va començar a les sis del matí amb una missa a la capella de la casa presó de José Antonio, continuant a la col·legial de Sant Nicolau amb la celebració d'una missa cantada.

AQUEST COS

Resum dels serveis prestats pel personal del Cos de la Policia Urbana durant el mes d'agost: Denúncies per infracció a les Ordenances Municipals, 162; ídem al Reglament de Circulació, 323; citacions de Jutjats, 136; informes dels Jutjats, 83; detencions, 10; oficis i citacions entregades a domicili, 1.200; quantitats recaptades per sancions, 1.546 pessetes (Gaceta, 5 de setembre).

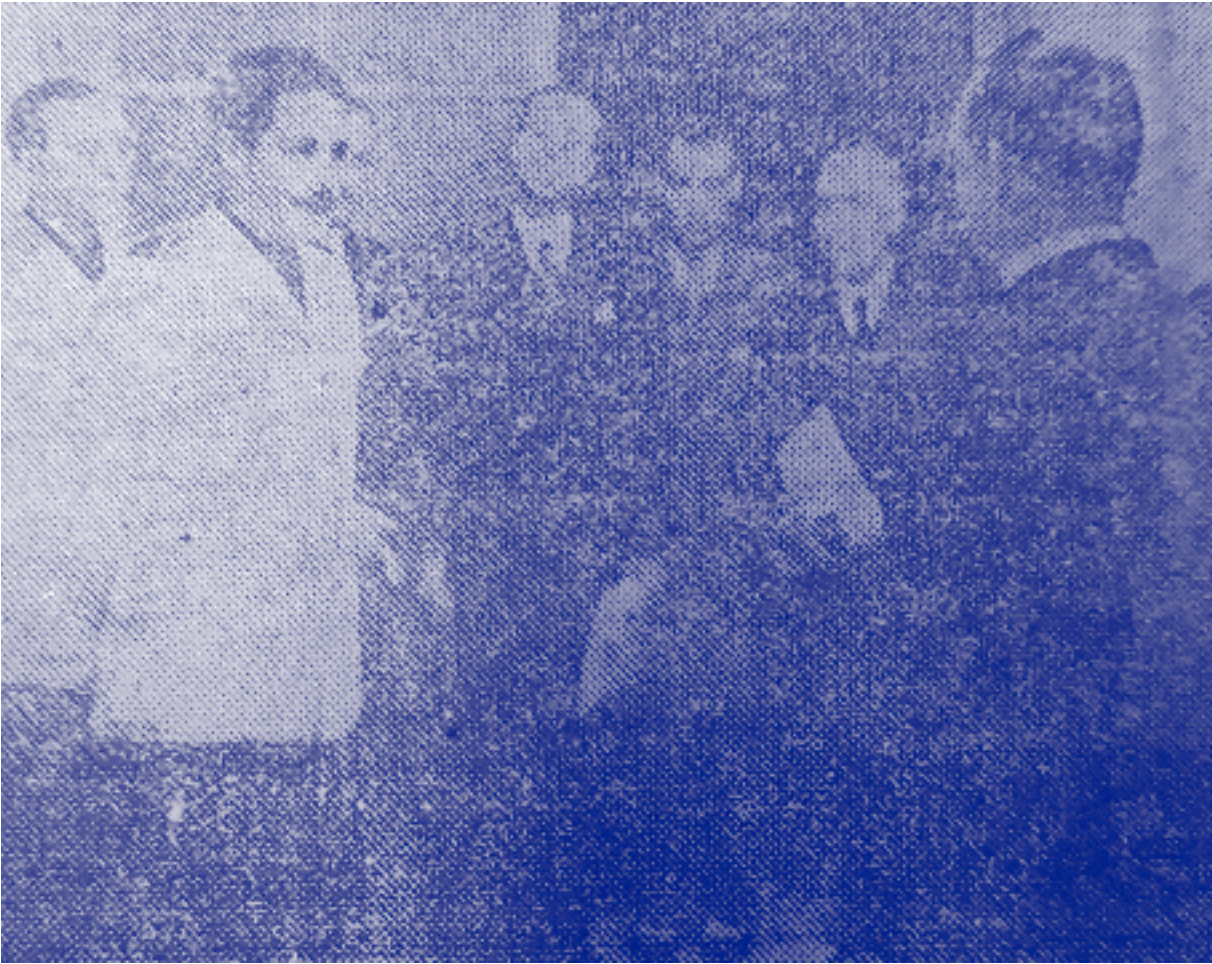
Denúncies per infracció
a les Ordenances
Municipals, 162.

AMICS DEL TERCER REICH

El governador civil va
crear beques perquè
vint-i-cinc jóvens
pogueren assistir a les
classes d'alemany.

La vesprada del dissabte 13 d'octubre, i en la residència del Consolat alemany a Vistahermosa, va tindre lloc la imposició de les condecoracions recentment atorgades pel govern del Reich a distintes autoritats i personalitats alacantines. Entre les condecoracions atorgades per Hitler, les quals va entregar el cònsol baró von Knobloch, es trobaven el governador civil i cap provincial del Movimiento, senyor Rivilla, president de la Diputació, senyors Ricardo P. del Pobil; Fernando Ors, director de Gaceta de Alicante; Alfonso Fernández, cònsol de Cuba; Francisco Vila, cònsol de Dinamarca; Luigi Corn, cònsol d'Itàlia; Enrique Puigcerver, el senyor Jose Luis Masa, el senyor Julián Ramon Garrido i les senyoretes Carmen i Matilde Pérez. Els discursos van acabar amb tres visques al Cabdill del baró von Knobloch, a la qual cosa va correspondre el senyor governador civil amb altres tants en honor del Führer i Alemanya unànimement contestat per tots els reunits. El 19 de desembre es va presentar l'establiment en la nostra ciutat de l'acadèmia alemanya de München al Central Cinema amb la presència del governador civil, el cònsol d'Alemanya, president de la Diputació, alcalde i les jerarquies del Movimiento. El governador civil va crear beques perquè vint-i-cinc jóvens pogueren assistir a les classes d'alemany. Les classes es van iniciar el 20 de desembre a la sala d'actes de la Direcció Provincial del Movimiento. (Gaceta de Alicante, 20 de desembre).

El governador civil pronunciant
el seu discurs a casa del cònsol
von Knobloch.

ELS XIQUETS DE LA NOVA ESPANYA COMENCEN EL CURS 1940-1941

>>

El diumenge 8 de setembre es va procedir a l'obertura oficial del curs acadèmic 1940-1941 amb l'habitual assistència de les autoritats locals. Primer es va oficiar una missa de campanya al parc de Canalejas per a després dirigir-se al Monumental. El senyor Salvador Escarré, inspector provincial de primera ensenyança, va exhortar els xiquets que s'ha de seguir el camí de l'estudi i del treball, única manera de ser els dignes hereus d'aquells que tot ho van donar per Déu i per la pàtria. A continuació, el senyor Martínez Alejos va declarar obert el curs en nom de Franco, no sense abans haver dit als xiquets que *"mai en la història una generació com aquesta va tenir enfronte tan altes destina-*

L'Ajuntament va aprovar
adquirir cinc mapes
geogràfics d'Espanya per
a destinar-los a centres
d'ensenyança primària.

cions a complir". Tots van saludar, braç enlaire, als acords dels himnes del Movimiento i del nacional. L'empresa de Luis Martínez va obsequiar els xiquets amb la projecció de pel·lícules adequades. (*Gaceta de Alicante*, 10 de setembre). Dies més tard, es va publicar un llistat relacionant tots els alumnes als qui l'Institut Nacional d'Ensenyança Mitjana d'Alacant havia concedit la matrícula gratuïta per al curs acadèmic per ser òrfens de guerra, per ser fills de funcionaris del Ministeri d'Educació Nacional o per carència de recursos. L'Ajuntament va aprovar en la sessió ordinària de 4 de novembre, adquirir cinc mapes geogràfics d'Espanya per a destinar-los a centres d'ensenyança primària.

El diumenge 8 de
setembre es va procedir
a l'obertura oficial del
curs acadèmic 1940-
1941 amb l'habitual
assistència de les
autoritats locals.

Esplanada i port, 1940.
Foto Sánchez. AMA

INCENDI EN LA FARINERA

Plaça del 18 de julio
(Ajuntament), 1940.
Foto Sánchez. AMA

La fàbrica de farines de Salvador i Luis Magre Más, “*El Sagrado Corazón de Jesús*”, situada al barri de Sant Blai, prop dels magatzems i depòsits de l'estació ferroviària de M.Z.A va quedar pràcticament destruïda per un incendi que va causar pèrdues de més de huit milions de pessetes i la desocupació forçosa a setanta-cinc famílies. La fàbrica era la segona fàbrica a Espanya amb una producció diària de 120.000 quilos diaris de farina molta. La construcció de l'edifici datava de 1908, comptant amb dènou molins tipus Buhler moguts per motors elèctrics Siemens.

ATAPEÏDES LES FILES

El campament femení “4 de Març” es va clausurar el diumenge amb la lectura de poesia patriota, demostracions de gimnàstica rítmica i balls regionals abillats amb trages típics.

El 14 i 15 de setembre van ser clausurats els campaments masculins i femenins de les Organitzacions Juvenils de la Falange. El dissabte li va tocar el torn al campament masculí “29 d'Octubre”, on el delegat provincial va passar revista als “fletxes”, després d'un sopar de comiat, va tindre lloc l'inevitable foc de campament. Al matí, es va celebrar missa de campament i a la vesprada, es va efectuar una demostració gimnàstica premilitar i moviments de fusell, partit de bàsquet, per a passar a l'entrega de medalles als més distingits i hissar la bandera com últim acte. El campament femení “4 de Març” es va clausurar el diumenge amb la lectura de poesia patriota, demostracions de gimnàstica rítmica i balls regionals abillats amb trages típics. Una vegada acabats els balls i atenent a una orde de la instructora, les “fletxes” van realitzar amb extraordinària precisió, un exercici gimnàstic consistent a traçar l'emblema de la Falange amb els cossos de les atletes. Les confiteries i pastisseries de la ciutat van obsequiar en el dia de la clausura els camarades d'ambdós campaments amb els donatius següents: “El Monopolio”, 400 pastissos; “Pascual Pérez”, 200; “Pastelería Magro”, 200; “Casa Seguí”, 100; “Torres”, 100; “F. Casa” 60; “La Tropical”, 50; “El Ciervo”, 50; “La Flor Mallorquina”, 35 i “La Vienes”, 30.

Butlletí de les
Organitzacions juvenils.

Butlletí de l'Organització Central
Nacional Sindicalista. Delegació
Provincial.

TENIM TÍTOL

Buscant, buscant, el funcionari Carmelo Simón va trobar en la biblioteca municipal, en la pinacoteca municipal segons la Gaceta, l'històric document signat pel rei Ferran V, espòs d'Isabel la Catòlica en què concedia el títol de Ciutat a la ciutat d'Alacant el 26 de juliol de 1490. El document es conservava en bones condicions, a excepció de la tinta que apareixia un poc diluïda pel temps i que faltaven els segells del rei i del protonotari que degueren arrancar-se. El text va viatjar a Barcelona perquè traduïren el pergamí per a comparar-lo amb la traducció realitzada a Alacant. L'alcalde va assegurar que la peça estaria exposada a la capella de la casa consistorial i seria esculpit en marbre per a exposar-lo a l'escala principal de l'ajuntament. El document es va reproduir en la Gaceta de 22 de setembre.

LA COSA NO ESTÀ PER A ROMANÇOS

El Central Azul va programar un gran ball de societat el dia de Nadal a la seua magnífica sala d'hivern amb la seua ja famosa orquestrina Azul, de sis a nou i mitja de la vesprada.

La situació no estava per a bromes i com a mostra, l'orde del governador civil d'Alacant en dates anteriors a la celebració del Nadal, incloses les festivitats de Cap d'Any i Reis. S'hi mencionava l'esperit del Movimiento, en relació amb tot allò que significara ostentació i falta de caritat cristiana per la qual cosa no es permetria en establiments hostalers l'ampliació del nombre de taules habituals i les festes en casinos i cercles de recreació s'autoritzarien sempre que no se serviren dinars o sopars. En tot cas, els actes haurien d'acabar abans de la una de la matinada i sense públic dins del local. Per a finalitzar, s'evitaria qualsevol classe de sorolloses expansions que transcendiren a la via pública, perseguint i sancionant l'embriaguesa de manera singular, com la buscada de propòsit. (Gaceta de Alicante, 22 de desembre). Així que el Central Azul va programar un gran ball de societat el dia de Nadal a la seua magnífica sala d'hivern amb la seua ja famosa orquestrina Azul, de sis a nou i mitja de la vesprada. Al vell edifici que ocupara l'hospital civil a la plaça de la Misericòrdia, l'Ajuntament va habilitar, d'acord amb el Govern Civil un refugi provisional de captaires. El dia de Nadal tenia una ocupació de 45 interns on se'ls proporcionava llit per a dormir i servei de neteja. L'Auxili Social els subministrava el menjar. Els menors eren atesos en el Tribunal Tutelar. La notícia afirmava que la totalitat dels que exercien la mendicitat eren forasters (Gaceta de Alicante, 27 de desembre).

GRAN L'HÈRCULES I ALTRES ESPORTS

L'equip va quedar en sisé lloc, sent el màxim golejador, Vilanova.

En alguna ocasió de la temporada es va poder veure al capdavant de la classificació de primera divisió l'equip alacantí. Entre els jugadors de l'equip destacaven el porter Pérez o el defensa Maciá. El porter va estar convocat per al partit en l'estadi de Chamartín entre la selecció de Castella i la resta d'Espanya el 10 de maig, com a homenatge a l'entrenador nacional García Salazar. El 10 de maig moria Renato Bardín Delille, amo dels terrenys on jugava l'equip i gran inversor i impulsor del creixement de l'entitat. La magnífica temporada de l'equip, que va començar el 3 de desembre de 1939 fins al 28 d'abril de 1940, va deixar uns excel·lents guarismes: de 38 partits disputats, inclosos els de copa, en van guanyar 19, 9 empatats i 10 derrotes, 80 gols a favor i 52 rebuts. L'equip va quedar en sisé lloc, sent el màxim golejador, Vilanova. Entre els esdeveniments esportius va destacar la tercera travessia del port nadant al setembre. Aquell mateix setembre apareixia el periòdic esportiu Meta. Dirigit pel director de Gaceta de Alicante, destacava la informació dedicada a l'Hèrcules, sense oblidar distintes societats esportives alacantines com el Club Atlético Montemar, Sociedad Deportiva Marina, Marazul, Benalua o CD San Blas.

Combat de boxa celebrat en el Saló Central Blau.

LA DONA I L'ESPORT

“Les futures dones d'Espanya, han de ser, ha de ser, sanes de cos i ànima. L'Educació Física en l'Organització Juvenil, té molta més importància del que a primera vista sembla. No tractem de llançar a les noietes de la nostra Organització, a practicar esports varonils, perquè amb això, en comptes d'enfortir-les, sense fer-les perdre la seua feminitat, no aconse-

guiríem més que, el desenvolupar-se excessivament pel violent exercici els músculs del cos, prendran formes “hombrunas”, i a vegades fins seria contraproductiu per al seu organisme. El bàsquet és un esport perfectament adaptable per als nostres desitjos”. Revista de Organizaciones Juveniles de Alicante. Febrer 1940.

|||||
 “No tractem de llançar a les noietes de la nostra Organització, a practicar esports varonils, perquè amb això, en comptes d'enfortir-les, no aconseguiríem més que, el desenvolupar-se excessivament.”

Club de Regates, 1940.
Foto Sánchez. AMA

JO ET DIRÉ EL QUE ÉS LLIBERTAT

*“La democràcia, no assegura la igualtat davant la Llei, com tan càn-
didament creien els nostres avis; la democràcia no produeix més que
gents atroçment iguals davant la misèria i igualment víctimes de les
fredes maquinacions internacionals; la plutocràcia internacional i les
sindicals, internacionals també, obren al seu antull, emparats en l'estú-
pida passivitat del règim democràtic... I és que la llibertat no és el dret
de ser lliure, sinó la possibilitat de ser-ho. Per alguna cosa nosaltres
repudiem la llibertat individual en el sentit liberaloide i marxista i no
aspirem més que a la Llibertat d'Espanya, que ens farà lliures a tots els
espanyols”. Boletín de Organización de la Central Nacional Sindicalis-
ta. Delegació Provincial d'Alacant. Gener 1940.*

Personal de la Gaceta de
Alicante en complir un any de
l'aparició del periòdic. La Gaceta
de Alicante, 24 de maig.

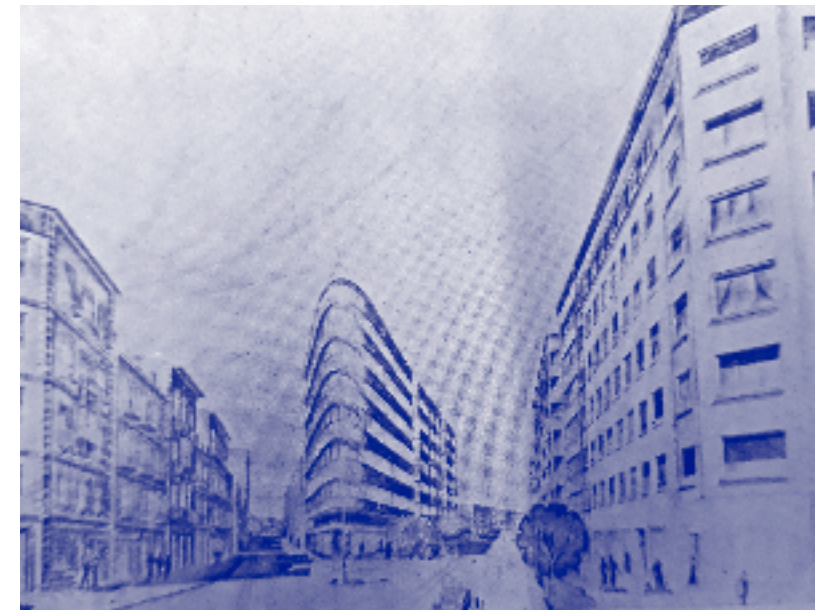

TORNEM ALS PASSOS A NIVELL. LA CANÇÓ DE L'ENFADÓS

Esperant pots fer-te vell...i a Alacant ni et conte. A l'impuls d'obrir la
Rambla al mar, que s'estava aconseguint; el projecte d'obrir-la al carrer
de Sant Vicente per la seua banda nord, que no s'acabaria fins a l'any
1965; les avançades obres de desmunte de la Muntanyeta, podríem
afegir la supressió dels passos a nivell de la Compañía M.A.Z. que obs-
taculitzaven el pas en la barriada de Benalua. Recorden el primer premi
de fogueres de 1928? Doncs això, que seguíem igual. El projecte d'ex-
pansió urbana que comprenia des de l'avinguda de Maisonnave, Pin-
tor Lorenzo Casanova, Itàlia i la prolongació del parc de Canalejas es
trobava fins amb huit passos a nivell. La Gaceta demanava una ràpida
solució en un reportatge a tota pàgina (Gaceta 4 d'agost)

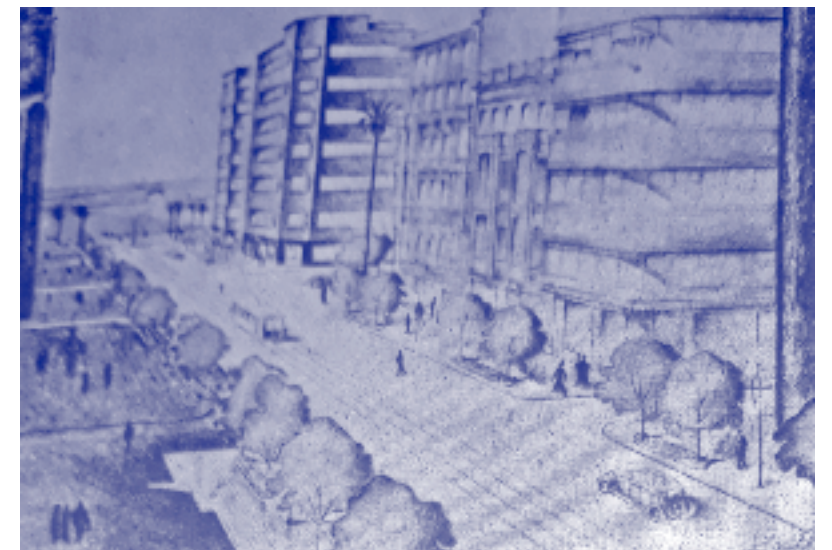

El projecte d'expansió
urbana que comprenia
des de l'avinguda de
Maisonnave, Pintor
Lorenzo Casanova,
Itàlia i la prolongació
del parc de Canalejas
es trobava fins amb
huit passos a nivell.

Projecte d'obertura nord de la
Rambla de Méndez Núñez. Llibret
de la Foguera Rambla, 1940.

Reforma de la Rambla. Llibret
Foguera Rambla, 1940.

RECUPERANT TRADICIONS PERDUDES: LA REVETLLA DE SANT PERE I LA DE FOGUERES

La directiva del Casino d'Alacant, a petició de les famílies dels senyors socis, va decidir recuperar la tradicional revetlla de Sant Pere. En el sopar-revetlla va haver-hi concurs de mantons de Manila i peninat, premiant-se les parelles que més es van distingir en el ball. El premi de xotis va correspondre a la parella composta per Conchita Madarias i el coronel Siro Alonso (casualment comandant militar d'Alacant) i el de tango, a la senyoreta Mazón. El primer premi de mantons de Manila va ser adjudicat a Pepita Bonmatí i el segon i tercer, a les senyoretes Magro, i Wamba, respectivament. El preu del sopar es va fixar en vint pessetes. El 22 de juny, amb motiu de les fogueres, ja es va celebrar una gran revetlla i ball al preu de dotze pessetes. L'àgape va consistir en la clàssica coca alacantina i va estar amenitzat per la selecta orquestra "Iris" d'Alcoi. Segons la crònica de societat, la terrassa del Casino va ser insuficient per a contindre tantes parelles i van haver de ballar en els altres sales. Van assistir-hi el general Aranda, comandant de la III Regió Militar, el cap provincial i governador civil, el militar, el president de la Diputació i l'alcalde d'Alacant, prolongant-se el ball fins a la matinada.

El primer premi de mantons de Manila va ser adjudicat a Pepita Bonmatí i el segon i tercer, a les senyoretes Magro, i Wamba, respectivament.

FOGUERES

FOGUERES

CALDERÓN DE LA BARCA ►

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

OLIM 1/1940.
C. Calderón de la Barca en el seu encreuament amb Manuel Antón.
“*Por el imperio*”.
Manuel Baeza i Agustín Pantoja. Grup B.
Representava l'imperi espanyol en el passat, per les rutes d'ultramar traçades per Cristòfor Colom i de les noves explorades en l'aire pels aviadors espanyols contemporanis. La rematada la presidia una comare bressolant l'esfera del món que simbolitzava Espanya. Els tres laterals restants lloaven algunes regions espanyoles que amb els seus productes agrícoles, la seua indústria i el comerç oferien a l'imperi la continuació d'aquelles rutes.
Jaime Ayala Zaragoza.
Fernando Orts Martínez, director de *Gaceta de Alicante*. Aquest va oferir després de la cremà una festa en la seua residència estiuenca a què va acudir tota la comissió. La festa, que es va prolongar fins ben entrada la matinada, va estar amenitzada per la banda de música de Banyeres de Mariola, que va ser la que la va acompanyar la foguera durant totes les festes.
Lolita Cremades Jerez.

President:
Foguerer machor:

Bellesa:

ELS ÀNGELS

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

OLIM 6/1940.
En el centre dels Àngels, enfront de la fàbrica de Toalla.
“*Los ángeles en la tierra*”.
Manuel Baeza i Agustín Pantoja. Grup B.
La foguera reclamava la falta d'il·luminació, el subministrament d'aigua i els abocadors de fem en llocs inadequats del districte, tot això en la lluita d'àngels i dimonis, sent els àngels els habitants de la barriada.
Luis Sirvent Pastor.
Antoñita Lorente.

President:
Bellesa:

FOGUERA CARME - SANT AGUSTÍ

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:
President:
Foguerer machor:
Bellesa:

OLIM 11/1940.
Plaça de Quijano.
“*Pasado, presente y futuro*”.
Agustín Pantoja i Manuel Baeza. Grup B.
En la rematada es va col·locar l'escultura del pensador de Rodin.
Francisco Álvarez Lidón.
José Romeu Zarandieta.
Lolita Agulló Vicente.

PLAÇA DE GABRIEL MIRÓ

<u>Expedient:</u>	OLIM 2/1940.
<u>Instal·lada:</u>	A la plaça de Gabriel Miró, cantonada amb el carrer d'Ojeda, Banc Internacional i la Casa de Correus.
<u>Lema:</u>	"Invierno y verano".
<u>Artista:</u>	Guillot. Grup A.
<u>Observacions:</u>	La rematada la presidia una parella d'alacantins amb el trage típic, d'uns tres metres d'alçària cada figura, sostenien un bagul antic en què es guardaven com a joies preades les riqueses i tipismes d'Alacant, entre els quals es trobaven les famoses "Fogueres de San Chuan". En la part davantera es lloava el clima hivernal alacantí amb la presència de cinc ninots que representaven els cinc continents. La part posterior es dedicava a l'estiu, amb unes vistes de la platja i tres figures de banyistes: "las que se presentan vestidas con trajes adecuados, prescindiendo de "maillots" o bañadores que pudieran resultar ofensivos a la moral". La foguera, de planta rectangular, tenia unes dimensions en la seua base de quatre per set metres i una alçària de dotze metres. Germán Bernabeu.
<u>President:</u>	Excm. Sr. Gobernador Civil de la Provincia, Fernando de Guezala e Igual.
<u>President d'Honor:</u>	Adolfo Muñoz Alonso.
<u>Foguerer machor:</u>	Maruja Prada.
<u>Bellesa:</u>	10
<u>Comissionats:</u>	

Foguera Gabriel Miró, 1940.

Foguera Alfons el Savi, Quintana i travessies, 1940.

ALFONS EL SAVI, QUINTANA I TRAVESSIES

<u>Expedient:</u>	OLIM 9/1940.
<u>Instal·lada:</u>	Plaça dels Estels enfront del carrer d'Alfons el Savi.
<u>Lema:</u>	"Lo que tenim y lo que volem".
<u>Artistes:</u>	Guillot i Vidal. Grup A.
<u>Observacions:</u>	Representava el tren de l'autovia que tant desitjaven tindre els alacantins. Aquest tren havia de partir de l'Estació de F.C. de la Marina directe a la ciutat de València, i d'aquesta manera unir els llaços d'afecte que existeixen entre ambdós capitals. La instància firmada pel president de la foguera acabava amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España! Pedro Padilla Tercero
<u>President:</u>	Luis Castelló Gallud (cap provincial de Falange JONS)
<u>Foguerer machor:</u>	Vicentina Esteve.
<u>Bellesa:</u>	
<u>Comissionats:</u>	

TRAFALGAR, VILLACAMPA, HORTA

<u>Expedient:</u>	OLIM 17/1940.
<u>Instal·lada:</u>	Plaça de la Misericòrdia.
<u>Lema:</u>	"Sin título".
<u>Artista:</u>	Antonio Pérez Jordá. Grup A.
<u>Observacions:</u>	Un mapa mundi rematava la foguera. El bastidor central representava la temptació de la serp del paradís. La instància de petició de plantà de la foguera acabava amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España! Manuel Gomis Bañuls.
<u>President:</u>	Finita Coves Penalva.
<u>Bellesa:</u>	
<u>Comissionats:</u>	

CALVO SOTELO

<u>Expedient:</u>	OLIM 16/1940.
<u>Instal·lada:</u>	Plaça Calvo Sotelo.
<u>Lema:</u>	"La anunciación del nacimiento de San Juan Bautista y origen de las hogueras".
<u>Artistes:</u>	Guillot i Vidal. Grup A.
<u>Observacions:</u>	Dos grans figures egípcies presidien la foguera. La figura de la dreta sostenia un manoll de cards i la de l'esquerra un ou de què eixia la silueta d'un vaixell. Damunt d'elles, un peveter amb Ave Ibis i damunt una foguera. En les escenes es volia explicar les festes del foc a través de la història. La instància de petició de plantà de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España! P. Martínez Blanquer.
<u>President:</u>	Antonio Ors Sánchez. Delegat d'Hisenda.
<u>Foguerer Machor:</u>	Maruja Garrigós Torregrosa.
<u>Bellesa:</u>	
<u>Comissionats:</u>	

SANT ANTONI DE DALT

Expedient: OLIM 10/1940.
Instal·lada: Plaça de Blasco Ibáñez.
Lema: “Tradición alicantina”.
Artistes: Manuel Baeza i Agustín Pantoja. Grup B.
Observacions: La foguera elogiava les bondats de la ciutat d’Alacant i l’alegria de la festa. La instància firmada pel president de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!

President: Agustín Segura Morote.
Foguerer machor: José Ramón Asensi.
Bellesa: Amelia Llopis Buades.

CARRER SANT VICENT

Expedient: OLIM 13/1940.
Instal·lada: Carrer de Sant Vicent.
Lema: “El turismo se ha dormido y Alicante está dormido”.
Artistas: José Sierra. Grup B.
Observacions: Tres fades oferien a Alacant, representat pel seu escut, les riqueses naturals de la terra, suficients perquè es fomentara el turisme, mentre una alacantina contemplava plorant aquesta ofrena i es lamentava que la seua terra estiguera oblidada pel Patronat Nacional de Turisme. Dimensions, de 10 a 12 metres d’alçària, de 6 a 8 de llarga i de 4 a 6 d’ampla. La instància firmada pel president de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!

President: Luis Maestre Balaguer.
President d’Honor: Manuel Olcina
Bellesa: Carmen Hernández Serón.
Comissionats: 17

PLAÇA 18 DE JULIOL

Expedient: OLIM 14/1940.
Instal·lada: Plaça 18 de Juliol (Ajuntament)
Lema: “El resurgir de la fiesta”. Grup A.
Observacions: Una altra alabança al nou règim i a la festa de fogueres: “Donat el caràcter alacantí de regatejar a la Festa de Les Fogueres la seua màxima ajuda, enguany, en la nova Espanya que ens ha donat el nostre Cabdill, comença amb més puixança i entusiasme el ressorgir en cada poble de la nostra estimada Pàtria Espanya, les antigues festes locals”. La instància firmada pel president de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!

President: José Romeu Zarandieta.
Bellesa: Fina Carbonell Sempere.

SANTA ISABEL ▼

Expedient: OLIM 3/1940.
Instal·lada: Plaça de Santa Isabel.
Lema: “Lo que es y lo que será”.
Artista: La comissió. Grup B.
Observacions: La foguera constava de dos plans. El primer plasmava l’estat de la plaça de Sant Antoni, que es posava impracticable en ploure. L’altra escena plantejava un plaça urbanitzada i moderna. Al final de l’explicació presentada en l’ajuntament, la comissió es feia responsable de l’autoria de la idea i com a postdata aclaria que les figures es van construir al carrer de García Gutiérrez, lletra b i els telons a la carretera de Sant Vicent en “Hidráulicos Sogorb”.

President: Miguel Llaneras Rico.
Foguerer machor: Jesús Llorca Rabal, president de la Casa València de Madrid.
Bellesa: Ginesa Chaves.
Comissionats: 12

Expedient:
Instal·lada:

Lema:
Artistes:
Observacions:

President:
Bellesa:

BENITO PÉREZ GALDÓS ►

20/1940.
Carrers d'Onésimo Redondo (hui de Pablo Iglésias), Mestre Gaztam-bide, Benito Pérez Galdós i la plaça dels Germans Pascual.
"Reformas de Alicante".
Guillot i Peral. Grup B.
Sobre una base rectangular, s'alçava un gran rellotge indicant que havia arribat l'hora de les reclamacions de la ciutat d'Alacant (projecte de l'eixample, urbanització, nou i confortable hotel per al viatger).
Alberto Magro Mas.
Gloria Gast.

LA FLORIDA

Expedient:
Instal·lada:

Lema:
Artista:
Observacions:

President:
Bellesa:

OLIM 7/1940.
Darrere de la fàbrica de cintes del senyor Heliodoro Madrona, en el solar que formaven angle als carrers de Boyero i Astúries.
"El clima es lo millor, pero un barrio...lo pichor".
José Sierra. Grup B.
En l'alabança a «La millor terra del mon», que és corroborada pels seus visitants, ens trobem l'enveja, aqueixa vella bruixa gelosa de la nostra ciutat. I la pregunta que es fa, és què passarà quan els turistes arriben al barri i es troben amb "casos que a menudo suelen suceder". Tindrà raó la vella bruixa?
Rafael Pérez Pérez.
Amparito Aliaga

GENERAL PRIMO DE RIVERA – CAMARADA MACIÁ

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

President:
Foguerer machor:
Bellesa:
Comissionats:

OLIM 8/1940.
Carrer del General Primo de Rivera enfront dels números 5 i 8.
"La perla del Mediterráneo".
Guillot i Vidal. Grup B.
Sobre una base rectangular amb al·legories marítimes s'alça una ge-gantina onada d'aigua, sobre la qual hi ha un joier de què es desprenen diverses perles simbolitzant el títol de la foguera. Al peu de la mencio-nada onada, sobre una petxina portada per dues sirenes, va una figura que representa Alacant.
Manuel Lado Monleón.
José Ramón Mira.
Manolita Marco Monzó.
11

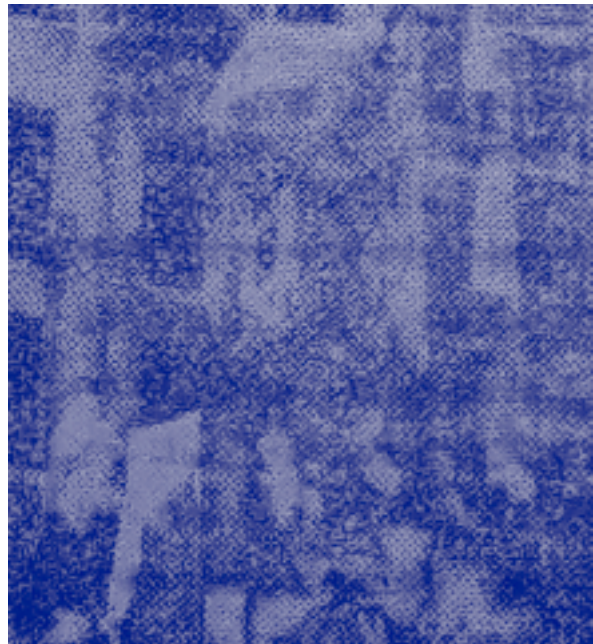
PLAÇA DE CHAPÍ

Expedient: OLIM 5/1940.
Instal·lada: Plaça de Chapí.
Lema: “Renace la fiesta”.
Artistes: Guillot i Vidal. Grup A.
Observacions: La instància firmada pel president de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!
President: Ramón Guilabert Davó.
Foguerer machor: Excm. Sr. Siro Alonso. Comandant Militar d’Alacant.
Bellesa: Lolita Sánchez Bernabeu.

MERCAT

Expedient: OLIM 20/1940.
Instal·lada: En l'encreuament d’Alfons el Savi i l’avinguda de José Antonio.
Lema: “Lo que volem les dones”.
Artistes: Guillot i Vidal. Grup A.
Observacions: La foguera denunciava que tot el món només volia diners, ““y en particular la mujer con tal de rodearse de comodidades y lujos a todo tren, sacrifica lo mejor de su vida que es la ilusión y el amor, casándose con un rico, por muy viejo y poco talento tenga el hombre”. La instància firmada pel president acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!
President: Felipe Morey Solbes.
Bellesa: Maruja Sánchez.

Foguera Plaça de Chapí, 1940.

Foguera del Mercat, 1940.

SANT FERRAN ▼

Expedient: OLIM 4/1940.
Instal·lada: Districte Sant Ferran.
Lema: “La festa del poble” o “Les fogueres en 1900 i en 1940”.
Artista: Juan Gil. Grup B.
Observacions: Dos plans tenia la foguera. “La foguera que se fea en el añ 1900”, representava la cremà de tots els mobles inservibles, els gegants i capgrossos amb el seu tambor i xaramita. L’altre, “Foguera del añ 1940”, representava l’art i admiració de veure el moment de la cremà dels magnífics monuments que es plantaven en aqueix any.
President: José Pastor Mora.
Bellesa: Carmen Cremades.

>>

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

President:
President d'Honor:
Bellesa:
Comissionats:

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

President:
Bellesa:

Expedient:
Instal·lada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

President:
Bellesa:

MÉNDEZ NÚÑEZ ◀

OLIM 12/1940.
Avinguda de Méndez Núñez.
“Ofrenda”.
Manuel Baeza i Agustín Pantoja. Grup A.
Tota una foguera dedicada al nou règim: “*En nàixer noves generacions que han de regir la destinació dels pobles, el nostre, poble que fa gust de poble sa i vigorós, cuida i eleva la joventut educant-la perquè pugui complir la seua missió històrica. Què va ser la infantesa a Espanya?, abandonada, incultura, decadència, en molts casos el vici, robatori, fins al crim. Però en aquesta alba, la joventut espanyola té la protecció que mai va tenir. L'ofrena plena de fe la facilita, la mare així ho vol, la joventut serà salvada, l'Estat espanyol el garanteix i forjarà una raça forta i culta*”. La instància firmada pel president de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un “¡Arriba España!”.
Ismael Gallar Martínez.
Ambrosio Luciáñez Riesco, alcalde d'Alacant.
Mercedes Escobar Marín.
13

PLAÇA DEL PONT

OLIM 18/1940.
Plaça del Pont.
“*Sólo fue un sueño*”.
Manuel Baeza i Agustín Pantoja. Grup B.
A partir del somni d'un xiquet, es van crear les diverses escenes de la foguera. La instància de petició de plantà de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba ESpaña!
Antonio Domínguez Milà
Teresa Sánchez Mazón.

CAMPOAMOR

OLIM 19/1940.
Passeig de Campoamor.
“*La vida es guerra permanente*”.
Manuel Baeza i Agustín Pantoja. Grup B.
El déu Mart presidia la foguera i les escenes tenien com a fil conductor les baralles familiars en diverses èpoques, des de l'edat de pedra fins a l'actualitat. Un tema molt escabrosos per al que havia ocorregut aquests tres últims anys.
Salvador Carril Echevarría.
Rosario Carril Salmeán.

BENALUA ▼

Expedient:
Installada:
Lema:
Artistes:
Observacions:

OLIM 15/1940.
Plaça de Navarro Rodrigo.
"Coca en toïna".
Juan Such Roca. Grup A
La foguera explicava la confecció de tan saborós menjar. Des de la pesca de la tonyina, la sembra del blat, el seu enviament al molí, la seua cocció en el forn i la seua presentació per a la venda en els establiments. La instància firmada pel president de la foguera acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!
President: Emilio García Romero.
Foguerer machor honorari: Manuel Prytz Antoine.
Foguerer machor: Ricardo García. K-Hito
President honorari: Juan Amorós.
Bellesa: Matilde Nadal
Comissionats: 25

BARRAQUES

BARRAQUES

Leg.6 núm..8.
Plaça dels Germans Pascual (abans de Castelló, hui del Músic Óscar Tordera) al costat de la foguera de Benito Pérez Galdós.
José Sierra.
La barraca mesurava 6 metres de façana per 4 metres de fons. En la instància de petició de la plantà es fa constar que s'instal·laria amb l'autorització de la foguera de Benito Pérez Galdós.

Leg.6 núm.9.
Carrer de Sant Vicent, des del 4 fins al 8.
La instància firmada pel president acaba amb una salutació a Franco i
un ¡Arriba España!
Rafael Llopis Díez.

President:

Leg.6 núm.7.
Avinguda de Méndez Núñez.
José Sierra.
En la instancia de petición de plantà fa constar que s'instal·larà amb l'autorització de la Foguera de Méndez Núñez. El president de la barraca La Terreta i de la foguera de Méndez Núñez era el mateix. La instància firmada pel president acaba amb una salutació a Franco i un ¡Arriba España!
Ismael Caponar Martínez.

President:

HI HA MÉS

HI HA MÉS

FOGUERES I BARRAQUES

La foguera guanyadora, obra d'Agustín Pantoja i Manuel Baeza no deixava dubtes del missatge a transmetre a l'espectador. Des del títol "Ofrenda", fins a la iconografia representada en els seus telons, bastidors, rematada i escenes.

Sense expedient en l'AMA, també es va plantar la barraca Ali-kántara, barraca íntimament lligada a la foguera de l'ajuntament, ara plaça del 18 de Juliol i que es plantava als porxos. I com era tradicional, es va avançar a la plantà de totes de les fogueres i barraques com feia ja en els anys de la república. *Gaceta de Alicante* també esmenta que van plantar al carrer d'Alfons el Savi la barraca "Els Tretse", anunciant la instal·lació de barraques a les Carolines, la Florida i la plaça d'Isabel II.

Tampoc hi ha expedients de fogueres infantils, però la *Gaceta* en fa referència: *"Els xicotets foguerers han volgut continuar la tradició i en nombrosos districtes han aparegut fogueres en miniatura, algunes de les quals contenen símptomes de millors ajudes"* (*Gaceta de Alicante*, 23 de juny).

En el grup A van ser premiades amb el primer premi, la de Méndez Núñez (800 pessetes), segon, a Benalua (500 pessetes) i tercer, a Plaça de Chapí (250 pessetes).

En el grup B, el primer va ser per al General Primo de Rivera-Camara-da Maciá (500 pessetes), segon, Plaça de Pont (300 pessetes) i tercer Carrer Sant Vicent (150 pessetes).

El premi donat per la Cambra de Comerç va correspondre a la Plaça del 18 de Juliol i el premi de la Compañía de Tranvías, a la de Benito Pérez Galdós.

El jurat va estar compost: com a president, el senyor Rafael del Pozo Mas (regidor); com a vocals Fernando Ors Martínez (director de *Gaceta de Alicante*); Antonio Muñoz Monpean (periodista); el senyor Miguel López González (arquitecte) i com a secretari, Juan Alemañ Carsí (escriptor).

Totes les fogueres van percebre una subvenció de l'Ajuntament de cinc-centes pessetes que van cobrar la primera quinzena de juliol. Un joveíssim José Pérezgil va ajudar en la pintura de les sis fogueres que l'artista valencià Fernando Guillot va plantar a Alacant.

La foguera guanyadora, obra d'Agustín Pantoja i Manuel Baeza no deixava dubtes del missatge a transmetre a l'espectador. Des del títol "Ofrenda", fins a la iconografia representada en els seus telons, bastidors, rematada i escenes: fulles de llorers, avions, sol naixent, braços enlaire. El tema a desenvolupar era l'exaltació de l'esperit patriòtic d'homenatge a la mare espanyola, canalitzant en tot el guió a cultivar en les noves generacions l'amor a la pàtria i a la superació de la raça amb l'elevació del seu nivell cultural, criticant el que havia sigut la infància abandonada i el que podia ser amb la tutela de l'estat. La resta dels laterals representava la joventut protegida en el camp i la indústria, com treballava i vivia amb els seus instituts de totes classes, assenyalant les escoles navals de fletxes i camps de les Organitzacions Juvenils, que l'elevaven a un nivell màxim. La joventut cultivant tots els esports que l'havien de dotar amb la cultura física *"de los músculos de acero"* que necessitava la nova Espanya. I finalment, la joventut preparada en l'exèrcit, exèrcit que representa el millor de la joventut d'Espanya.

AÇÒ SI QUE SÓN FOGUERES I NO LES D'ABANS

"L'apreciació general qualifica a les fogueres d'enguany com una superació de conjunt comparada amb les èpoques anteriors. Desapareguts d'elles els temes que mai hagueren d'haver-se permès, ha sigut la labor artística l'element destacat en la seua inspiració. Les dures lliçons que els temps ha servit en el nostre per a prevenir-ho contra l'insà abrivament que, estenent la seua morbosa influència a quants elements tingueren pública exteriorització, va arribar a "les fogueres" creant discòrdies amb exhibicions reprovables". (*Gaceta de Alicante*, 23 de juny)

"Desapareguts d'elles els temes que mai hagueren d'haver-se permès, ha sigut la labor artística l'element destacat en la seua inspiració"

EL GUANYADOR ÉS ...

El senyor Ramón va explicar als seus companys de consistori que les fogueres havien nascut en els temps de dictadura.

El senyor Ramón Guilabert, president de la Comissió Gestora de les “Fogueres de San Chuan”, a més de tinent alcalde la ciutat, va proposar en ple de l’Ajuntament de 15 de febrer, l’anunci del concurs per al cartell-programa anual. El senyor Ramón va explicar als seus companys de consistori que les fogueres havien nascut en els temps de dictadura, sent ell mateix i el senyor Ambrosio Lucíañez regidors amb Suárez Llanos, transmetent al consell el seu desig que en el cartell de 1940 constara la data de naixement de les fogueres perquè li constava que s’havia difós la idea equivocada que les festes eren obra de la República. “Alacant en flames” obra de Manuel Moreno Pez, veí del barri de Benalua, va ser considerada l’obra guanyadora en el concurs de cartells per a anunciar les fogueres de 1940. L’autor va aconseguir mil pessetes. El segon premi el va obtindre obtindre el dibuixant Antonio Marco Cecilia amb l’obra titulada “La del Ayuntamiento” i un accésit de dos-centes cinquanta pessetes. El tercer premi va ser adjudicat a José Perezgil amb “Juguete Infernal”, també premiat amb dos-centes cinquanta pessetes. Mencions honorífiques van aconseguir G.L. de Montijo amb “Ninot-sorpresa” i José Vós Cardona amb “El fogater”. La impremta Gutenberg va passar un pressupost per a confeccionar el cartell i els programes de mà dels actes foguerers, comparant el que fa el 1936. En el pressupost s’alludia al fet que com que aqueix any

“La del Ayuntamiento” d’Antonio Marco Cecilia. Segon premi del concurs de cartells.

La impremta Gutenberg va passar un pressupost per a confeccionar el cartell i els programes de mà dels actes foguerers.

En la segona condició de les bases del concurs, s'exigia que en els exemplars presentats figurara l'escut imperial d'Espanya i l'Alacant.

no es faria propaganda en tota Espanya, es reduïren de 1.500 a 1.000 cartells els que es farien, mantenint-se en 40.000 els programes a imprimir. El pressupost que es va passar finalment al president de Comissió Gestora, el senyor Ramón Guilabert, van ser 1.000 exemplars de cartells a imprimir per 2.750 pessetes i 24.000 programes de mà per 1.950 pessetes. Dies després, una diligència de l’Ajuntament en què certificava l’encàrrec a la Guttemberg la tirada de 1.000 cartells i de 24.000 programes de mà, ja que cap de les litografies valencianes podia subministrar els cartells i programes de mà que eren necessaris per a anunciar la festa de les “Fogueres de San Chuan”. En la segona condició de les bases del concurs, s'exigia que en els exemplars presentats figurara l'escut imperial d'Espanya i l'Alacant, d'acord amb els models oficials d'ambdós amb la inscripció de «Fogueres de San Chuan-Alicante 1940». A més de la llegenda de “Fogueres de San Chuan”, també seria última vegada que apareguera l'escut d'Alacant amb les lletres C.I.I.A., que com ja hem relatat van ser oficialment substituïdes per A.L.L.A. Al concurs es van presentar vint-i-dos projectes que van estar exposats al palau municipal, ja abans del veredict del jurat, compost pel regidor Rafael del Pozo, com a president; l'arquitecte municipal, Miguel López; Ramón Guilabert Davó, per la Gestora de Fogueres; l'artista Germán Bernabeu i Fernando Ors.

Cartell guanyador, 1940. Manuel Moreno Pezzi.

“Juguete infernal” de José Perezgil. Tercer premi del concurs de cartells.

DE COM LA FOGUERA TRAFALGAR, VILLACAMPA, HORTA I ADJACENTS VA BURLAR LA CENSURA

L'explicació de la foguera en el llibret comença amb un somni en què s'apareix Virgili, el protagonista de la Divina Comèdia, que ve a donar a conèixer el món des de l'aire acompanyant per Dant i Satanàs.

Tots els esbossos, explicacions i instàncies de les vint-i-una fogueres plantades aqueix any, venien rubricades per la firma del mateix alcalde d'Alacant autoritzant-les perquè pogueren lluir als carrers d'Alacant. Abans de la firma de l'alcalde s'enviava als censors de la Direcció General de Propaganda de la Direcció Provincial d'Alacant, i tornava a l'Ajuntament, que la rubricava. Però va haver-hi una excepció, que donat com estava el pati, cal destacar: la de la foguera Trafalgar, Villacampa, Horta i adjacents. També en les pàgines del seu llibret van jugar a un joc perillós i que, amb el temps transcorregut, no sabem com van poder eludir la censura. La salutació comença agraïnt la col·laboració dels artistes i veïns «a pesar de que los ingresos son muy reducidos por tratarse de un barrio pobre». Això sí, la salutació a Franco, insigne Cabdill, glòria d'Espanya i vencedor gloriós, Movimiento salvador d'Espanya no va faltar. L'explicació de la foguera en el llibret comença amb un somni en què s'apareix Virgili, el protagonista de la Divina Comèdia, que ve a donar a conèixer el món des de l'aire acompanyant per Dant i Satanàs. Amb la baixada a l'inframón comença la crítica audaç, començant pel polític: «...Xicotet i panzurrón pel corrent, el cap un calaix ple de lleis, la boca un altaveu que diu i menteix insult o lloances als reis. Actor admirable que en l'obra van exercir meravella diversos papers». Per l'advocat: «.....Per regla general, l'advocat és home que es dona bastant aragonesa a teixir i desfer com l'aranya tenint al seu client empresonat». Pel pintor: «.....Per més que el món el seu suport li nega com a mercè, sap pintar un rierol on es calme la seua set, i un companatge porta al llenç el seu pinzell quan es nota en la pell el pessigolleig de la fam». Un estudiant: «...A cercar aventures es dona traces i el món li pastura molt estret, en estudis no trau més profits que carregar amb enormes carabasses. En les classes ni aprèn ni s'ensenya ja que tot no és més que un galimaties i els llibres sovint els entela per capritx de córrer alguna tabola». El savi: «...sempre discret i insensat pel carrer es passeja en samarreta o es posa per barret la seua sabata o s'emporta per bastó un test». Passen també l'usurer avar amb els seus préstecs al 35% d'interés, el pallasso que oculta algun drama i que després en silenci plora o el vell verd luxuriós que per les xiques es perd com un jove capritxós. Acaba el diable afirmant que la veritat, vici o passió es van sembrar tan profund que des que el món és món les coses seran com són. I encara que nosaltres vulguem desfigurar la veritat dels defectes humans, és sempre una neciesa. L'esbós conté despullats en els dibuixos dels grans bastidors de la rematada. L'autor de la foguera és l'alcoià Antonio Pérez Jordá, un artista polifacètic (cartelleria, fotografia, pintor i iniciador de les falles a Alcoi). No es va prodigar molt a Alacant, deixant-hi una empremta d'enorme inspiració de l'obra de Gastón Castelló. Segons el llibre de fogueres de Francisco Aldeguer, la foguera es va plantar, no sabem en quines condicions. No va obtindre premi. Aquest va ser l'últim any que la foguera Trafalgar va tornar a plantar.

Esbós Foguera carrer Trafalgar, 1940. AMA

VISITA A VALÈNCIA

En representació de l'Ajuntament alacantí van acudir a les falles, els tinents d'alcalde, el senyor Andrés Villarrubia, el senyor Ignacio Sevilla i el senyor Ramón Guilabert, complint una invitació de l'Ajuntament del cap i casal.

NOMBRES

Set mil pessetes va ser el cost del castell de focs artificials i la palmera que es va disparar en la cremà, i l'Ajuntament d'Alacant va disposar que aquesta suma s'abonara a la Comissió Gestora de les Fogueres segons sessió municipal de 20 de juny. Segons el cronista Enrique Cutillas, el cost de la festa per a l'Ajuntament d'aqueix any suposava una despesa de 22.000 pessetes, a més de les invitacions i obsequis que s'entregaven als convidats. Per als pressupostos de hui en dia seria una quantitat risible, però no ho era per a aquella època en què un jornal d'obrer municipal estava fixat en huit pessetes. Pedro Padilla Tercero, tresorer de la Comissió de les Fogueres i president de la foguera Alfons el Savi, estimava un cost anual de la festa aqueix any d'unes 250.000 pessetes, sobrepassant el milió de pessetes els diners que amb motiu de les festes circulava en la ciutat. En l'últim de ple de Comissió Gestora celebrat el 8 de juliol, es va donar compte del benefici líquid de l'exercici que va ascendir a 8.400 pessetes que va ser repartit a raó de 400 pessetes per comissió en el mateix moment, quedant un romanent de 186,70 pessetes que serviria per a pagar alguna factura pendent.

Segons el cronista Enrique Cutillas, el cost de la festa per a l'Ajuntament d'aqueix any suposava una despesa de 22.000 pessetes.

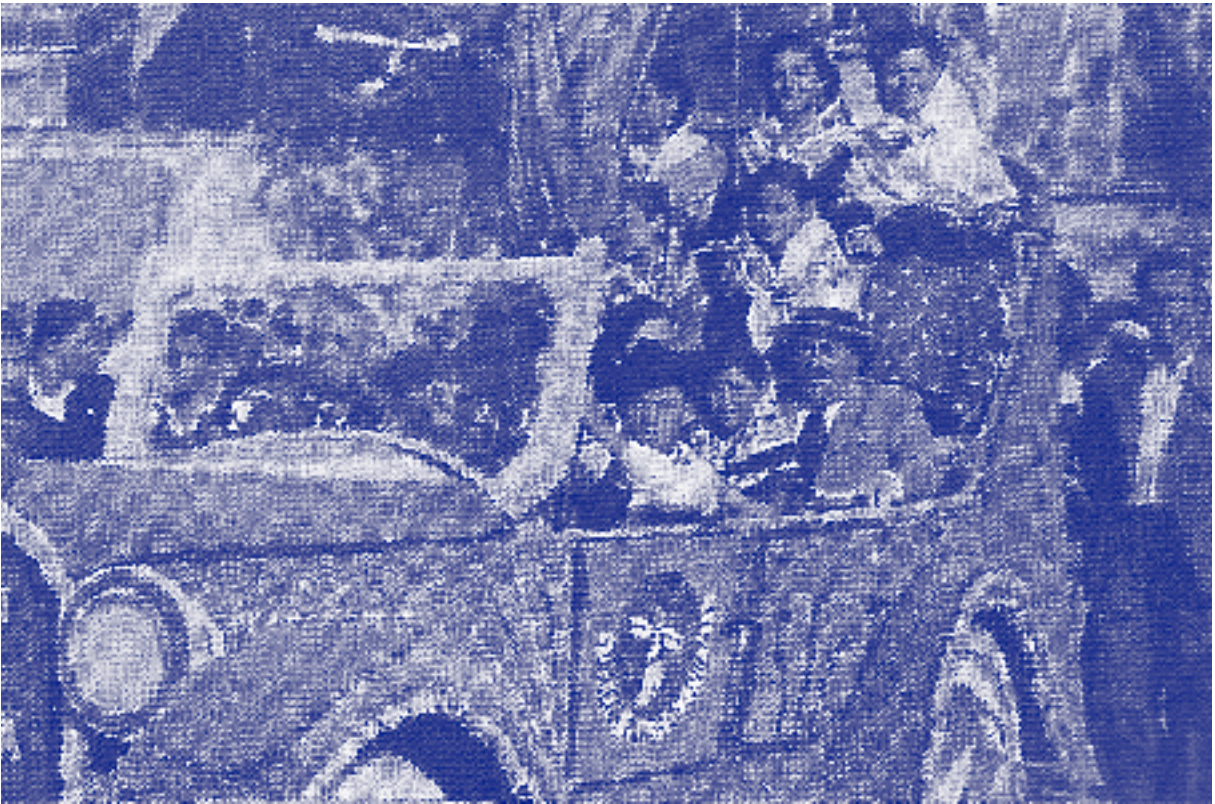
UN PROGRAMA IMPERIAL

A les deu del matí, des de la plaça del Tinent Luciáñez (Passeig de Ramiro) començaria l'entrada de bandes.

"Grandes fiestas", anunciaven els programes de mans editats. Amb l'aparició de les fogueres i els ninots plantats el dissabte dia 22 de juny començaven tres dies intensos. A les deu del matí, des de la plaça del Tinent Luciáñez (Passeig de Ramiro) començaria l'entrada de bandes, que recorreria pel carrer de Jorge Juan, plaça del 18 de Juliol i Altamira, des d'on anirien als seus corresponents districtes. Es té constància de la presència de les bandes de Cocentaina, Altea, Asp, Múrcia, Creu Roja, Sant Vicent, el Palamó, Caudete, Dolores, Elda, Biar, Unió Musical, Torrevella, Santa Cecília d'Elda, Banyeres de Mariola, la 32 Divisió, Novelda i Benidorm (*Gaceta de Alicante*, 18 de juny). A les cinc de la vesprada, a la plaça de bous, se celebraria la "*Fiesta Fogueril*", amb la desfilada de totes les bellees, dames i bandes de música dels districtes. De set a nou de la vesprada, els tradicionals concerts musicals en tots els districtes. De deu a dotze de la nit, gran revetlla a l'Esplanada i els districtes foguerers. Costejat per les comissions de la plaça de Chapí i Rambla es va disparar un castell de focs artificials al solar que hui ocupa el Banc d'Espanya i que abans havia ocupat el convent de les Caputxines.

22 de juny de 1940. Desfilada de comissions al festival de bandes de música en la Plaça de bous. Foguera Plaza del Pont amb Ramón Guilabert.

La Creu dels Caiguts acolliria a les deu del matí, una missa de campanya, amb benedicció de banderins i imposició de medalles als cavallers mutilats.

22 de juny de 1940. Desfilada de comissions al festival de bandes de música en la Plaça de bous.

Diumenge 23 de juny. Amb dianes i cercaviles començaria la segona jornada de festes. Des de l'Esplanada eixirien a les set del matí, els corredors que prendrien part en la gran carrera ciclista nacional de fons per carretera, organitzada per Educació i Descans de la C.N.S. Provincial amb una distància a recórrer de 158 quilòmetres (Alacant, Alcalalí, Parcent i tornada). El valencià Escuriet, guanyador de la prova, va emprar quatre hores i deu minuts. El vencedor es va adjudicar la magnífica copa donada per l'ajuntament i el premi de 500 pessetes. La Creu dels Caiguts acolliria a les deu del matí, una missa de campanya, amb benedicció de banderins i imposició de medalles als cavallers mutilats. A continuació, desfilada militar, a l'Esplanada. A les dotze, estava prevista l'arribada dels corredors de la carrera ciclista. A les sales de l'Ajuntament, les autoritats van entregar els premis a les fogueres. Ja aqueixa mateixa vesprada, grandiosa correguda de bous de la ramaderia de Clemente Tassara, antiga Parladé, per als mestres Domingo Ortega, Pepe Bienvenida i Manolete. A les sis de la vesprada, partit de "tenis". A les set de la vesprada, organitzat pel Club Atlètic Montemar, concurs de natació. A les set de la vesprada, original carrera pedestre d'Educació i Descans titulada «Vuelta a les Fogueres». Vint-i-nou corredors van van eixir al costat de la foguera de Gabriel Miró, creuant els carrers de la ciutat, passant per les altres fogueres. Luis Cantó, del Club Atlètic Montemar, es va proclamar vencedor, emprant en el recorregut vint-i-quatre minuts i vint-i-un segon i un quint. De set a nou, es tornarien a repetir els concerts en tots els districtes i de deu a dotze de la nit, revetlla a l'Esplanada i els districtes foguerers. Costejat per l'Ajuntament es va disparar un grandió castell de focs d'artifici aeris al parc de Canalejas.

A les onze del matí, i sense estar inclòs en el programa oficial, es va celebrar una solemne missa a què van acudir totes les comissions foguereres amb els seus estendards, les bellees i les bandes de música.

Entrada de bandes, 1940. Festa 2008.

El dia de sant Joan, dilluns 24, tornaven a obrir-lo les tradicionals dianes i cercaviles. A les onze del matí, i sense estar inclòs en el programa oficial, es va celebrar una solemne missa a què van acudir totes les comissions foguereres amb els seus estendards, les bellees i les bandes de música. En el seu sermó, el molt il·lustre doctor José Cilleros, canonge, es va felicitar que totes les comissions acudiren a Sant Nicolau. Aquest va ser el primer any en què se celebrava la missa. El canonge va insistir en les seues consideracions sobre els festejos, alegres i simpàtics, que segons la seua dissertació tenien un origen religiós que calia esforçar-se per resuscitar. En arribar a l'eucaristia, totes les bandes van interpretar l'Himne Nacional. En arribar als seus respectius districtes, es van disparar vint-i-una traques, una per districte foguerer. En la correguda de bous del dia de sant Joan es van torejar bous de la ramaderia del comte de la Corte per als mestres Marcial Lalande, Domingo Ortega i Manolete. De set a nou de la vesprada, es van celebrar els concerts en tots els districtes foguerers. De deu a dotze la nit, les últimes revetlles de les festes. A les dotze de la nit: "Gran noche de fuego", des del cim del castell de Santa Bàrbara, llançament de la fantàstica palmera de focs artificials. La cremà de les vint-i-una fogueres amb el tir de traques en tots els districtes tancaria els actes de les fogueres 1940.

El senyor Ramón Guilabert, a més de ser el president de la Comissió Gestora, tenia el càrrec de tinent d'alcalde de l'Ajuntament. Va elevar el 10 de febrer una moció al ple municipal per a la celebració del concurs de cartells anunciadors de fogueres, informant que el programa es reduiria als dies 22, 23 i 24 de juny, considerant que a pesar d'aquesta reducció no minvaria el seu lluïment.

LA GESTORA

La Gestora estava formada de la manera següent: com a president, el senyor Ramón Guilabert Davó, de la foguera Ruperto Chapí; vicepresident, José Romeu Zarandieta, de la foguera Plaça del 18 de Juliol; secretari, Ismael Gallar, de la foguera de Méndez Núñez i tresorer-comptador, Pedro Padilla Tercero, de la foguera d'Alfons el Savi. Tots presidents de les seues fogueres. Tots pràcticament comerciants. Així, la foguera de Carme Sant Agustí va nomenar com a foguerer machor i president honorari el senyor José Romeu Zarandieta. En el seu llibret agraeixen l'ajuda i ens dóna una idea de l'espenta d'aquests hòmens perquè la festa continuara en una època tan difícil: “...des del seu lloc en la Gestora, ha sigut per a totes les comissions que a ell han anat a demanar auxili, un auxiliador eficaç i amb sollicitud paternal ha breguejat i ha triomfat. La nostra foguera sense ell, hauria aparegut en

La Foguera de Carme Sant Agustí va nomenar com a foguerer machor i president honorari el senyor José Romeu Zarandieta.

José Romeu Zarandieta,
Vicepresident de la Comissió
Gestora.

El 6 de febrer, els membres de la Comissió Gestora de les Fogueres de Sant Joan es van reunir amb l'alcalde d'Alacant, creant grans expectatives per a les pròximes festes.

Ple de fogueres, 28 de maig.
Governador Civil i cap de la
Falange, Comissió Gestora,
Bellesa del Foc i les seues
Dames d'Honor.

els festejos amb aqueix mantell de pobresa vil, vergonya i segell d'una Espanya que batem en una lluita de croada i d'imperis, i que ell plenament saturat de quin és el nostre lloc i el nostre treball a seguir, ha canviat per aqueix mantell amb què es vestirà la foguera, alegre, viril, alterosa...". El mateix Zarandieta afirmava que hi havia un verdader entusiasme en la part sana del poble i apatia en la gent que el seu afany era figurar i sabien que en les comissions s'havia de treballar sense cartell, només amb la satisfacció d'haver col·laborat. Amb l'arribada dels nous temps, la Comissió Gestora s'hi adaptava. Així, el senyor Ramón Guilabert, president de la Gestora, sol·licitava modificar el reglament de funcionament per a “*adaptarlo a las nuevas formas*”, en el sentit de donar més autoritat a la Gestora, argumentant que si s'accedia a aquesta petició, l'any següent les festes adquiririen una brillantor insospitada, ocupant-se alhora del desenvolupament de les festes i de l'ornament dels carrers.

El 6 de febrer, els membres de la Comissió Gestora de les Fogueres de Sant Joan es van reunir amb l'alcalde d'Alacant, creant grans expectatives per a les pròximes festes en estar en aqueixa data projectades prop de vint fogueres fins en els barris més allunyats de la ciutat. En la crònica de la reunió es destacava el total suport del senyor Luciáñez a la festa del foc, recalcant la seua pertinença com a regidor l'any 1928 quan es van crear les fogueres (*Gaceta de Alicante*, 7 de febrer)

Es va acordar celebrar el festival de la bellea del foc el 31 de març i establir premis honorífics a les modistes que desitjaren confeccionar els trages, oferint en obsequi els gèneres, determinant que les confeccions foren qualificades fora de concurs.

La primera reunió de 1940 del Ple de Comissió Gestora es va celebrar el 14 de febrer a les sales del Palau Municipal sota la presidència de Ramón Guilabert amb les vint-i-una comissions constituïdes fins a aqueix moment. Van estar presents Hernán Cortés i Monges que al final no van plantar, i no estaven constituïdes en aqueixa data Campoamor i Florida. El president va informar que havent-se celebrat el concurs d'esbossos s'estaven realitzant les gestions oportunes per a encarregar els distintius oficials perquè els foguerers els pogueren lluir en la solapa. El 21 de febrer es va celebrar el següent ple a les sales municipals, destacant l'assistència de "tres encantadoras señoritas", representant el districte de la plaça del Pont, Ángeles Pomata, Antonia Sánchez, Maruja Pérez i Rosita Gómez (en tots els llibrets que es troben depositats a l'Arxiu Municipal no hem trobat cap comissió que tinguera entre els seus components cap dona). Es va acordar celebrar el festival de la bellea del foc el 31 de març i establir premis honorífics a les modistes que desitjaren confeccionar els trages, oferint en obsequi els gèneres, determinant que les confeccions foren qualificades fora de concurs. Com tots els anys, es va sortejar l'orde de desfilada entre les vint-i-dues comissions (es va incloure Monges i Hernán Cortés que al final no van arribar a plantar al juny, faltant la foguera de La Florida que sí que ho va fer). En el ple de 27 de març, es va acordar la celebració de la data d'elecció de la bellea del foc que va passar al diumenge 7 d'abril a les onze del matí en el Monumental Salón Moderno. "La reunió celebrada anit en la sala d'actes de l'ajuntament pel ple de la gestora, va prendre l'acord de designar tal data, i, com a complement, l'artista a qui s'ha encomanat l'organització, va donar compte d'un esbós del programa. Els reunits van escoltar amb complaença les informacions de l'artista, disposant-se tots a prestar-li la seua ajuda perquè Alacant contemple en l'elecció de la "Bellea del Foc" de 1940, alguna cosa sense precedents en aquest festeig". (Gaceta de Alicante, 28 de març). L'artista a qui es referix sense anomenar-lo no és cap altre que el senyor Tomás Valcárcel Deza, responsable artístic de l'elecció de la Bellea del Foc 1940. Aquesta és la seua primera aparició pública en el món de fogueres. Els reunits van escoltar complaents les paraules del senyor Tomás, però pocs podien imaginar que aquestes durarien quaranta anys. El dimarts 16 d'abril, es va celebrar un altre ple ordinari en què es va informar del benefici de 3.000 pessetes en el festival d'elecció de la bellea del foc, comparant-se amb les només 281 pessetes que es va obtindre de benefici en el festival de 1936. El senyor Tomás va sentir per primera vegada en un ple de fogueres una atronadora salva d'aplaudiments i enfervorits elogis per l'organització del festival. En la mateixa sessió es va avançar la celebració d'un concurs de ninots de fogueres dins d'una exposició, la festa de l'art, i es va requerir les fogueres perquè presentaren com més prompte millor els seus esbossos. La vesprada del 28 de maig, es va celebrar la següent sessió plenària a què va acudir l'acabat de nomenar governador civil i cap provincial del Movimiento, el senyor Miguel Rivilla Azcuna. En la reunió es va fixar com a dia de celebració de la festa de l'art el 6 de juny i l'organització per veure primera de l'exposició del ninot. El governador va entrar a la sala quan la reunió ja estava començada, rebent la corresponsent salva d'aplaudiments, presidint a continuació la reunió. Va

El 8 de juliol es va celebrar l'última reunió de l'exercici presentant el balanç econòmic, anunciant el president la incorporació de les fogueres de Carolines Altes i Hernán Cortés per al pròxim exercici.

concloure el senyor Gallar unes paraules de benvinguda al governador i cap provincial de Falange en aquests termes: "Això és Alacant, que si és bell com ahir ens deia, no menys bell el sentir d'aquests alacantins que posen la seua ànima en l'engrandiment de la seua pàtria xica: i així engrandeixen a Espanya perquè Alacant és Espanya i és de Franco". A continuació, el governador va contestar al senyor secretari: "no es tractava d'una festa frívola, sinó d'uns actes en què tota la població pren part sense distinguos de classe; a més els necessitosos tindran també motiu de satisfacció, i això bastaria per a acréixer l'interès que ell ha despertat la festa de fogueres". En el ple de 19 de juny, es recriminava el comportament de la Cambra de la Propietat Urbana en denegar a la foguera de la plaça de Chapí la quota a aquesta. En el mateix ple, en el torn de precís i preguntes, la foguera Calderón sollicitava un racionament de tabac per als músics que tocarien en festes. Abans d'acabar el ple, el secretari, el senyor Gallar, informava que donarien a les comissions targetes de racionament en el nombre exacte de places de què es componien les bandes de músiques i que servien per al 22, 23 i 24 de juny. El 8 de juliol es va celebrar l'última reunió de l'exercici presentant el balanç econòmic, anunciant el president la incorporació de les fogueres de Carolines Altes i Hernán Cortés per al pròxim exercici.

Ramón Guilabert Davó, President de la Comissió Gestora.

LES PRESENTACIONS I LES ELECCIONS

En el Monumental es va celebrar l'elecció de les senyoretes que van representar el districte de Sant Ferran durant aqueix exercici.

Abans de l'elecció de la bellea del foc els distints districtes van celebrar les eleccions i presentacions de les seues bellees i dames. Així, el de Benalua va realitzar una festa al Salón Granados, situat en el cor del barri amb el cronista de la ciutat, el senyor Francisco Figueras Pacheco de mantenidor. La foguera de Carme – Sant Agustí va organitzar un acte al Salón España amb la representació de la sarsuela “La del manojito de rosas”, a càrrec de la companyia que dirigia l'actor alacantí Manolo Álvarez o la de Benito Pérez Galdós que es va efectuar en un local de la mateixa avinguda. En el Monumental es va celebrar l'elecció de les senyoretes que van representar el districte de Sant Ferran durant aqueix exercici. *Gaceta de Alicante* donava puntual compte de totes les eleccions-presentacions dels vint-i-un districtes. El mateix dia del festival de l'elecció de la bellea del foc, el periòdic va realitzar un seguit de semblances d'algunes de les participants en el concurs. De Vicentina Esteve, bellea d'Alfons el Savi, postillava que el seu cognom -català- no disminuïa de cap manera el seu pur alacantíisme, “de lo más recio y hondo que se conoce”. Alacantina de tota la vida. Modista de professió en un taller de costura del carrer de Bilbao i aficionada al teatre: “El meu major plaer és trepitjar el diumenge l'escenari del Monumental, encara que no em trien “Bellea del Foc”, però m'encanta situar-me a un nivell elevat sobre les multituds”. I va acabar l'entrevista

Amelia Llopis. Foguera Sant Antoni de Dalt. Tercer premi de vestits. Modista En Ramón Mira.

Bellesa i Dames de la Foguera Carmen Sant Agustí.

Bellesa i Dames de la Foguera Plaça de Gabriel Miró.

El jurat tenia de sobra on triar, tanta abundància marejava.

a tal ball... Si no fóra per l'esperança!". I clar, Matilde també és esportista: l'apassionaven els estadiums, sobretot l'equitació, el tenis i l'hoquei. Josefina Carbonell, bellea de la Plaça del 18 de Juliol, futura esposa del pintor Pérezgil, estudiant de Magisteri, aspirava en termini no llunyà a contribuir a l'engrandiment d'Espanya des de l'escola. Les seues aficions no eren gens banals, l'apassionaven els llibres, llibres autèntics i de text difícil. Res de bagatella, ni passatemps: ciència i res més que ciència, també Bécquer i el romanticisme. Totes les seues companyes mereixien la victòria, però més que cap, la bellea de Benalua i la senyoreta Marco. La següent entrevista és precisament la senyoreta Manolita Marco, bellea de la foguera Primo de Rivera-Camarada Macià. Quan el periodista s'esperava metes molt altes, molt elevades per a aconseguir la felicitat: anar a Hollywood, gaudir d'un creuer pel Mediterrani, ser triada Mis Europa..., resulta que per a ser feliç la senyoreta Marco s'acontentava amb poc: amb una bicicleta! La seua afició al ciclisme era només frenada per com era de car i inaccessible. No tenia bicicleta. La seua favorita per a l'elecció era Teresita Sánchez. Li tocava el torn a Ginesa Chaves, bellea de Santa Isabel, morena i andalusa pels quatre costats, nascuda a Jaén, però alacantina com la que més (faltaria més). No li llevava el son el títol, no pensava en cap altra cosa que no fóra la seua caseta, els seus quefers, li agradaria ser amazona, això sí,

Bellea i Dames de la Foguera Trafalgar, 1940.

Manolita Marco Monzó. Bellea de la Foguera General Primo de Rivera - Camarada Macià.

L'última bellea entrevistada va ser la representant de la foguera la Florida, Amparito Aliaga, per a ella el millor del món era la música, sent les obres de Wagner i el seu Tannhauser el millor.

de moment només s'havia limitat a veure-ho en la pantalla de cine. Va insistir que publicaren la seua foto en el periòdic, li agradaven les flors i els pardals... tenia un canari preciosíssim... A la bellesa del carrer de Calderón li va costar molt localitzar-la. Lolita Cremades no estava ni al taller, ni a sa casa, ni en la modista; estava fent-se la permanent, ja que calia cuidar tots els detalls de la presentació al jurat. Lolita treballava en l'estació de Madrid, en el departament d'intendència, tenia nóvio i moltes ganes de ser Bellea del Foc. Gloria Aracil era molt casolana, idolatrava sa casa a la seua barriada de Benito Pérez Galdós i s'ho passava molt bé a casa amb la seua mare. Teresita Sánchez Mazón, bellea del Pont, estava en moltes quínieles per a eixir triada. L'entrevistador la va trobar dedicant-se a la lectura i a l'estudi d'un voluminós volum. Però ací resulta que el llibre que llig la candidata és d'aventures, de l'autor Zane Grey que tractava de la caça del tigre a les selves de Borneo. L'última bellea entrevistada va ser la representant de la foguera la Florida, Amparito Aliaga, per a ella el millor del món era la música, sent les obres de Wagner i el seu Tannhauser el millor, en un escaló inferior Schubert, en tercera posició Bach i dels contemporanis Rimsky Korsakoff. La música era l'única cosa que li feia oblidar la seua condició humana i la transportava a les cimes més altes de la sublimitat, després de la música, ho trobava tot molt material, prosaic i massa vulgar.

Carmen Cremades. Bellea de la Foguera Sant Ferran.

Vicentina Esteve. Bellea de la Foguera Alfons el Savi. Tercer premi de vestits. Modista Senyor Marco.

L'ELECCIÓ

A aquest concurs podrien concórrer modistes, directores i alumnes d'acadèmies de tall residents a Alacant, confeccionant un vestit de nit.

Gaceta de Alicante anunciava el 18 de febrer la pròxima celebració de l'elecció de la bellea del foc entre les bellees dels districtes foguerers. La Comissió Gestora recuperava concurs de trages i de calçat que donava lloc al lluïment dels que hi prendrien part, incrementant la brillantor de l'elecció. A aquest concurs podrien concórrer modistes, directores i alumnes d'acadèmies de tall residents a Alacant, confeccionant un vestit de nit, amb la tela que prèviament se li entregaria per la Comissió Gestora, tenint únicament en compte per a emetre la seua resolució el tribunal que a este efecte es nomena, la confecció i el bon gust. Els industrials i comerciants de calçat d'Alacant podrien concórrer-hi igualment, amb models adequats als trages. Els vestits i calçats presentats al concurs quedarien en propietat de les bellees de districte per a les quals s'hagueren confeccionat, sense que per ells s'haguera d'abonar cap quantitat al concursant. Els concursants van confeccionar els trages i el calçat

respectius, a la mesura de les senyoretes que oportunament se'ls indicaria. Durant els assajos d'elecció de la Bellea del Foc un jove-níssim José Pérezgil que pintava els decorats del festival, va conèixer a qui seria la seua dona, Fina Carbonell, bellea de la Plaça 18 de Juliol, ambdós van participar vestits de llauradors en el festival de la plaça de bous del 22 de juny. Les bellees van tindre tres dies d'assaig davall l'atenta batuta del senyor Tomás Valcárcel Deza, director del festival d'elecció de la Bellea del Foc.

L'acte d'elecció celebrat en el Monumental Salón Moderno va estar dividit en tres parts: la primera d'elles, l'arribada a l'escenari de les senyoretes triades pels districtes, que serien acompanyades fins a aquest, per comissionats. En aquesta part, es va fer oferiment a les bellees d'un ram de flors. La segona part, concurs de trages i calçats i la tercera, l'elecció i proclamació de la Bellea del Foc.

Festival d'Elecció de la Bellesa del Foc d'Alacant, 1940.
Foto Sánchez. AMA

El senyor Tomás va haver d'eixir a rebre una emocionant salva d'aplaudiments després del primer quadre en què apareixia el Benacantil i damunt seu una xica amb l'escut de la ciutat i quatre xiquets portant l'any 1940.

L'organització, o siga, el senyor Tomás, pregava puntualitat per a acudir a l'espectacle. L'entrada en el Monumental requeria que tot el públic estiguera en la seua localitat: *“És el primer d'ells, que l'acte anunciat per a les onze del matí, començarà... a les onze! I el segon, perfectament lligat a ell, que la puntualitat del públic és indispensable si es vol presenciar el festival, perquè en cas contrari, quedaria descomptada l'execució del programa tal com l'han concebut els organitzadors”*. (Gaceta de Alicante, 5 d'abril).

Les localitats es podien adquirir fins al dissabte 6 d'abril, en els establiments dels membres de la Comissió Gestora, el senyor Ismael Gallar, a l'avinguda d'Alfons el Savi i en el del senyor Ramón Guilabert, al carrer de Castaños.

L'aforament del Monumental es va completar amb escreix, a més de la multitud que va ocupar l'avinguda d'Alfons el Savi.

A les deu del matí del diumenge 7 d'abril, les bellees triades pels districtes es van dirigir pel carrer d'Altamira, avinguda de Méndez Núñez, avinguda de José Antonio i Alfons el Savi al Monumental Salón Moderno. Sis heralds portadors de clarins obrien la marxa. Dues bandes de música van acompanyar els vint-i-un cotxes. En cadascun dels quals anaven la bellea i les dames de cada foguera, acompanyades per algun comissionat i un xiquet portador de l'estendard.

El saló es trobava guarnit amb banderes espanyoles i tapissos amb els escuts dels partits judicials de la província. El festival va portar per títol “La ofrenda alicantina”. La peça “d'El baile de Luis Alonso” del mestre Giménez va ser interpretada per la banda municipal. El senyor Tomás va haver d'eixir a rebre una emocionant salva d'aplaudiments després del primer quadre en què apareixia el Benacantil i damunt seu una xica amb l'escut de la ciutat i quatre xiquets portant l'any 1940. Als seus peus, un alacantí feia una ofrena a la renaixent festa de fogueres. Completaven el quadre plàstic, xiques abillades amb trages alacantins i centres florals. Aquestes van ser les primeres hosts del senyor Tomàs: Mary Reyes (allegoria d'Alacant), Enriqueta Marchal, Clotilde i Remedios Cano, Remedios Marhuenda, Isabelita Martínez, Laurita Espí, Eugenia Pérez i Angelita Lillo, que, amb Gabriel Martínez, Alonso López i Emilio González, vestits tots d'alacantins van completar el quadre. A continuació, van començar a pujar les bellees del districte en grups acompanyades per les seues dames i els banderins. Van acabar les vint-i-una bellees i els banderins a l'escenari amb la clamorosa ovació de tot el públic assistent.

Després va tindre lloc el passe en solitari de les bellees per al concurs de vestits i calçat. El jurat qualificador va estar constituït per la senyora Ilida Sabater, el senyor Pedro Gallar i el senyor Carlos Prado, atorgant els premis següents: primer premi, vestit de moaré verd amb escot i baixos orlats de llorer brillant, per la bellea de la Plaça de Calvo Sotelo i confeccionat per Amparo Domench. Segons premis, vestit de randa blanca, exhibit per la bellea de la Plaça de Chapí i

Una vegada acabats els discursos, es va anunciar la decisió del jurat i va quedar proclamada Bellea del foc Matilde Nadal, bellea de la foguera de Benalua.

confeccionat per la modista Lolita del Rosario i vestit de glacé negre adornat amb tul que portava la bellea de Benalua, confeccionat per Ramón Mira. Tercers premis per al trage de moaré groc amb prisatge darrere, exhibit per la bellea de la Plaça del 18 de Juliol, modista Lolita del Rosario; vestit de tul blanc guarnit amb bleses de crep setí, exhibit per la bellea d'Alfons el Savi, modista Marco; vestit de lamé amb tul brodat en plata exhibit per la bellea de Sant Antoni de Dalt, modista Ramón Mira.

En el concurs de calçats, els premis van ser concedits als exhibits per la bellea de Sant Ferran, Pont, Sant Antoni de Dalt, Gabriel Miró, Els Àngels i a la del 18 de Juliol, corresponent als concursants: el senyor Ramón Guilabert, d'Alacant; el senyor Pablo Maestre, d'Elda; el senyor Antonio Fuentes, el senyor Antonio Candela, el senyor Manuel Pérez Martínez, d'Elda i Calzados Elda, d'Alacant.

Les bellees que vestien els vestits premiats van tornar a eixir a l'escenari i el calçat premiat va ser presentat artísticament en safates.

Amb la tercera part va arribar el moment principal, una vegada que el jurat, compost pel senyor Fernando Ors, el senyor Miguel López, el senyor Gregorio C. Romero, el senyor Bernardo Carratalá i el senyor Marco Cecilia, van triar les senyoretes que ostentarien el títol de Bellea del Foc i les seues dames. Sis clarins van sonar per a anunciar el moment, alçant-se el teló i apareixent totes les bellees en semicercle als costats d'un tron elevat al centre del fòrum, davant dels colors nacionals que figuraven orlats per les flames de les fogueres. En aqueix moment va prendre la paraula Ismael Gallar, secretari de la Gestora i a continuació l'alcalde d'Alacant, el senyor Ambrosio Lucíañez. Una vegada acabats els discursos, es va anunciar la decisió del jurat i va quedar proclamada Bellea del foc Matilde Nadal, bellea de la foguera de Benalua, que va avançar del seu lloc al centre de l'escenari entre atronadors aplaudiments. Com a dames d'honor, es va triar Lolita Sánchez Bernabeu, bellea de la Plaça de Chapí i Teresa Sánchez Mazón, de la Plaça del Pont, que es van situar a cada costat de Matilde. El senyor Ramón Guilabert els va imposar les bandes acreditatives i les tres van pujar a l'estrada del fons i van ocupar el tron. Fins a la data, les bandes les imposaven normalment la Bellea del Foc de l'any anterior. Atés que Carmela Ramos es trobava exiliada a Orà, va ser l'alcalde qui els les va imposar. En el moment en què van seure una pluja de flors va caure de dalt mentre la banda de música interpretava l'himne de les fogueres davant del deliri del públic. Però encara el senyor Tomás tenia un as davall la mànega, el so de la dolçaina i el tamborí es va sentir des de dins de l'escenari, van aparéixer els nanos al so de “nanos i gegants”, encenent-se una traca i pujant una parella amb trages típics. L'emocionant acte va acabar amb la interpretació de l'himne nacional, i els inevitables viva a Espanya i al Cabdill. Totes les bellees van ser aplaudides a la seua eixida i en l'exterior del saló. Matilde Nadal i les seues dames van assistir a la vesprada al partit de futbol de l'Hèrcules a l'Estadi Bardín i a la nit, a la festa al Casino amb totes les bellees de districte.

MATILDE, AQUEIXA BELLEA

Matilde confessava que la major alegria del dia de l'elecció se la va emportar en sentir els abraços dels seus xiquets del menjador en arribar al seu barri de Benalua.

Ja hem comentat com eren de xocants les entrevistes que es van fer a les Bellees del Foc en els temps de la República. Si es pensaven que amb el nou règim aquest tipus d'entrevistes canviarien s'equivoquen. El llibret de la foguera d'Alfons el Savi d'aqueix any dedica una pàgina a Matilde Nadal. L'entrevista la va realitzar Rafael Llopis, secretari de la foguera, el benjamí de d'aquesta i àrbitre de futbol. Fumava en pipa com Popeye. A les set de la vesprada va arribar amb tramvia al barri de Benalua. L'hora era, segons l'entrevistador, l'hora en què Cleòpatra acostumava a tirar entrepans als cocodrils del Nil sagrat. El molt graciós diu que era *"la hora más adecuada para entrevistar a una damita"*. Desplaçant-se al barri de Benalua, l'aspirant al premi Pulitzer, es va dirigir al menjador d'Acció Social del barri, lloc on deia que Matilde passava les millors hores del dia atenent i servint els xiquets que acudien a *"nuestra gran obra nacional"*. En entrar en el recinte, allí estava Matilde llavant-li els nassos i les mans a un morenet grosset i simpàtic. El galant cavaller va acompanyar la bellea al seu domicili en un trajecte en què salutacions i alabances no en van faltar. Destaca de la seua bellea, els seus ulls infinitament blaus, pregant a santa Llúcia la seua conservació de la vista. Matilde confessava que la major alegria del dia de l'elecció se la va emportar en sentir els abraços dels seus xiquets del menjador en arribar al seu barri de Benalua. Les respostes i preguntes se succeïen, que, si el major pesar va ser el que les seues companyes bellees no isqueren triades, que no hauria de quedar un sol alacantí sense contribuir a les festes. La caça, la lectura d'obres seleccionades, la natació i la cuina eren les seues aficions. Del cine li agradaven els documentals i les pel·lícules de *"la Pandilla"*, on hi haguera xiquets, anaven les seues majors aficions i simpaties. A la qual cosa el galant de nit postillava que era una llàstima que no tinguera uns anys menys. A la pregunta de si li agradaven els bous, Matilde va contestar que més en la taula que en la plaça, confessant que no sentia gran afició i havia xafat poc la plaça de bous. Al final de l'entrevista, en una pausa de la bellea, Rafael va aprofitar per a acariciar-se el lòbul de la seua orelleta esquerra, que segons deien era prou sabut per tots, és el que va fer Wellington, quan després de guanyar la batalla de Waterloo, va pensar regalar a la seua dona una gramola elèctrica. Davant de la pregunta de si en els seus plans estava casar-se, diu que sí, que no tenia nóvio, que ella no reparava en una bellesa física. Volguera per a si una personeta que l'estimara de veres i per sempre. Llopis acaba l'entrevista observant com Matilde s'allunyava, deixant darrere d'ella el perfum embriagat dels seus magnífics dènou anys. Però no va estar molt de temps allunyat de Matilde, Rafael. Tal va ser la química d'aquesta entrevista que Matilde Nadal i Rafael Llopis van contraure matrimoni. El senyor Tomás Valcárcel, director artístic de l'elecció de la Bellea i de la festa de l'art contestava en aquest mateix llibret, si necessitava algun canvi l'elecció de la bellea, ja que era una festa de considerable importància per ser el primer gran acte de fogueres. I ací el senyor Tomás dictava el cànon de la bellea que regiria durant els quaranta anys en què va estar al capdavant de l'elecció: *"...cal tendir a triar una bellesa de cara que tinga elegància, d'escultura completament grega, i com que Alacant és terra d'artistes, els seus ulls ens parlen del nostre cel i la nostra mar. A més de la bellesa plàstica és interessant que reunisca altres*

"A més de la bellesa plàstica és interessant que reunisca altres qualitats de distinció i cultura ja que representa la bellesa una festa de transcendència internacional"

Matilde Nadal. Bellea del Foc, 1940. Fogueres 2002.

qualitats de distinció i cultura ja que representa la bellesa una festa de transcendència internacional. Enguany l'elecció és encertadíssima, ja que Matilde Nadal reuneix totes aquestes qualitats, reflectint-se en la seua cara tot l'ambient llevatí, i havent tingut des del primer moment totes simpaties de les gents". ... O potser aquest cànon ha sobreviscut al senyor Tomás.

ELS FONAMENTS DE LA CASA DE LA FESTA

En sessió plenària del dissabte 16 de novembre va ser llegit un escrit del Banco Hispano Americano acceptant per la suma de 192.480 pessetes, la parcel·la propietat de l'Ajuntament emplaçada a l'antic solar dels caputxins i carrers de Bailén i d'Álvarez Soto. (Gaceta, 17 de novembre).

UN BELL GEST

La foguera Alfons el Savi i la seua banda de música van acudir a l'Hospital Provincial per a oferir un brillant concert i els típics balls autòctons. Recordarem que aquesta foguera va iniciar en els temps de la República el tradicional costum de recórrer el districte amb grups de ball.

ENS N'HEM VINGUT AMUNT. ARA LA FESTA DE L'ART. NO VOLIES CALDO, DONCS PREN, DUES TASSES!

Les bellees de districtes de l'any ho van acollir amb tot entusiasme, com no podia ser d'altra manera i es van prestar des de primera hora a tornar a posar-se a les ordres de Valcárcel.

Davant del grandios èxit obtingut amb la celebració del Festival d'Elecció de la Bellea del Foc, el senyor Tomás va suggerir a la Comissió Gestora organitzar un nou festival, denominat "*La fiesta del arte*", un espectacle nou, amb orientació exclusivament artística i en el qual existira la relació deguda amb l'ambient alacantí. Les bellees de districtes de l'any ho van acollir amb tot entusiasme, com no podia ser d'altra manera i es van prestar des de primera hora a tornar a posar-se a les ordres de Valcárcel. Com era habitual, les localitats es podien adquirir a la sabateria del senyor Ramón Guilabert, al carrer de Castaños. L'esdeveniment es va celebrar a les deu i mitja de la nit del dia 6 de juny, en l'Ideal. La primera part va estar integrada per la "*Danza de Anitra*" i "*La Mort d'Ase*", ambdues obres de Grieg, valsos de "*La viuda alegre*" de Lehár; la segona, "Amatesamas", llegenda japonesa i la tercera, "Sol de Alicante", "El pregón de la gitana" i "Minué". El senyor Tomás va tindre l'assessorament musical del seu amic, el mestre i compositor Antonio Torres Climent. L'èxit de la festa va ser tal que el diumenge següent es va repetir el mateix programa i a preus populars. La presència del periodista Wenceslao Fernández Flórez va ser motiu perquè se li tributara una salva d'aplaudiments.

EL SENYOR TOMÁS. AQUEIX HOME

El festival tradicional que es va celebrar a la plaça de bous el 22 de juny, ja va comptar amb alguna innovació. Es va mantindre la desfilada de bellees en carruatges seguides de les bandes de música, però aquesta vegada en compte d'anar amb vestit de nit, les bellees anaven abillades amb el típic trage alacantí.

Ja ressenyàvem en el llibret de l'any passat que parlàvem de 1939, la fulgurant aparició de la figura del senyor Tomás Valcárcel Deza. El senyor Tomás havia acudit en qualitat d'assessor artístic de la Secció Femenina Provincial el mes de maig de 1939 a la localitat vallisoletana de Medina del Campo a una concentració de l'organització en homenatge al Cabdill i a l'exèrcit victoriós. El senyor Tomás havia tornat a la ciutat a bord del vaixell mercant "Bellver", procedent de Màlaga, acompanyat per molts alacantins, als pocs dies d'acabada la guerra. Aquesta vegada, sense formar part nominalment de la Comissió Gestora, es feia càrrec de l'organització del Festival d'Elecció de Bellea del Foc. El senyor Tomás, ja en els seus primers anys foguerers, era objecte d'homenatges, adulacions i floretes. Així en el llibret de Méndez Núñez, li donen les gràcies: *"A tu, alacantí per mèrits i art, que has sabut afegir baules d'acer a la cadena dels nostres triomfs; que has sabut mostrar-nos quanta riquesa tanca la nostra joventut; que ens has fet despertar quan més ensopits estàvem d'anys de depressió moral; que has infós una mica del teu temperament i ànima a aquestes ànimes senzilles de les nostres dones, que has impressionat amb els teus àgils dits, movent-se com anomenes de foguera, a unes vides extasiades que t'han plasmat l'expressió dels seus moviments en uns balls i danses d'art"*. El dimarts 9 d'abril, recollia una excel·lent crítica del festival d'elecció en Gaceta de Alicante: *"Seanos, doncs, permès dedicar un càlid i merescut elogi a don Tomás Valcárcel, ànima de la fantasia d'art que presenciem el diumenge i a la capacitat artística del qual (demostrada en altres capitals) i infatigable labor, es deu en gran part l'èxit obtingut"*. La mà del senyor Tomás va començar a arribar a tots els actes de la festa. El festival tradicional que es va celebrar a la plaça de bous el 22 de juny, ja va comptar amb alguna innovació. Es va mantindre la desfilada de bellees en carruatges seguides de les bandes de música, però aquesta vegada en compte d'anar amb vestit de nit, les bellees anaven abillades amb el típic trage alacantí, vestides d'alacantines va explicar el senyor Tomás en el ple de fogueres de 19 de juny, la qual cosa va ser del grat del públic. A part de les danses típiques, es van inserir quadres o estampes plàstiques amb referència als moros i cristians magníficament desenvolupats per cavalls i genets. El 20 de juny, *"sin excusas ni pretextos de ninguna clase"*, un comissionat, la bellea i les dames d'honor van acudir a la plaça de bous per a realitzar un assaig general del festival del 22. Gaceta, en la seua informació del ple del tancament d'exercici, va tornar a omplir d'adulacions el senyor Tomás: *"Encert i èxit que es deuen a la Comissió Gestora, que va saber triar els elements adequats perquè en cada organització intervingueren d'acord amb la significació dels actes. Entre ells, hem de destacar l'actuació de Tomás Valcárcel, que en la zona nacional durant la Croada d'Alliberament i més tard en la Concentració femenina de Medina del Campo, va saber consolidar el seu prestigi d'organitzador artístic i en les nostres festes ha aconseguit davant el seu poble, confirmar aquells dots que li van valdre el general aplaudiment"*. (Gaceta de Alicante, 9 de juliol). El ple de 22 d'octubre el va copar exclusivament el senyor Tomás. En el seu projecte de l'exaltació d'artística al més

>>

José Perezgil i la seua dona Fina Carbonell. 22 de juny, 1940. Fogueres 2018.

alt nivell era imprescindible constituir un verdader conjunt artístic, que, desinteressadament, duguera a terme una labor de prestigi per a Alacant i les seues fogueres. No sols a la Comissió Gestora i al Ple els va paréixer magnífica la idea, un nombrós grup de xiques i un bon nombre de jóvens van acollir entusiasmat la iniciativa amb l'inici immediat dels assajos. La paraula *"huestes"* apareix per primera vegada en premsa en Gaceta de Alicante del 17 de novembre: *"La realitat ha confirmat els nostres pronòstics. Des de fa diversos dies, un nombrós grup de joves alacantins de tots dos sexes, constituïts ja en "hosts de Valcárcel", assagen, sota la direcció del delegat artístic de la Gestora, la nova escenificació, que no tardarà molt a representar-se en un dels nostres teatres"*.

“CONEJETE SE CASA”

La bellea del foc, Matilde Nadal, va prendre part en l'escena de “Minué”. Les entrades es van poder adquirir anticipadament a la sastreria d'Ayala.

Aquest va ser el títol d'unes escenificacions que les hosts del senyor Tomás van preparar per a la següent festa de l'art que es va celebrar el 5 de desembre al Monumental a les nou i mitja de la nit. Fantasia de llum i color, en una composició original de Valcárcel amb adaptació musical de mestre Barreto, en una producció semblant als dibuixos animats de Walt Disney. L'elenc el componien, entre altres, la xiqueta de quatre anys Adelita Sempere; Angelina Penalva, com a núvia; María Luisa Hernández, dama; J. Pérez Gil era “Conejete”; J. Caturla, Antonio Román i Francisco Armiñán, de conillets; Miguel López, Antonio Moragas i Luis Sirvent, porquets i Emilio González, de llop feroç. Una altra escena dins del festival es titulava “*Sinfonía Estampa del siglo XIX. Reliquias de amor*”, hi intervenien Isabelita Bañón, guitarró; Paquito Muñoz, tenor; Encarnita Soler, característica i Tula Ros, Fina Ayela, Wiky García, Amparito Gallego, Carmen Ávalos, Gloria García, José Asensi, Paquito Buendicho, V. Jerez, Antonio Penalva, Emilio Llorca i Francisco Candela, cooperadors. Les escenes “*Volverás (Fox a gran lujo)*”, “*Paca la Madriles*”, “*La leyenda del beso*”, “*Venecia*”, “*Amen-Em-Hat (Leyenda Egipcia)*”, “*Minuetto*” de Paderewski, “*Momento Musical*”, de Schubert, i una magnífica plàstica del foc titulada “*Ninots indultados*” completaven el programa, repetint alguns noms de les anteriors estampes, afegint-se Angelita Rubí, Isabel Martínez, Lucía López, Fina Ros, Consuelo Ros, Victòria García i Reme Ors. La bellea del foc, Matilde Nadal, va prendre part en l'escena de “Minué”. Les entrades es van poder adquirir anticipadament a la sastreria d'Ayala, al carrer de Manero Mollá, al preu de cinc pessetes (files de pati de la fila 1 a la 14), quatre (files de pati de 15 al final), cinc (platea de la fila 1 a la 6), quatre (platea de la fila 7 al final), dues pessetes les entrades de davanteres de grada i una pesseta l'entrada general. Tan gran va ser l'èxit obtingut que la funció es va haver de repetir en l'Ideal l'11 de desembre a les sis de la vesprada.

AQUEIXOS BOMBERS

En el ple de l'Ajuntament de vint-i-set de juny es va llegir una comunicació de la Direcció tècnica del districte forestal, elogiant en calorosos termes el comportament del personal de la brigada de sapadors bombers que va prestar serveis al Benacantil durant la nit del 24 al 25, amb motiu del tir de la palmera de focs artificials. Aquesta brigada va sufocar ràpidament els conats d'incendi que es van produir, i que, si no haguera actuat tan ràpidament i eficaçment, hagueren ocasionat danys en les plantacions de pins. La direcció del districte forestal va fer un donatiu de 75 pessetes per a distribuir-lo entre aquest personal. Es va acordar la distribució del donatiu i transmetre la felicitació als interessats.

Aquesta brigada va sufocar ràpidament els conats d'incendi que es van produir, i que, si no haguera actuat tan ràpidament i eficaçment, hagueren ocasionat danys en les plantacions de pins.

LLETRES A CABASSOS. ELS LLIBRETS

La revista oficial de Fogueres, en el seu primer any, va estar dirigida per Juan Luis de Bueno i editada en Gráficas Gutenberg d'Alacant.

En primer lloc, parlarem de la revista oficial de fogueres. "Fogueres", en el seu any I, número 1 va estar dirigit per Juan Luis de Bueno i editat en Gráficas Gutenberg d'Alacant. La portada reproduïa el cartell guanyador de fogueres. A continuació dels saludes i fotos de Franco, el general Aranda, el governador militar d'Alacant, el governador civil i cap provincial de Falange a Alacant, alcalde d'Alacant i president de la Diputació, incloïa diversos articles d'alabança a la festa, el folklore i la província. Els articles els firmaven Sebastián Cid, secretari local del Movimiento, Navarro Nogueroles, director de la companyia Navarro i Cia. S.L., Alfredo Marquerie, J.A. Muñoz Mompeán, Adolfo Muñoz Alonso, Maximiano García, Enrique Ferré, Luis Torregrosa, el cronista de la ciutat Francisco Figueras Pacheco, Rafael Quilis, Juan Antonio Espinosa i Pedro Soler. La publicació arregljava un reportatge del festival d'elecció de la Bellea del Foc, amb fotos d'aquesta i les seues dues dames, a més de totes les belleses de districte i un reportatge de la Comissió Gestora de Fogueres. En el saluda de la publicació s'enunciaven els propòsits d'aquesta: *"Fogueres naix amb l'afany d'enaltir i fomentar no sols la nostra festa del Foc, sinó totes les festes típiques de la terra alacantina, les seues tradicions, d'un net llinatge, i les seues belleses singulars"*. Curiosament no apareix cap dels esbossos de les fogueres que es van plantar. En els expedients de festes hi ha un escrit datat el 15 de maig, en què la Comissió Gestora de Fogueres sollicita una subvenció de 1.500 pessetes a

>>

Destaquen per la seua qualitat, tant literària com material, l'extensió dels llibrets de la foguera de Plaça de Gabriel Miró i d'Alfons el Savi.

l'Ajuntament d'Alacant *"amb motiu d'editar un fullet dedicat a l'exaltació dels festejos i la benignitat del nostre clima"*.

Destaquen per la seua qualitat, tant literària com material, l'extensió dels llibrets de la foguera de Plaça de Gabriel Miró i d'Alfons el Savi.

El d'Alfons el Savi tenia com a títol "El llibret", numerat amb el número 1 del seu any I, sota la direcció de Rafael Quilis Molina va aconseguir recopilar noms de prestigi per a la confecció d'una publicació moderna en el seu disseny per a la difícil circumstància en què es va editar. Les seues pàgines les obria l'habitual salutació a Franco, recopilant articles de Josep Monmeneu i Gómez, president de Lo Rat-Penat, en valencià; Luis Castelló; Rafael Quilis; Martínez Morellá; Joaquín Parreño; Francisco Figueras Pacheco; Juan Sansano; Aurelia Ramos; el director d'ABC J. Losada de la Torre; Enrique Ferré; el cap d'administració d'Hisenda, Miguel Bonanza; Juan Martínez; el periodista alacantí, ara director de Dígame, K. Hito; José Mira i el cronista de la província Gonzalo Vidal Tur. L'explicació de la foguera es realitzava en valencià. En una nota a part, els autors del llibret lamenten la no inclusió en aquest de diversos articles per no arribar a temps els de diversos redactors de l'ABC, el del director de l'Alcázar i un altre del comediògraf Joaquín Álvarez Quintero.

Llibret d'Alfons el Savi, 1940.

Llibret de Calvo Sotelo, 1940.

Llibret de Benalua, 1940.

Llibret de Plaça Chapí, 1940.

El llibret de Méndez Núñez és l'únic de foguera que insereix la portada de la barraca que plantava al seu districte.

El número sis del "Paseo del Chanco" es publicava al juny de 1940. El llibret de la foguera de la Plaça de Gabriel Miró continuava la tradició iniciada el 1932, recuperant la denominació antiga de la plaça. S'inicia amb la típica salutació d'adhesió al Movimiento, aprofitant l'ocasió per a "protestar de l'actuació dels qui ens han oferit catàstrofe tal, i fem present la nostra adhesió més lleial i sincera al Gloriós Moviment Nacional i a l'invicte Cabdill Franc, forjador de la Victòria". Com a col·laboradors de la publicació, van comptar amb el director del periòdic *El Alcázar*, de Madrid, el senyor J. E. Casariego; Jose Villarroel de Ancos; Adolfo Muñoz Alonso; Francisco Figueras Pacheco, cronista de la ciutat; J. Alemany Carsí; Enriqueta Reus i Ernesto Giménez Caballero.

El llibret de Méndez Núñez és l'únic de foguera que insereix la portada de la barraca que plantava al seu districte. Apuntarem que la barraca ja plantava en els temps de la República, compartint president amb la foguera en la persona d'Ismael Gallar.

A part d'aquests tres llibrets, en l'Arxiu Municipal d'Alacant es conserven els llibrets de la barraca Ku és Ku, i els de la foguera Benalua, Calderón del Barca, carrer Sant Vicent, Calvo Sotelo, Campoamor, Carme Sant Agustí, Plaça de Chapí, General Primo de Rivera – Camarada Macià, Rambla, Sant Antoni de Dalt, Santa Isabel, Trafalgar i Sant Ferran.

Llibret de Plaça de Gabriel Miró, 1940.

Llibret de Sant Ferran, 1940.

L'EXPOSICIÓ DE NINOTS. EL DEIXEM QUE VOTE! NO PERDA L'OCASIÓ

El ninot número 30 de la foguera de Sant Ferran que representava el dolçainer "Talento", va aconseguir l'indult de la cremà.

"El dolçainer Talento", ninot indultat, 1940. Foguera Sant Ferran. Autor Juan Esteve. Foto Paco Sánchez. Revista Festa 2000.

El 28 de maig es va celebrar ple de fogueres a les sales de l'ajuntament en què s'acordava que s'efectuaria una Exposició del Ninot els dies anteriors a la plantà de les fogueres al Salón España, a l'avinguda d'Alfons el Savi, on es trobava el Banc d'Alacant i hui hi ha un hotel. En aquesta exposició, figuraria un ninot de cada foguera com a estímul per als artistes. L'entrada a l'exposició seria de pagament mòdic i a cada entrada s'acompanyava un butlletí de votació perquè foren els visitants els que substituïren el jurat. L'exposició es va inaugurar el dilluns 18 de juny, estant oberta durant quatre dies de set a nou de la vesprada, assistint el governador civil, el militar, el delegat d'hisenda i l'alcalde d'Alacant. La banda de la Creu Roja va interpretar diverses peces musicals i el moment de l'obertura va ser anunciat amb el tir d'una traca. El ninot número 30 de la foguera de Sant Ferran que representava el dolçainer "Talento", va aconseguir l'indult de la cremà, en aconseguir 1.239 vots.

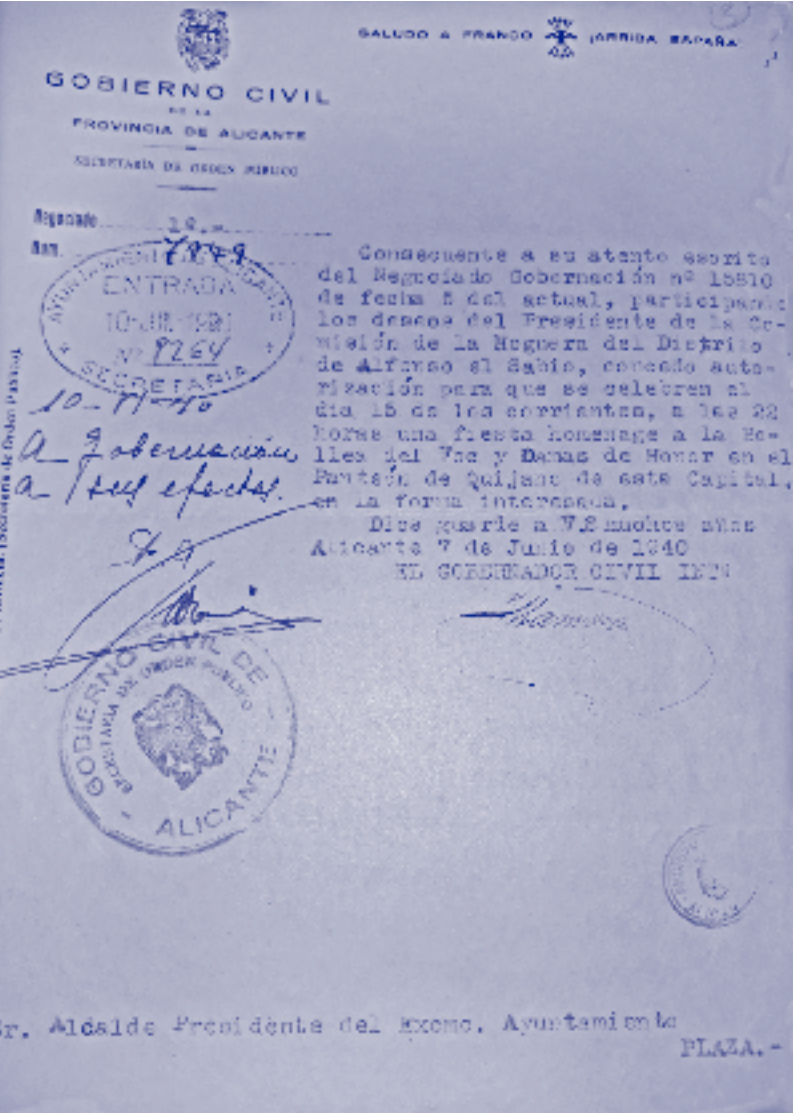
UNA FESTA HOMENATGE PER A LA BELLEA I LES SEUES DAMES

En escrit firmat el 31 de maig, el senyor Pedro Padilla Tercero, president de la foguera Alfons el Savi, sol·licitava a l'alcalde d'Alacant la celebració al Panteó de Quijano d'una festa homenatge a la “Bellea del Foc” i les seues dames d'honor amb assistència d'autoritats i comissions de la resta de districtes, el 15 de juny a les 22 hores. L'Ajuntament havia de traslladar la petició de qualsevol esdeveniment al governador civil de la província perquè aquest autoritzara qualsevol acte. El 7 de juny, el governador civil concedia el permís.

|||||

L'Ajuntament havia de traslladar la petició de qualsevol esdeveniment al governador civil de la província perquè aquest autoritzara qualsevol acte.

Autorització Govern Civil homenatge Bellesa del Foc.

BELLEA O BELLESA?

“Retall de Sainet.

...PRESIDENT.- ¡Mare de Deu!, es un resplandor d'hermosura; es Alacant mateixa que há pres forma de dóña... es el símbol de nostra festa! ¡Vixca la Bella del Foc!... (Crits d'entusiasme i vitols)

UNO.- Belleça, señor President. Belleça es diu...

PRESIDENTE – Bellea i Belleça, es por dir en bon valenciá, segóns el Pare Fullana.

UNO.- Pos ¡Visca la Bellea del Foc!... (Mes vitols)..."

Del llibret de la Foguera Calderón 1940

DESTITUÏT

El 19 de juliol de 1940 suspenien de sou i faena l'oficial d'intervenció de l'Ajuntament, Juan Luis Bueno Martínez, detingut la vesprada anterior al cine Ideal per funcionaris de la Comissió d'Investigació i Vigilància, per abusos deshonestos i corrupció de menors. Immediatament el funcionari citat va ser posat a disposició del jutge d'instrucció de guàrdia. El senyor Juan Luis Bueno havia sigut cap de Propaganda Provincial, impulsor de la festa el 1939 i responsable de la revista oficial de fogueres de 1940.

INVITACIONS PER A LA CREMÀ

En la majoria d'invitacions, se'n cursaven dos per convidat amb excepcions, ja que al president de la Comissió Gestora li'n van correspondre quatre, al senyor Ricardo Pascual, quatre i quaranta, a la delegada provincial de la Secció Femenina.

L'Ajuntament d'Alacant va convidar a una festa a les seues sales per a presenciar la cremà d'aqueix any de la foguera de la plaça del 18 de Juliol diverses autoritats i professionals entre els quals es trobaven: el general Aranda; el cap provincial i governador civil, el senyor Miguel Rivilla Azcu-ne; el governador militar, coronel Siro Alonso; president de la Diputació, senyor José Martínez Alejos; l'alcalde, el senyor Ambrosio Lucíañez; el se-cretari provincial del Movimiento; secretari local de Movimiento; delegat provincial de la CNS; cap provincial de les Milícies; cap provincial de SEU; delegat provincial d'Organitzacions Juvenils; delegada provincial de la Secció Femenina; delegat provincial de Cavallers Mutilats; delegat provin-cial d'Excombatents; delegat provincial d'Auxili Social; president del Casi-no d'Alacant; Ricardo Pascual de Pobil Chicheri; president del Reial Club de Regates; Junta d'Obres del Port; enginyer director de les Obres del Port; president de la Comissió Gestora de Fogueres; Miguel López Gon-zález (arquitecte); Juan Alemañ Carsí; Antonio Muñoz Mompeán; Antonio Ramos Carratalá; Adolfo Flores; Florencio Pérez Hurtado i els periodistes Francisco Bas Mingot, Gregorio G. Romero i Abelardo Terol. En la majoria d'invitacions, se'n cursaven dos per convidat amb excepcions, ja que al president de la Comissió Gestora li'n van correspondre quatre, al senyor Ricardo Pascual, quatre i quaranta, a la delegada provincial de la Secció Femenina. Tal quantitat d'invitacions correspon a la rondalla de la secció que va debutar precisament aqueix dia. Les xiques van acudir abillades amb uniformes de la germandat de la ciutat i el camp. Va interpretar per a començar la seua actuació el "Cara al sol", himne de la Falange. A continu-ació, van ser presentades al general Arana, mentre li oferien productes de les seues terres: Elx, amb dàtils i palmes; Benissa, panses i ametles; Cre-villent, peres; Novelda, tomaques; Dénia, panses; Petrer, fruits de la seua terra i els de la seua famosa indústria; Villena, alls i vi; Banyeres, albercocs i cireres; el Campello, bonítol sec; Torrevella, sal i art; Oriola, flors; Alcoi, peladilles, anisos i paper de fumar; Ibi, pomes i peres; Monòver, randa; Benidorm, fruita; Callosa de Segura, taronges i llimons; Sant Vicent, fruits i Xixona, torró. Els assistents van contemplar la palmera i la cremà de la foguera del 18 de Juliol. Després la rondalla, va continuar ballant "jotas innumerables y típicas tonadillas regionales" (Gaceta, 25 de juny).

COETS I PETARDS

És costum immemorial disparar en els dies centrals de fogueres gran quantitat de coets i petards. Però als que ho van fer al pas de la gent, se'ls va poder detindre i se'ls va imposar una severa sanció, vetllant pel bon nom d'Alacant i pel prestigi de la festa. (Gaceta de Alicante, 22 de juny).

LES FESTES DELS TREBALLADORS

"Quantes vegades s'ha tractat de la festa de "Les Fogueres", hem ressaltat el fet que per ser uns festejos en els quals les quantitats invertides van en la seua quasi totalitat a les classes treballadores, aquestes han de mostrar-se interessades perquè la seua celebració no s'interromp, revestint, per contra, cada any, major importància, si cap, ja que el treball que elles proporcionen, es tradueix en ingressos per a la població". Així començava un article publicat en Gaceta de Alicante l'1 de març, titulat "Entusiasmo por el festejo". En ell es trac-tava l'activitat de districtes enclavats en les zones de població menys benestants, com per exemple el districte de la plaça del Pont. Davant del menor nombre de fogueres, la Comissió Gestora va autoritzar de-terminades comissions a ampliar la seua demarcació. I les comissions, que van creure que entropessarien amb dificultats per part dels nous veïns, van trobar en ells les majors facilitats.

Es va instal·lar il·luminació artística a l'avinguda de Méndez Núñez i d'altres vies importants. Entre els preparatius va destacar l'import-tant esforç que va suposar la demolició i retirada de runes de l'illa de la plaça del Generalíssim que va aparèixer com a conseqüència de les alineacions de l'avinguda de Méndez Núñez en la seua part sud i la seua eixida al mar. Els obrers van estar treballant constantment dia i nit perquè les obres estigueren acabades en la data prevista abans de fogueres.

La barraca La Terreta, a l'avinguda de Méndez Núñez, es va inaugurar amb la presència de les autoritats, amb actuació de nanos i tir d'una gran traca. Les comissions de barraques van atendre amb gran genti-lesa els convidats, fent la seua aparició la clàssica coca amb tonyina.

Entre els preparatius va destacar l'important esforç que va suposar la demolició i retirada de runes de l'illa de la plaça del Generalíssim que va aparèixer com a conseqüència de les alineacions de l'avinguda de Méndez Núñez.

ALEGRIA ALIMENTÀRIA PER FOGUERES

|||||
Es va distribuir mig litre d'oli per ració mitjançant entrega del cupó número 35 de la llibreta “varios”.

Amb motiu de les festes de fogueres va haver-hi una distribució extraordinària d'aliments fora del cupó de la cartilla de racionament. Així, es va distribuir mig litre d'oli per ració mitjançant entrega del cupó número 35 de la llibreta “varios”. Els detallistes van poder retirar la quantitat corresponent al seu comerç als magatzems de Navarro y Compañía. També va haver-hi distribució extraordinària de xocolates, entregant-ne mitja lliura per ració mitjançant el cupó 36 de la cartilla de “varios”, al preu de setanta pessetes lliura inclosos timbre. Els detallistes van retirar les quantitats corresponents als seus comerços en els magatzems següents: Casa de Don Sebastián Cortés, Casa de Vigrana, Casa de Gaspar Peral, Casa de Jurado y Uriarte, Casa García Soto y Compañía, Casa de Manuel Cremades i Casa de Francisco Soro. Els industrials de gelats podien passar pels magatzems de Hijo de la Viuda de Antonio Vigrana a retirar la quantitat que els haguera sigut assignada sempre que tingueren presentada en la Direcció d'Abastiments i Transports la declaració jurada per a les necessitats de la seua indústria. Per a acabar, els hotels, pensions i semblants van poder retirar la quantitat de cigrons assignada en els magatzems dels senyors García Soto y Compañía.

MORÓS! MAL PAGADOR! SÉ ON VIUS I ON TREBALLE!

En aquests temps les comissions de fogueres no es tallaven un pèl. Així, en les primeres pàgines del llibret de la Foguera de Sant Antoni de Dalt, es comunicava al veïnat l'apropiació de la recaptació d'un carrer del barri per part d'un comissionat. La denúncia la feien amb nom i cognoms. “Al veïnat! Per acord d'aquesta Comissió, donem a conèixer als veïns el nom Francisco García (sastre), domiciliat al carrer Sergent Vaillo, número 10, d'aquesta capital, i que tenia com a encàrrec de cobrar el carrer Sant Carles. Aquest «bon element foguerer» ha deixat de lliurar a aquesta Comissió la quantitat de 56,60 ptes., que tenia recaptades dels veïns, negant-se a liquidar aquests diners. Aquesta Comissió us ho comunica després de fer-vos saber que ha sigut expulsat d'aquesta Foguera, advertint a les que puguen formar-se en aquest districte o qualsevol d'Alacant, no se li admeta per no ser útil per a foguerer”.

LLUMS PER A FESTES DOS DIES ABANS

En el ple de fogueres de 19 de juny, el president va informar les fogueres que l'Ajuntament havia rebut sis-centes llums per a l'enllumenat de la població i mils cinc-centes llums de colors. Sollicitava de les comissions que facilitaren a la taula gestora els carrers dels seus districtes més necessitats d'enllumenat per a enviar una nota detallada al cap d'enllumenat de l'Ajuntament perquè fora atesa la petició.

CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ GESTORA I DE LES COMISSIONS PER A L'EXERCICI 1940-41

|||||
L'obertura de l'exercici solia aparèixer en Gaceta. Així, el 25 de juliol apareixia la nova comissió de la Plaça de Gabriel Miró, presidida pel senyor Juan Ramón Sarrió, i en la qual figurava com a vocal el mateix Tomás Valcárcel.

Les comissions van començar a constituir-se per a l'exercici 1940-41 ben enjorn. L'obertura de l'exercici solia aparèixer en Gaceta. Així, el 25 de juliol apareixia la nova comissió de la Plaça de Gabriel Miró, presidida pel senyor Juan Ramón Sarrió, i en la qual figurava com a vocal el mateix Tomás Valcárcel. Per a l'exercici 1940-41, la Junta General de Fogueres de 2 de setembre, composta per dènou comissions, va triar els següents senyors com a taula gestora: Ramón Guilabert Davó, de la foguera de la Plaça de Chapí, president (17 vots); José Romeu Zarandieta, de la foguera de la Plaça 18 de Juliol, vicepresident (18 vots); Juan de Rojas, president de la foguera de Sant Blai, secretari (16 vots); Pedro Padilla, tresorer (17 vots) i Jaime Ayala, de la foguera de Calderón, comptador (14 vots). Van ser dènou les comissions presents. L'Ajuntament va cedir un despatx en les seues dependències amb un armari per a les labors de la taula. Per unanimitat, en aquella reunió, es va acordar nomenar el senyor Tomás Valcarcel director artístic i el periodista Francisco Bas, delegat de propaganda de la Gestora. El 28 de novembre va haver-hi una permuta de càrrecs entre el senyor Padilla i el senyor Ayala pel fet que les obligacions professionals del senyor Padilla li impedien exercir el càrrec de tresorer.

DESPATXANT EL CARRER

Pel que fa a la consecució d'un despatx i un armari en les dependències municipals, recuperem un text del gran Raúl Álvarez Antón per a la revista Fogueres de 1984: *"Ja l'any 1940 pren cos de nou la Comissió Gestora, amb Ramón Guilabert Davó al capdavant d'ella, inquiet comerciant i excellent foguerer que tampoc aconsegueix, malgrat les seues gestions, aqueix anhelat local oficial per a la Gestora. A la seua botiga de sabates -Castaños, 49- el Sr. Guilabert, rep a foguerers i gestors i en la rebotiga reprèn a qui el mereix, assessora a qui el demana, alhora que ven un parell de sandàlies del 42, o un bon parell de negre tafilet. Una altra sabateria que va compartir les vicissituds de la Comissió Gestora, va ser Calçats Larpi, al carrer Tinent Álvarez Soto, el propietari del qual Pepe Bustos, comissionat del districte de Chapí, i vinculat a la Gestora, cedia gustós per als festers. Però on més va contactar la Gestora, diàriament, va ser a la terrassa de la Cafeteria Colón en l'avinguda de José Antonio, avui de la Constitució. Entorn de dos vetlladors amb redons fogons de marbre, "estiuejava" la Gestora consumint lentament perquè durara, cafè gelat, orxata o llimó, mentre debatien els temes més apressants. Solien situar-se formant semicercle i allí Ramón Guilabert mostrava els seus ben arrissats bigots i mofletuda cara; José Romeu Zarandieta impecable de blanc, es ventava amb el seu peculiar canotier, i el zetacisme de la seua parla, posava gràcia ingènua en la tertúlia; Tomás Valcárcel que es va incorporar l'any 1940 com a Delegat Artístic, deixava veure la seua elegant posa, el seu ben pintat bigotillo i no menys cura pentinada. A vegades es feia el silenci i cadascun mantenia la seua circumspecta actitud, donant lloc al fet que certa vegada –em contava el Sr. Guilabert- alguna cosa va passar i en veure'ls en aquella actitud reflexiva i en semicercle, preguntara: Escolten...Açò és el Tribunal de les Aigües?"*

“Tomás Valcárcel que es va incorporar l'any 1940 com a Delegat Artístic, deixava veure la seua elegant posa, el seu ben pintat bigotillo i no menys cura pentinada.”

CONTRACTEU ARTISTES ALACANTINS!

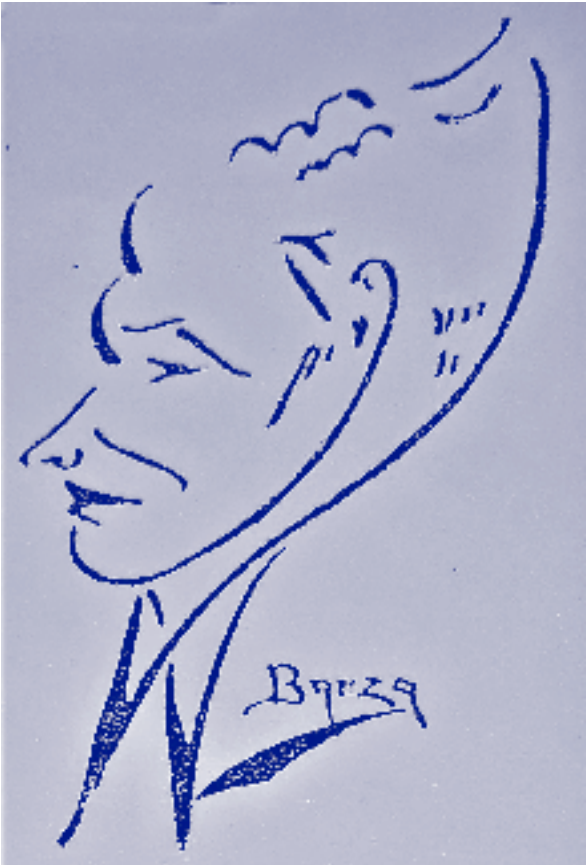
Cal ressenyar l'acumulació de treballs realitzats per pocs artistes i que alguns dels artistes que van firmar abans de la guerra, o es van exiliar, o directament complien condemna a les presons.

En l'última Junta General de Fogueres de 28 de novembre, des de la taula es demanava la contractació d'artistes alacantins, com ja s'havia insistit la de tancament de l'exercici anterior, a causa de l'augment d'artistes forà l'any 1940. La taula va citar tots els artistes alacantins i “va confirmar que sí que es pot fer les fogueres de fills d'Alacant, ja que aquesta joventut plena d'entusiasme i afecte a la festa posarà la seua saber i entendre perquè no hàgem de recórrer en anys successius a altres artistes que no són de nostra volguda terreta. Les comissions hem de brindar-los ocasions perquè aconseguisquen els llores del triomf perquè, encara que aquests no s'aconseguisquen en el primer any de treball, haurem de felicitar-nos d'aquells que despunten perquè tindran personalitat i estil propis”. La presidència, en el torn de precís i preguntes, va comunicar que havia rebut una visita d'un senyor de València que proposava que Alacant costejara una falla a plantar a València al març, i València fera el mateix a Alacant al juny, lamentant que entre les dues ciutats no existira una verdadera confraternitat i que hi haguera intercanvi de representació en els respectius festejos de Falles i Fogueres. Cal ressenyar l'acumulació de treballs realitzats per pocs artistes i que alguns dels artistes que van firmar abans de la guerra, o es van exiliar, o directament complien condemna a les presons: Gastón Castelló, Melchor Aracil, Vicente Olcina, Paco Hernández, Lorenzo Aguirre, Emilio Varela o González Santana.

Agustín Pantoja. Artista foguerer.

Manuel Baeza. Artista foguerer.

Alfredo García de la Torre. *Propaganda y cultura del “Nuevo Estado” franquista en Alicante durante la posguerra (1939-1945)*.

Arxiu Municipal d'Alacant, 2013. *La historia en fotos de las hermandades y cofradías de la Semana Santa alicantina*.

Boletín de las Organizaciones Juveniles de Alicante.

Boletín de Organización. Central Nacional Sindicalista. Delegación Provincial de Alicante.

Diario 16, 1990. «El gran cambio. 50 años en la vida de España».

Enrique Cutillas Bernal, 2003. *Crónica de la muy Ilustre Ciudad de Alicante*. Tomo II 1936/1949.

Enrique Cutillas Bernal. *Festa 2002*. «Las hogueras con Luciáñez y Bono».

Expedients de festes de l'Arxiu Municipal d'Alacant.

Fogueres 1940. Revista Oficial de la Comissió Gestora de les Fogueres.

Francisco Aldeguer Jover, 2002. *Alicante, 1940-44*.

Francisco Aldeguer Jover, 2000. *De José María Py a José Manuel Lledo*.

Francisco Aldeguer Jover, 1995. *Las hogueras de Alicante 1928-1994*.

Gaceta de Alicante. Director: Fernando Orts Martínez.

Isabel Tejeda Martín, 1995. *El arte popular en la fiesta de “Les Fogueres de Sant Joan”*.

José Antonio Soler. 2010. *Diez citas con la gloria*.

José Manuel Lledó Cortés. Llibret de la foguera Calderón de la Barca 2015.

Juan Eslava Galán, 2008. *Los años del miedo*.

Junta Mayor de Hermandades y Cofradías de Semana Santa, 1997. *Alicante, Ciudad de Pasión*.

Llibre d'actes de la Comissió Gestora de les Fogueres de Sant Joan.

Llibrets de fogueres i barraques 1940.

Meta. Director: Fernando Orts Martínez.

Rafael Sellers Espasa. *Revista Pasión 2018*. «El Santo Sepulcro: 75 años de historia y siglos de veneración».

Rafael Sellers Espasa. *Revista Oficial de la Semana Santa de Alicante 2014*. «La suspensión de las procesiones en 1932 y su reanudación en 1940».

Raúl Álvarez Antón. *Fogueres 1984*. «Venturas y desventuras de la Gestora».

Revista Canalobre. Núm. 31/32. «Alicante en los años cuarenta». 1995. Instituto Juan Gil Albert.

Roque Moreno Fonseret y Francisco Quiñonero Fernández. *Guerra Civil y migraciones en una ciudad de retaguardia: Alicante (1936-1940)*.

I NO VOLÍEM

I NO VOLÍEM
I NO VOLÍEM

COMISSIÓ

David Gerona	Fuensanta Cerezo	Mª Dolores Faz
Adrián Mazón	Fuensanta Medina	Mª Isabel Bermejo
Aida Baeza	Gabriel Echávarri	Mª Jesús Ramos
Aitana Gómez	Gemma Ramón	Mª Jesús Rubio
Alicia Sirvent	Germán Iborra	Mª Teresa Amorós
Amanda Ramírez	Germán Marqués	Mar López de Atalaya
Amparo Nicolau	Guillermo Berenguer	Marina García
Amparo Pascual	Henoc Pérez	Marina Martínez
Amparo Tresáncoras	Ignacio Lloret	Mati Mira
Ana Belén Rodríguez	Irene Pérez	Mercedes Valcárcel
Ana Compañy	Isabel Cerezo	Miguel Ángel Compañy
Ana Rocamora	Isabel Morató	Miguel Ángel Pérez
Andrea Mayans	Isabel Niñerola	Neus Rico
Andrés Colomina	Isabel Pérez	Nicolás Cuenca
Andrés Sevilla	Isabel Quinto	Nuria Fabri
Andrés Uroz	Israel Galvañ	Nuria Rubio
Ángel Vázquez	Iván Botella	Óscar Arques
Antonio Arques	Izán Arques	Óscar Buendía
Antonio Botella	Javier Carrasco	Pablo Fabri
Aroa Arques	Jéssica García	Patricia Berenguer
Beatriz Martínez	Jónatan Amengual	Patricia García
Beatriz Vidal	Josep Amand Tomàs	Patricia Medina
Carmen Ballester	José Balaguer	Paula Tomàs
Carmen Jordá	José Carrasco	Pedro Jesús Muñoz
Carmen Mª Mas	José Domingo Niñerola	Pedro Martínez
Carmen Torrijo	José Gallego	Pilar Mayor
Carmina Alberola	José Luis Huélamo	Queta Calpena
Carmina Arribas	José Niñerola	Rafael Amat
Carolina Sevilla	Juan Carlos Gómez	Rafael Baeza
Cecilia Sirvent	Juan Carlos Gómez R.	Ramiro García
Charo Rodríguez-Bobada	Juan Enrique Fabri	Rebeca Gómez
Claudia López de Atalaya	Juan José Sánchez	Rebeca Mendiluces
Claudia Mª Soler	Juan Luis Sánchez	Roger Costa
Claudio López de Atalaya	Juan Manuel Vázquez	Roque Berná
Cristina Payá	Juan Miguel Arribas	Rosa Faja
Cristina Sevilla	Laura Cuenca	Rosa Lloret
David Hernández	Lirios Llorens	Rosana González
Diandra Marqués	Lola Alcaraz	Rosana Valcárcel
Elisa Jordá	Lorena Rodríguez	Rosario Orozco
Eloy Devesa	Lorena Romans	Rubén González
Emilio Pulido	Lorenzo Medina	Salvador Gómez
Esperanza Gavarre	Loreto Bonmatí	Sandra Sampere
Federico Sierra	Loreto Muñoz	Teresa Bonmatí
Fernando Abad	Lourdes Carretón	Teresa Compañy
Fidel Gómez	Lourdes Martínez	Teresa Mª Martínez
Fran Martínez	Luis González	Teresa Muñoz
Francisca Suárez	Luis Miguel Valls	Tomás Bordera
Francisco Javier Amorós	Luis Mira	Verónica Francisco
Francisco Javier Lario	Luna Vázquez	Vicente Devesa
Francisco Martínez	Mª Aurora Alonso	Víctor García
Francisco Salvador Berenguer	Mª Carmen Llorca	Xavier Cuenca

LA FOGUERA

LA FOGUERA

FOGUERA

“HI HAVIA UNA VEGADA UN VIRUS”. Manolo Algarra i José Gallego

BELLESA

Patricia Medina Cerezo

FOGUERA INFANTIL

“GLOP”. Óscar Villada

BELLESA INFANTIL

Sofía Gómez Ramón

DAMES D'HONOR

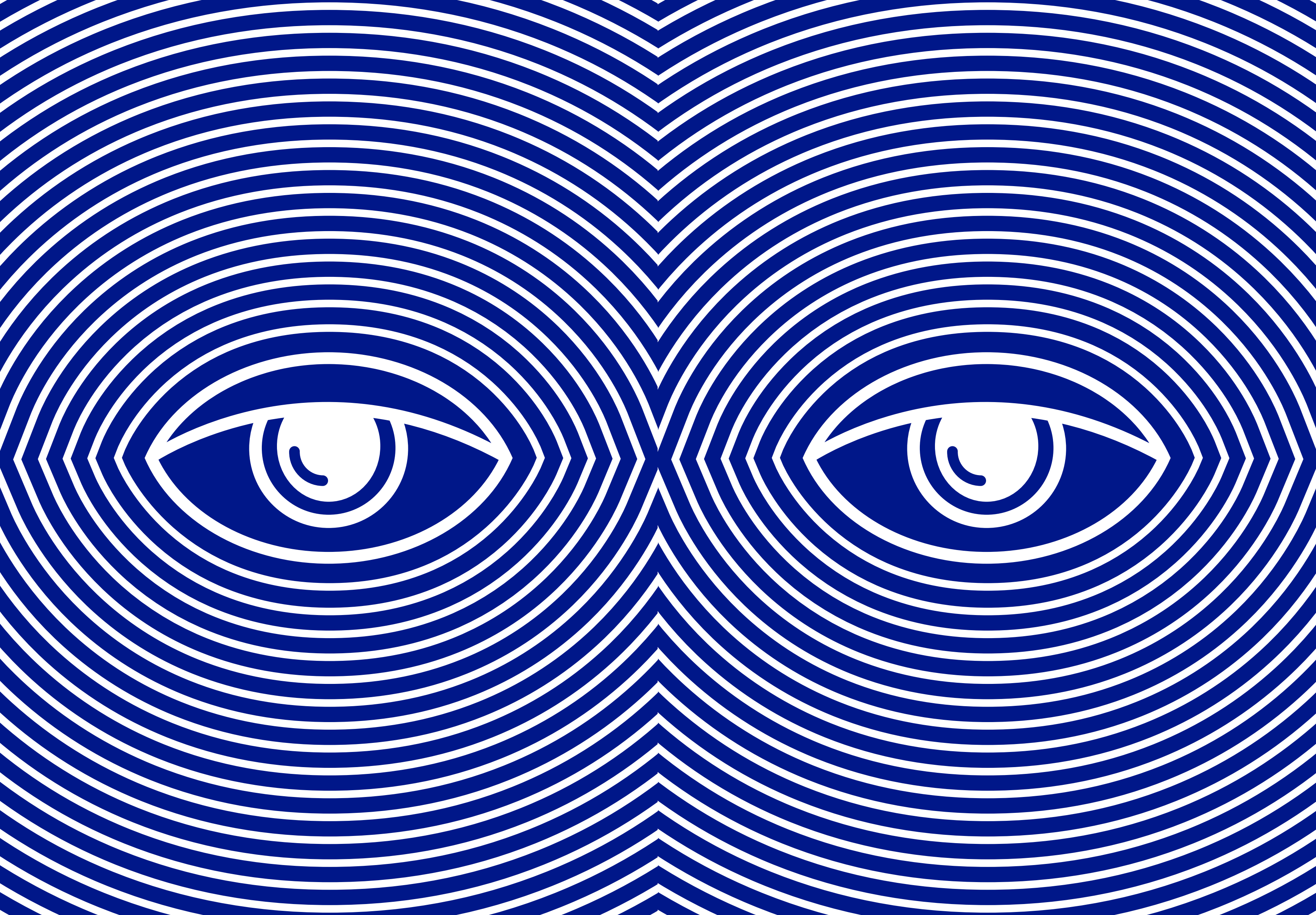

Aitana Pérez | Aroa Arques | Martina LLoret

DAMES D'HONOR

Sandra Sampere | Carmen Echávarri | Rebeca Mendiluces | Mayalen Pérez

Dediquem aquest llibret als foguerers i
barraquers que van despertar la Festa, en
l'any 1940, després d'una guerra.

